

OBSAH

Úvod	3
Dějiny objektu – viz 1. svazek	
Architektonický rozbor	15
Situace a celková charakteristika 5, Exteriéry 6: hlavní průčelí 6, východní průčelí 9, severní průčelí 11, západní průčelí 13, dvorek 14, střechy 15 Interiéry: spodní sklepy 16, vrchní sklepy 20, přízemí 29, mezipatro 45, první patro 54, druhé patro 72, třetí patro 83, čtvrté patro a podkroví 93	
Stavební historie	103
Hodnocení	105
Hodnotné architektonické prvky	107
Architektonické závady	109
Náměty pro obnovu	111
Přílohy - grafické vyhodnocení	za str. 114

V Rokytnici v Orlických horách 30. 11. 2011

Ing. arch. Ladislav Svoboda
517 61 Rokytnice v Orl. horách čp. 405
pruzkpam@volny.cz

ÚVOD

Stavebně historický průzkum zadal současný uživatel objektu, Galerie moderního umění v Hradec Králové, dne 22. června 2011 v rámci příprav na projekci stavebních prací na objektu. Prohlídky na místě proběhly s ohledem na čas dovolených a potřeb zadavatele teprve 19.-25. září 2011 a odevzdání bylo požadováno na 30. listopad 2011.

Objekt byl tou dobou relativně v dobrém stavebním stavu, téměř v plném rozsahu intenzivně využívaný (kromě velké části vlhnuoucích spodních sklepů a podobně i částí vrchních sklepů, zčásti pro změněnou funkci i nevhodně adaptovaných), a to v jižní části pro potřeby galerie, v severní části pro byty a v menším rozsahu i kanceláře. Venkovní omítky a eternitová krytiny jevíly místy i větší známky stárnutí.

Jako **podkladu** bylo použito digitalizovaných půdorysů, poskytnutých ateliérem 3QPROJECT s. r. o. Hradec Králové, vykazujících místy i značné odchylky od skutečného stavu. Tyto rozdíly tedy byly odstraněny a dále bylo upraveno zobrazení schodišť.

Metodicky průzkum postupoval podle brožury *Standardní nedestruktivní stavebněhistorický průzkum*, zpracované ing. Petrem Mackem a vydané jako příloha časopisu Zprávy památkové péče v roce 1997.

Poznámka: Průzkum vyjadřuje mínění zpracovatele SHP, nemůže nahrazovat vyjádření příslušných památkových orgánů a organizací ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb.

Průzkum svojí povahou představuje začátek poznání památky, které je třeba dále prohlubovat dalšími typy průzkumů během jejích stavebních úprav.

ARCHITEKTONICKÝ ROZBOR

SITUACE A CELKOVÁ CHARAKTERISTIKA

Město Hradec Králové zaujalo strategickou polohu na soutoku Labe a Orlice, v geografickém těžišti východočeského Polabí, v nadmořské výšce kolem 230 metrů. Mohutný bankovní dům zaujímá polohu východně od těžišti městského jádra, jehož protáhlý, zhruba trojúhelníkový tvar je dán utvářením strategické vyvýšeniny, zvedající se cca o 10-15 m nad úroveň říční nivy. Dvojice parcel předešle zde stojících měšťanských domů, vytvářejících nejmenší městský blok, vznikla zřejmě roku 1225 či krátce před tímto datem v rámci lokace města Hradce na předhradí přemyslovského knížecího hradu z 11.-12. století, situovaného v severozápadní části ostrožny. Podstatnou jihozápadní část plochy návrší zaujalo po vysazení města protáhlé trojúhelníkovité náměstí (dnešní Velkém náměstí, zmenšené snad druhotně o západní, radniční blok; předlokační tržiště zřejmě existovalo na předměstí, mj. proto, že v prostoru náměstí není doložen starší kostel), tvarově přizpůsobené terénní situaci (nikoli vidlici cest, která zde neexistovala). Jižní a západní řada zástavby sledovala průběh opevnění někdejšího hradiště (hloubka parcel činí cca 50 m, příhradební ulička zřejmě neexistovala), severní řada městišť, jejíž součástí je námi sledovaný dům, se vyhýbala mírně zamokřené depresi mezi náměstím a jižním okrajem hradního (a vbrzku i klášterního) areálu. Tato fronta je tedy i po pozdějším vyrovnávání několikrát zalamovaná, celkově vydutá směrem do náměstí. Pozoruhodná je existence dvou tak blízkých příčných uliček, dnešních ulic Klicperovy po západní a Úzké po východní straně, které vedly ke vzniku tak malého bloku (oba sousedé přes tyto ulice mají gotické sklepy a existenci ulic zdá se potvrzují) - snad fixují (zvláště Klicperova ulice) existenci pěšin, které protínaly návrší ještě před vyměřením města (vznik Úzké ulice může být přece jen výsledkem potřeby zakončit Tomkovu ulici příčkou).

Blok, vyplněný bankovním palácem, se tak nachází ve východní třetině třista metrů dlouhé severní fronty Velkého náměstí. Jak již zmíněno, předtím jej tvořily dva měšťanské domy, u nichž se také uvádějí středověké sklepy; v rukou jednoho majitele, Josefa Caivase, byly spojeny někdy před rokem 1869, kdy Caivas údajně požádal o souhlas s jejich nástavbou o druhé patro. Blok byl rozšířen na dnešní stavební čáry až při budování secesní novostavby.

***

Budova je tedy rozměrnou samostatně stojící zděnou cihelnou novostavbou, prakticky v úplnosti opatřenou vápennými omítkami, nepočítáme-li kamenné nebo dřevěné obklady v části interiérů a povrchy z umělého kamene na fasádách (jejich rozsah není pod mladšími šedými nátěry jasný; nátěr je až na bílé maskarony monochromní, pouze na severní části vnějšího obvodu je odstín šedi jiný, což je dáno neúplnou obnovou nátěru na budově; ve dvorku je šedá výrazně světlejší); vodorovné konstrukce tvoří převážně lité betonové stropy, ze železobetonu jsou i vykonzolované podlahy chodeb jižní části, balkóny i nosné části arkýřů a stejně jsou provedené i jižní části krovů; spodní sklepy jsou klenuté z cihel, ploché klenby jsou lokálně použity i jinde, zvláště na hlavních podestách schodišť; schodiště jsou tesaná z kamene nebo kovová; krovky řezané ze dřeva. Výškově má severní část budovy osm podlaží, z toho dvě

spodní jsou podzemní, čtvrté mezipatro a jedno vrchní je částečné, vestavěné do krovu; jižní část je převážně šestipodlažní, s jedním podzemním a jedním vestavěným do střechy; mezipatro nad přízemím se omezuje na rohové partie.

Dispozice je komplikovaná, převážně pětitraktová, s chodbami v sudých traktech; čtveřice krajních traktů má konstantní šířky, rozšiřování půdorysu k severu je vyrovnáváno především ve středním traktu, který se směrem k severu rozšiřuje a výrazně proměňuje; v nejužším jižním díle je redukována na trojtrakt, s hlavním vstupem ve středním traktu v přízemí (výše je tento díl pojat jako příčně položený hlavní trakt, se severně přiloženou chodbou při střední části; severněji je chodbový trakt vynechám jen ve spodních dvou podlažích - jsou tu účtyhodné velké sály (v patrech je mezi chodbami světlík). Dále k severu je ve středním traktu hlavní schodiště, jehož hlavní podesta slouží zároveň jako chodbová spojka; severněji je dvorek a druhé schodiště, jehož hlavní podesta slouží zároveň jako chodba severního, příčně vloženého hlavního traktu.

(Podtržená čísla v následujícím rozboru odkazují na číslování v soupisu prvků:)

EXTERIÉRY:

Hlavní, tedy jižní průčelí galerie

je poměrně složitě modelované a komponované, má pět úplných podlaží, v levé ose je ještě podlaží šesté; není souměrné, pouze spodní dvě podlaží tvoří do značné míry souměrný celek, kvůli hlavnímu vstupu, který tato dvě podlaží prostupuje. Levou osu tedy tvoří převýšený věžovitý útvar, s výlučným členěním v patrech, pak jsou podle pater čtyři osy (tři z nich zhruba v šíři hlavního vstupu pod nimi) a další, tedy šestá osa je opět pouze v těchto patrech na kulatém jihovýchodním nároží. Spodní část, která je pouze trojosá, je od vrchní, víceosé části oddělena výrazným balkónem, který je půdorysně na čele konvexkonkávně tvarovaný a po levé straně se do něj zapojuje široký arkýř, který sici působí jako součást jediné osy, ale ve skutečnosti je na čele opatřený třemi okenními otvory a výše nad ním je v té levé věžovité ose dokonce po pěti okenních úzkých otvorech. Pokud okna mají vodorovné poutce, pak tyto poutce mají po bocích čel úzké pásky.

Přízemí je opatřené zapuštěným soklem z leštěné tmavé žuly, přízemí a mezipatro jsou opatřené výraznou pásovou rustikou, ve třetím podlaží je pásová rustika méně výrazná, obíhá i po bocích arkýře, ale na čele arkýře a nárožních pilířích není. Čtvrté a páté podlaží tvoří kromě levé osy vysoký řád, ovšem nejde o pilastry, ale o secesně přetvořené vrstvené svislé pásy, uprostřed s dvojicí svislých hranolových lišt, mezi něž je vkládán přetvořený vejcovcový ornament; pásy jsou dole zakončené secesními maskarony dvou typů: jeden vypadá jako mladší, druhý má odulejší tváře a copy místo rovných vlasů. Nad nejvyšším úplným podlažím je výrazně vykonzoloovaná římsa, tvořená hlavně deskou s okapnicí, a podobná římsa je i nad věžovitým útvarem.

Ve střední ose je tedy na výšku spodních dvou podlaží monumentální **hlavní vstup** v hluboké půloválné nice, která je po stranách vymezená polopilíři s čely z leštěného kamene. Střední část niky téměř vyplňují rozměrné dvoukřídlé dveře s nadsvětlíkem, po jejich bocích

vybývají dvě čtvrtkruhové niky s omítanou hrubší strukturou a do těchto nik je vloženo po jedné soše v nadživotní velikosti: jde o bronzové odlitky, vlevo údajně "**Věda**" nebo podle jiného výkladu „Účetnictví“, tedy ženská postava, držící v levé ruce rozevřenou rozměrnou knihu, ve volném řasnatém plášti, vpravo postava výraznějších ženských rysů, údajně "**Příroda**" či „Pomona“, opět s odhaleným poprsím a splývajícím pláštěm, v rukách třímá "kytice" secesně pojednaných plodů s listovím; obě sochy spočívají na čtvrtkruhově vyvinutém nízkém soklu, jsou signovány písmenem Š jako Šaloun; pod tímto soklem je ještě čtvrtkruhově vypjatý sokl z leštěného kamene.

Ke vstupu vede **monumentální jednoramenné schodiště**, jehož stupně jsou ven segmentově vypjaté, podstupnice je zapuštěná a nahoře zakončená čtvrtkruhovým skrojením; dvoukřídle **dveře** v odstupněné šambráně, pokryté leštěným černým mramorem, jsou výrazně nadlidských rozměrů, osazené v jednu odstupněné šambráně z leštěného kamene, jež obíhá i vysoký členitý nadsvětlík; jsou pokryté tepanou mědí, opatřené profilovanou klapačkou, obě křídla jsou shodná, o dvou výplních, spodní ležatá, vrchní výrazná vysoká, obě obíhá secesní beschlagwerkový ornament, přetvořený v ozdobný řetěz s oválnými gemami, podloženými krystaly s vykrojenými rohy; ve spodní výplni je pouze úzká ležatá výplň s pásem perlovce, ve vrchní výplni šest čtvercových okének nad sebou, lemovaných šambránami opět s vlnovkou a perlami a perlovcový motiv vytváří i společný rám těchto okének; po obvodu dveří ještě obíhá pás perel na odstupněných čtvercových podložkách. **Nadsvětlík** má široký, opět mědí pobitý rám s řadou ozdobných hřebů nebo perel na čtvercových podložkách; zasklení je výrazně fazetované, svisle dělené na sedm, na výšku potom ve tři části, kromě obdélných nebo čtvercových, dále křížem dělených políček jsou tu i políčka s vloženými kosočtverci konkávně tvarovanými a dvě pole s většími konvexkonkávně tvarovanými útvary (viz i 304). Za součást portálu můžeme do jisté míry považovat i protáhlý vykonzolovaný **balkón**, která tvoří jeho horní zakončení: v podhledu terasy jsou rámce, nad vstupní částí rámec složitějšího tvaru, na vnějším obvodu segmentově vypjatý, jinak v podstatě obdélný, s drobnými zalomeními a se zaoblenými vnitřními rohy; po stranách má balkón ve svém podhledu další rámce, už jednodušší, většinou obdélné, pouze v oblasti zaobleného jihovýchodního rohu mají nepravidelně čtyřboké rámce jednu stranu segmentově vypjatou. Zábradlí balkónu 4/k.f1.1 je kovové, secesní, využívá opět obdélných prvků, sloupky jsou překryty výrazně protáhlým listem, nahoře zahnutým, čelo terasy je členěno dvěma ústupky.

Přízemí nelogicky předstupuje před rovinu vyššího podlaží asi o 30 cm a toto předstoupení je kryto šikmo plechem; v *levé ose* je velký výkladec z kovových prvků velkého čtverhranného průřezu, vytrčený do prostoru a tvořící mohutnou, dokonce zčásti vykonzolovanou skříň, nahoře výrazně šikmo seříznutou; skříň je dělená do tří částí, z nichž střední je širší. Vpravo je mimo osy ještě jedna taková skříň, ovšem užší, méně než třetinové šířky, dále nedělená, a šikmá plocha a nástavec jsou překryté plechem. Ve *třetí ose* přízemí je totožná kovová prosklená skříň, nasazená na zmíněný sokl z leštěného kamene, horní část skříně nad zešíkmením je tvořena mřížkou z vodorovných prvků. Výše je na pravém a i na levém nároží připevněn plechový pás, natřený tmavomodře, třičtvrtkruhově vypjatý a na něm je vlevo i vpravo od vchodu v současnosti bílými písmeny namalovaný nápis: GALERIE MODERNÍHO UMĚNÍ.

Nad tímto nápisem potom vynikají široká dvojítá (se širokým meziokenním prostorem) trojdílná okna druhého podlaží, tedy **mezipatra**: levé okno či výkladec má střední tabuli širší, pravé má všechny tři stejné.

Nad těmito dvěma podlažími je nasazena popsaná terasa, k níž je vlevo připojen také již zmíněný **arkýř** na složeném krakorci, ze tří postupně více a více vykonzolovaných prvků. dole čtvrtkruhově skrojených, novorenesančního pojetí, na bocích těchto krakorců je většinou ve dvou polích jemná štuková ornamentika s květinovými i ptačími motivy, hrany jsou profilované čtvrtoblounem a ústupky. Čelo arkýře v levé části je trojosé, dělené mezi osami a na nárožích lisenami, které přecházejí do pilířů výše nasazeného balkónového zábradlí, nárožní pilíře jsou masivnější, meziokenní tenčí; mezi pilíře jsou vsazené parapetní zapuštěné výplně, s dále zapuštěným obdélným rámcem, vymezeným dvojitým ustoupením, a nad nimi okna, která jsou v krajních polích užší, o dvou křídlech nad sebou, ve středním poli je okno typu T; nad okny je vodorovný pás na svislo kladených oválných gem (ve vpadlých obdélných rámcích nad úzkými okny po třech, nad širokým oknem pět gem; výše je nevýrazný vodorovný pás a nad ním už jsou mezi pilířky vložena pole secesního mřížového zábradlí 4/k.fl.2 až 6, skládaného zejména ze svislých a vodorovných prvků, v ústředních motivech jsou hojně aplikované voluty (v krajních polích je čtyřlaločný, ve středním poli je určujícím prvkem nakoso položený kříž, čili vlastně X).

Ve třetím podlaží jsou dále vpravo ve třetí, čtvrté a šesté ose dveře, z velké části prosklené, popsané v souvislosti s interiéry (viz 508 B, 508 A a 507); ve druhé a páté ose okno, dělené do T.

V následujících dvou podlažích (**2. a 3. patře**) jsou v první ose prakticky nedělená okna, výrazně převýšená, pouze ve střední ose nižšího z těchto podlaží jsou pod nadsvětlíkem dveře na balkónek na arkýři; dále doprava jsou ve 2. patře okna dvoudílná, v nejvyšším podlaží okna dělená do T; pod okny jsou parapetní římsy a štukové parapetní výplně, pod oknem 4. podlaží obdélná výplň uvnitř s dvakrát odsazenou vpadlinou, spodní hrana je střechovitě mírně zalomená nahoru a pod ní jsou přetvořené kapkovité útvary, a pod oknem nejvyššího podlaží rámec, dělený dvěma svislými, vícenásobně odsazenými pásky, a ve středním z takto vzniklých obdélníků, je oválný útvar, dále uvnitř modelovaný v reliéfu.

Pětice oken **věže** má složitější členění (viz 801), mezi okny jsou polosloupky a pod nimi vpadlé čtvercové parapetní rámce s třikrát odstupněnými okraji a kruhovým prvkem uprostřed; rohy věže člení liseny a při nich atlanti v nadživotní velikosti: atlant vpravo má u nohou psa, levý včelí úl.

Vpravo od věže je po obvodu **terasy** (viz níže) zábradlí mající zděné omítané pilířky, završené plechováním a s pravoúhle vybranými rohy, na čelech mají zcela ploché "konzoly", na čelech širších pilířků po stranách zaobleného rohu zdvojené; mezi nimi jsou vložena mřížová pole 4/k.fl.7 až 12 už vyloženě v geometrické secesi, se zavěšenými obdélníky se zaoblenými rohy, spodní prvek je zakončen nahoře vlnovkou, vidíme tu i čtvercové plechové prvky s velkými kosočtverečnými, sféricky tvarovanými výřezy, a v každém poli uprostřed je ještě oválná plechová gema v obdélném rámu se čtvrtoválně vybranými rohy; zábradlí je třikrát postupně navyšované nahoru navařovanými čtverhrannými profily se zaoblenými rohy.

Balkón při jižním průčelí

je nyní pokrytý betonovou mazaninou, spádovanou od budovy - provedena v letošním roce, tzn. 2011, na místě dlažby, která pocházela údajně z konce 80. let 20. století (dlažba byla spádovaná doprostřed šířky balkónu a v tloušťce balkónu zřejmě procházel kanál, resp. trubka, která byla vyvedena do svodu na levé části východního průčelí).

Terasa nad 3. patrem

je opatřená *dlaždicemi*, broušenými z umělého kamene, tedy i s černými a světlešedými zrny.

Zábradlí po *východní a jižní straně*, propojené zaoblením k jihovýchodu, v souladu s tvarem budovy, má zděné pilířky a kovová pole 4/k.fl.7 až 12 (viz jižní průčelí).

Východní stěna tzv. věže má na levém nároží zmíněnou sochu mužského atlanta, podpírajícího oběma rukama podstřešní římsu, za ním je pes, ležící se vztyčenou hlavou (neúplně vymodelovaný, za levou nohou atlanta vyhlídá jeho hlava) a útvar na způsob nějakého snopu - spíše stylizovanou drapérii; dále vpravo při atlantovi je lisena, splývající s odstupněným soklem z umělého kamene (před provedením nátěru se asi na průčelích uplatňoval v rozsáhlejších plochách), a jedno převýšené okénko jako na jižním průčelí věže; výše pak je nad hladkým vlysem římsa, výrazně vykonzolovaná, s okapnicí vymezenou odstupněním a potom výše je už jen nástavec, vlevo jako ve tvaru omítané atiky, vpravo pak je pouze šikmina, obložená měděným plechem.

Severní stranu vymezuje ze 2/3 nebo ze 3/5 svislá zeď, v pravé části pak šikmina pseudomansardové střechy, pokryté šedým eternitem, bohatě v mědi oplechované, římsa mezi střešními plochami má dole výraznou šikminu a je také oplechovaná v mědi; ve stěně jsou novodobé dveře v hlubokém asymetrickém čtyřbokém výklenku, dveře mají madla zčásti dřevěná, jinak jsou prosklené, se šestitabulkový nadsvětlikem (viz 803).

Východní průčelí

je podle přízemí dvanáctiosé, ovšem pravá, tedy 12. osa už není v patrech obsazená a naopak na levém nároží jsme nezapočítali osu na zaoblené části ve vyšších patrech (viz jižní průčelí); celkem je toto průčelí čtyřpodlažní, nepočítáme-li ovšem okna či vikýře v mansardové střechě, okna sklepa ve 2.-7. ose nebo okna mezipatra nad přízemím v rozsahu 8.–11. osy.

V *levé ose* se členění odvíjí od hlavního průčelí, je tu sokl z leštěného černého zrnitého kamene, výkladek v přízemí se šikminou nahoře a vodorovně kladenou mřížkou. Ještě výše, nad pásem plechu, trojdílné okno, jehož střední tabule je širší, pevná a boční části jsou otevírací; Nad tímto druhým podlažím přebíhá ještě terasa z hlavního průčelí, na pravém konci zakončená čtvrtkruhově, s totožným zábradlím, totožně ztvárněným čelem a v podhledu jsou vpadlé rámce, s možná zrnitěji strukturovanou vnitřní plochou; výše je okno dělené do T (průčelí je ve spodní části samozřejmě členěné rustikou) a konečně i nejvyšší dvě podlaží opakují členění hlavního průčelí, avšak místo jednoho maskaronu jsou pod každým pásem dva drobnější maskarony a i pásy po stranách první osy jsou zdvojené, pod okny, totožně členěnými jako vlevo, jsou i parapetní římsy a příslušné štukové parapetní výplně.

Druhá až pátá osa jsou v podstatě shodné, sokl hladký, vystupující, pokračující až do 7. osy, v přízemí jsou mezi okny svislé pásy výrazné bosáže, na terasu navazuje mezipatrová římsa a podobná je i nad dalším podlažím (obě jsou výrazně hranolové, podložené profilem, v němž je určujícím prvkem kyma); konečně hlavní římsa je skutečně výrazně vykonzolovaná, zřejmě s okapnicí. Mezi okny nejvyšších dvou podlaží jsou převýšené rámce s vpadlými plochami. Okna *soklu* ve druhé až sedmé ose jsou ve spodní části tvořena luxferami, ve vrchní části větráky z vodorovně kladených lamel (před těmito okny v 6. a 7. ose jsou ještě poklupy

anglických dvorků, kryté strukturovanými plechy. Okna spodního podlaží, tedy *vysokého přízemí*, jsou dosti komplikovaná, mají dva svislé poutce a jeden vodorovný, málem pod vrchní pětinou výšky (na poutcích jsou zde i dále opět vpadlé rámce), vznikají tedy ve spodní úrovni okna po bocích dvě převýšená křídla, dělená čtyřmi tenkými vodorovnými příčníky na pět tabulek, horní rohová okénka jsou čtvercová nedělená, střední horní křídlo je dělené svisle dvěma příčníky na širší střední čtvercovou část a boční části obdélné. Pod okny jsou hruběji strukturované parapetní plochy, převrstvené ve spodní části útvary, které bychom mohli přirovnat ke klenákům, střední je široký obdélný, převrstvený páskou, která ovšem sbíhá až dolů čili spodní pásnici postrádá, z obou stran přilehlé klenáky jsou opět obdélné, menších rozměrů a konečně další klenáky, krajní, jsou z obou stran nahoře zakončeny konvexkonkávně. Okna *1. patra* jsou šestikřídlá, tedy opět se širokým poutcem pod vrchní třetinou a dvěma svislými poutci, která vymezují širší střední křídla a užší křídla krajní, dále nedělená (v křížení vpadlých polí na poutcích vznikají drobná vpadlá pole čtvercová). Okna *2. patra* mají křídla v uspořádání 2-1-2, to znamená, že svislé poutce jsou průběžné a vodorovný poutec je pouze v krajních částech (vpadlá pole probíhají na svislých poutcích) a okna *nejvyššího podlaží* jsou opět šestikřídlá, tedy se dvěma svislými poutci a jedním vodorovným (průběžné jsou pásy na vodorovných poutcích). Obojí okna mají hranolové parapetní římsy, které spočívají podobně jako na hlavním průčelí na obdélných parapetních výplních, řešení je však lehce odlišné: u výplní oken *2. patra* chybí spodní zbohacující prvek, u oken *nejvyššího podlaží* opět jsou boční pole výplní širší a struktura naznačuje šachovnici.

Okna *6. a 7. osy* jsou užší než předchozí, takže jejich členění do tabulí je odlišné, nicméně štukový aparát, jako bosáž, rustika, ba i parapetní výplně v nejvyšších podlažích jsou shodné: okna přízemí jsou dvanáctitabulková, ovšem se širokým poutcem v horní šestině, takže pod poutcem jsou dvě křídla o pěti tabulkách nad sebou, dělených tenkými příčníky, nahoře dvoukřídlé okno, dále nedělené; v *1. patře* okna dělená do T, ve *2. a 3. čtyřtabulková*.

Dále doprava, tedy v *8. až 12. ose*, je řešení v patrech úplně stejné, jak jsme ho právě popsali, i když nátěr fasády je v o něco světlejší šedi, ale v rozsahu vysokého přízemí, jak jsme již zmínili, jsou 2 úrovně otvorů, mezi nimiž jsou i nadále svislé pásy výrazné bosáže. V *8. ose přízemí* jsou velké dvoukřídlé prosklené dveře s hladkými sokly, prosklení je členěno pěticí čtverců nad sebou s vyznačenými úhlopříčkami; dělení je provedeno tenkými dřevěnými příčníky, které mají obě hrany výrazně čtvrtkruhově vybrané, původní klika tu chybí, byla zřejmě nahrazena téměř čtvercovým madélkem a přes otvor pro klíč je mladší přepásání; štítek je větších rozměrů, ale koncipovaný stejně jako u typických vnitřních dveří; dveře jsou rámovány štukovým portálovým útvarem, těžko popsatelným, na stojkách ve vrchní polovině jsou vystupující pásy, nahoře doplněné diamantovým čtvercovým motivem, vysoká supraporta je nahoře souměrně šikmo zakončená a uprostřed je vrstvený hlavní klenák, jehož vrchní vrstva je dole zašpičatělá. Okna v následujících dvou osách jsou dvoukřídlá a konečně v *11. a 12. ose* jsou velké výkladce ve vnějším skle celoplošné, uvnitř členěné na 3x4 tabule, parapet je obložený dřevem a v tomto obložení jsou tři okénka, z nichž krajní jsou pevná a střední vyklápěcí, vyskládaná z čtvercových luxfer (ve *12. ose* právě z těchto luxferových okének chybí, je tu dnes nezajištěný prostup), na jejichž lících se střídají kruhové a kosočtverečné plošky, ve dvou z nich je i nápis LUXFER; nad výkladcem je ještě plochý nečleněný nástavec, dnes bez nápisu. V mezipatře je v *8. ose* okno dělené do T, dále doprava jsou tři dvoudílná okna; pod těmito okny jsou vloženy velmi zvláštní štukové útvary v podobě písmene H, doplněného dalšími obdélnými plochami. Nad výkladcem ve *12. ose* je zaslepené okno, projevující se jako hladká plocha v omítce, okolí je výrazněji strukturované, podobně jako čela bos, také rustika ve *2. podlaží* probíhá až nad touto *12.*

osou a je výrazněji strukturovaná, ve vyšších dvou patrech tu není nic, je tu kupodivu ponechána hladká plocha (římasy samozřejmě probíhají).

Na hlavní římsu je posazena pětice hladkých **vikýřů** (v sudých osách kromě poslední), završených vysokým segmentem, jejich okna se skládají ze tří celoplošných okének, oddělených zděnými omítanými pilířky, horní okraj sleduje zakřivení vikýře (vikýře se v úzké ulici pohledově prakticky neuplatňují).

Severní průčelí

je v základě pětiosé, jako jediné do značné míry souměrné, otvory ve střední ose, kde je v přízemí vstupní portál, se potom výše ztrácejí. V krajních osách je v patrech vysoký arkýř přes tři patra, se segmentově vypjatou čelní stěnou; arkýř je vložený pod hlavní římsu, která se nad ním nezalamuje a v úrovni střechy je nad ním obvyklé okno. Nad hlavní římsu je také ve střední části nasazen široký štítový útvar se třemi okny: je shora uzavřený velmi jednoduchou římsou, boky jsou konvexně skrojené, ovšem štít je jinak už hladký.

Ve zmíněném **hlavním portále** jsou vsazené dvoukřídle dveře, které jsou ze 4/5 prosklené, prosklení vrchní části tvoří vysoká nečleněná tabule, pod ní jsou dva pásy čtvercových tabulek, to všechno je lemováno společným profilem rámu, a dole je neprosklená výplň bohatě vrstvená; klapačka má střední část opět projmutou, má nevýraznou římsovou hlavici a svisle kanelovanou patku; kliky jsou už novodobé, z bílého kovu, na rubu jsou dveře členěné stejně. Dveře jsou vsazené ve štukovaném portálovém útvaru, který má široký, nahoře stupňovitě završený překlad výrazně předstupující, na jeho koncích jsou nanesené svisle položené oválné útvary, uprostřed ležatá obdélná vpadlina, po okrajích s trojitým odsazením; tento překlad je nesen vrstvenými pilastry s kvazihlavicemi, které nahrazují rostlinné festony; patky nejsou dochované v původním stavu, protože jsou v nich skříňky elektrozařízení.

V ostatních osách **přízemí** jsou výkladce, všechny mají ploché nástavce, které kupodivu nejsou využité k žádným nápisům a které zřejmě zároveň kryjí prostor pro svinovací roletu, o jejíž funkci můžeme dnes už pochybovat. V 1. ose je široký **výkladec**, členěný do tří částí, uprostřed jsou dveře s nečleněným nadsvětlíkem, k nimž se výkladce čtvrtkruhově stácejí, dveře jsou ze 4/5 prosklené, prosklení je celoplošné, dole je ležatá celoplošná výplň, lemovaná drobným profilem; novodobá klika je pokovená dozluta včetně štítku; zasklení výkladců je v levé části děleno svislým hranolovým poutcem, doprava je sklo skutečně zaoblené, vpravo je použita napodobenina, takže čtvrtkruhová část je lepená z osmi svislých skleněných pásů. V soklu výkladců, které ustupují, jsou okénka z luxfer: na čtvrtkruhové části ze 3x2 luxfer a na zbylé části ze 7x2 luxfer. Ve 2. ose **výkladec** do značné míry podobný, ale asymetrický, s dvěmi zapuštěnými v levé části, výkladec je tedy jen vpravo a vlevo opět se stáčí ke dveřím s celoplošným nadsvětlíkem, které jsou uloženy ještě hlouběji než v předchozím případě, takže tu ještě vybývají za čtvrtkruhovou částí dvě svislé okenní tabulky nad sebou; dveře jsou prosklené, dole s vodorovnou výplní, ve které je šestiboký, vystupující útvar, v levém boku; vlevo od dveří vzniká mělká prosklená skříň o dvou křídlech nad sebou, vrchní křídlo v rozsahu nadsvětlíku a pod spodním vysokým křídlem je ještě ležatá výplň. Otvor pod velkým výkladcem není už tvořen luxferami, je tu jen výdech, členěný třemi vodorovnými trubkami kruhového průřezu. **Výkladec** ve 4. ose je koncipován jako zrcadlový obraz výkladců předchozího, ale dveře jsou svisle bedněné, s drobným okénkem, před nimi pokroucená mříž ze svisle kladených kruhových profilů, nadsvětlík

je zabeďněný a boky hlubokých špalet k těmto dveřím jsou také ze svisle kladených latí. Pod výkladcem je mřížka, poměrně hustá, s vodorovně kladenými průrazy. V pravé, tedy 5. ose je skutečně velkolepý rozměrný celoplošný pevný výkladek, lemovaný drobným profilem, pod výkladcem jsou plně dřevěné fošny a schůdek, možná i ze tří kamenů.

V **mezipatře** jsou nad krajními částmi výkladce 1. osy dvě menší okna, mající pouze jeden vodorovný příčník nad spodní čtvrtinou; nad výkladcem 2. osy je skutečně rozměrné trojdílné secesní okno, lehce zdobné, krajní části mají opět tenký příčník nad spodní čtvrtinou, střední, užší část má nad tímto příčníkem ještě kosočtverečnou tabulku se spojkami do boků, takže tu vznikají ještě čtyři doplňkové tabule; také okno nad portálem je původní trojdílné. krajní křídla užší, střední širší, krajní křídla mají vodorovný tenký příčník zhruba v polovině výšky, u středního okna je položený výš. Nad výkladcem 4. osy je situace zřejmě v mladší době poničená, je tu trojdílné okno asymetricky posunutě doprava nahoru do plochy bez rustiky, a nad výkladcem zcela vpravo jsou dvě trojdílná okna, zřejmě také nikoli původní, v ploše, která opět postrádá jinde provedenou vodorovnou pásovou bosáž.

Výše, v **1.-3. patře**, jsou v krajních osách nad hranolovou, zespoda profilem podloženou mezipatrovou římsou posazeny zmíněné *arkýře*, jež mají ve všech třech podlažích (mezipatrová římsa nad 1. patrem je v místě arkýřů přerušena) stejnou sestavu tří oken, oddělených zděnými omítanými pilířky; střední z těchto oken jsou širší, krajní užší a všechna mají dvě křídla nad sebou, spodní vysoké, vrchní ve střední části ležaté a u těch krajních okének zřejmě čtvercové. Po stranách arkýřů ještě sbíhají svislé pásy s přetvořeným rostlinným ornamentálním motivem.

Ve druhé a čtvrté ose je ve všech patrech po jednom *balkóně* z vykonzolovaných desek, podchycených po stranách konzolami asi do poloviny hloubky balkónu, konzoly jsou výrazně čtvrtkruhově skrojené, na čele kanelované, v podhledech desek jsou dvojice čtvercových nebo lehce obdélných rámců a v nich čtverhranné prvky s výrazně čtvrtkruhově vybranými rohy; mezi těmito rámci je na balkónech v 1. patře, které jsou o něco menší, po jednom pásku kolmo položeném, výše po dvou páscích. Zábradlí 4/k.f3.1 a 2 v 1. patře, na menších balkónech je řešeno bohatším způsobem, než výše, ve dvou širokých polích jsou tu z mřížoví vytvořeny stylizované květiny, šikmé a kosé prvky; výše 4/k.f3.3 až 6 převládají svislé prvky; ze středu madla běží dvojice prutů také nahoru, kde se čtvrtkruhem obrací k fasádě a vodorovnými pruty se o ni opírá. Nad levým balkónem v 1. patře jsou dveře s připojeným oknem z obou stran, v mladší době upravené, nicméně rustika je k tomuto širokému otvoru dotažená, jinde jsou nad balkóny vždy dva otvory, kolem nichž jsou ustupující hladké pásy: ve vnitřní ose z velké části prosklené dveře s nadsvětlíkem, v ose blíže nároží okno o dvou křídlech nad sebou; horní částí oken či nadsvětlíky dveří jsou převážně trojdílné, ve 2. patře nad okny dvoudílné. V 1. patře jsou mezi balkóny vysoko položená celoplošná okénka nějakých spíží, bez lemovacího architektonického aparátu, ve 2. patře je takové okénko pouze vpravo a v nejvyšším podlaží tato okénka postrádáme.

Ve **štítě** je střední okno šestikřídlé, boční křídla jsou dělená do T, a do mansardově tvarovaného podkroví vedou nad arkýři i hladké **vikýře**, završené vysokým segmentem, jejich okna se skládá ze tří celoplošných okének, oddělených zděnými omítanými pilířky, horní okraj sleduje zakřivení vikýře.

Západní průčelí

je dvanáctiosé, na převážné levé části se opakuje členění z protilehlého východního průčelí, totožně jsou pojednány mezipatrové římsy nad přízemím a 1. patrem, pásová bosáž v přízemí, pásová rustika 1. patra, ba i okna a parapetní výplně v nejvyšších patrech, s tím rozdílem, že tu chybějí převýšené rámce s vpadlými plochami mezi okny nejvyšších dvou podlaží a parapetní výplně oken v nejvyšším podlaží jsou jednodušší, možná až druhotně zjednodušené: chybí svislé dělení na tři díly i náznaky šachovnice v bočních částech. Nižší přízemí a mezipatro jsou vloženy místo přízemí v levých pěti osách, otvory přízemí tu tvoří výkladce s plochými nástavci bez nápisů (levá dvojice je krytá společnou výklopnou stříškou).

V 1. ose v **přízemí** je trojdílný **výkladec**, uprostřed tedy zapuštěné dveře, z velké části prosklené (místo nadsvětlíku je výdech vzduchotechniky, krytý lamelami), dole ležatá výplň, se šestibokým vnitřním rámcem; výkladce se ke dveřím stácejí, to stáčení je dnes už provedeno ze svislých rovných částí; spodní část výkladce je zřejmě nověji provedena ze svisle kladených latí, výše je podél výkladce profil, takže zřejmě dřevěné rámy jsou původní, na závěsech půlkulatě zakončených. Ve 2. ose je umístěn rozměrný celoplošný **výkladec**, pod ním mřížka z vodorovně prosekaných drobných otvorů. Ve 3. ose opět do značné míry podobný **výkladec** jako v první ose, vpravo dosud původní sklo skutečně se zatáčející, vlevo je čtvrtkruh skládaný z jednotlivých svislých pásů; dveře (bývalý nadsvětlík je zabedněné a v zabednění vpravo nahoře je výdech klimatizace) jsou skutečně hluboko zapuštěné, takže před nimi ještě kolmo vybývají vysoké celoplošné části výkladců; dveře jsou prosklené strukturovaným sklem, klika a štítek jsou bezpečnostní, nové, z bílého kovu, dole ležatá výplň se šestibokým rámcem, dole v parapetních částech výkladců na půlkruhu jsou zabílené luxfery, ale na ploché čelní části jsou nahrazené kovovou mřížkou s vrtanými otvory. **Výkladec** ve 4. ose je celoplošný, v parapetu je zřízen větrací otvor, krytý vodorovnými lamelami a podobné lamely jsou také pod **výkladci** v 5. ose: tady je opět sestava trojdílná, dveře s nadsvětlíkem a dole obvyklou výplní jsou zapuštěné uprostřed, po bocích k nim se stácející výkladce, před zapuštěnými dveřmi ještě kolmá část výkladce na výšku nedělená, s ležatou profilovanou výplní dole, klika novodobá, dovnitř pak je ta výkladová skříň opatřená rovným sklem, děleným ve spodní třetině užší příčkou.

V **mezipatře** jsou v 1.– 3. ose trojdílná okna, zřejmě nikoli původní, i když bosáž se k nim připojuje tak, že kolem oken vybývá zapuštěný hlazený pás, nad výkladci ve 4. a 5. ose jsou nad jejich plochými nástavci přímo nasazeny výkladce v mezipatře, oba shodné, trojdílné, krajní díly výrazně užší než díl střední, členěné ve spodní zhruba čtvrtině, vodorovným tenkým příčnickem; široký střední díl je pod tímto vodorovným příčnickem dělen ještě dvěma svislicemi do tří čtvercových tabulek.

Dále vpravo je **přízemí vyšší**, výše posazené, a jsou pod ním ještě okna v soklu, převážně již druhotně přeřešená: v 6. ose jsou dole dvě řady mladších luxfer, výše jsou větráky s kovovými lamelami, v 7. ose jsou vedle sebe dvoje plechová dvířka s řadami vrtaných otvorů a novodobým madélkem; konečně v dalších osách doprava (8.-11.) jsou čtyři víceméně totožná okna ze 36 luxfer (9x4) a před nimi je ještě krytí anglického dvorku, kde je do betonové plochy zapuštěno 27 luxfer (9x3). V přízemí od 6. osy doprava je vsazeno šest velkých oken, jaká jsme viděli naproti, se dvěma svislými příčnickami, jedním vodorovným poutcem a tenčím dělením na drobnější tabule u spodních krajních křídel a vrchního středního křídla.

V **1. patře** jsou v pěti osách okna dělená do T, v dalších šesti osách šestikřídlá okna, s poutci opět lehce plasticky členěnými.

Ve **2. patře** jsou v pěti osách okna čtyřkřídlá, v dalších šesti osách okna v uspořádání 2–1–2

a konečně v **nejvyšším patře** jsou okna čtyřkřídlá s vodorovným poutcem pod vrchní zhruba třetinou a dalších šest oken šestikřídlých, opět s poutcem pod vrchní třetinou;

vikýřová okna do **podkroví** jsou situována v sudých osách (zase kromě poslední) a provedená stejně jako na výše popsanych průčelích.

Pravá, tedy **12. osa**, zatím opomíjená, je řešená stejně jako přilehlá osa hlavního průčelí: přízemí výrazně plasticky předstupuje a je do něj vložen skříňový nadsvětlík, ovšem komplikovaný navíc tím, že jeho širší třetinu tvoří dvoukřídlé vstupní dveře s celoplošným nadsvětlíkem, dveře jsou prosklené, mají o něco širší rám než dveře, instalované před více než dvaceti lety v podkroví, ale podobně jako u dveří podkrovních mají obě křídla plný vnitřní spodní roh; v mezipatře trojdílné okno či výkladek se širší střední částí; v 1. patře hranolový arkýř na krakorcích, čelo arkýře i rustikou členěné boky jsou opět členěny stejně, také zábradlí 4/k.f4.1 až 5 je stejné, nad arkýřem dvě úrovně svisle kladených drobných oken, místo spodního středního okna jsou samozřejmě dveře na terásku; také okna věžové nástavby jsou stejná a z obou stran průčelí věže je atlant, podpírající vlys pod hlavní římsou; levý atlant má zřejmě souměrně k atlantovi nad hlavním průčelím u nohou psa, atlant vpravo má dole úl a klín krytý drapérií.

Světlíkový dvorek

má osmiboký půdorys a *povrch* z betonové mazaniny (v severní části stojí hranolový omítaný větrák, krytý betonovou deskou, s kovovými větracími mřížkami v jižní stěně); nátěr stěn je světle šedý, hlavní římsa tu není, jen na jihu přesah střechy, ani žádné vyznačení soklu není patrné.

východní stěna je trojosá, se šesti úrovněmi otvorů, *dole* mezi 1. a 2. osou jsou široké dvoukřídlé ocelohliníkové dveře, k nimž vede utilitární kovové schodiště se stupni ze strukturovaného plechu, bez podstupnic, se svařovanými schodnicemi; ve *druhém podlaží* je osazena trojice oken, o dvou křídlech nad sebou, spodní celoplošná, vrchní o 3x2 tabulkách, střední dokonce má 4x2 tabulky; v dalších třech podlažích (v *1.-3. patře*) je uprostřed prostý vykonzolovaný balkón, po obvodu má širší trámeč, takže zespodu vzniká vpadlé hladké pole, po stranách jsou okna o dvou křídlech nad sebou, spodní hladká, dělicí poutec zdá se být profilovaný, vrchní křídlo ve 3. patře osmitabulkové, jinde nedělené; celoplošně z velké části prosklené dveře na balkón mají nadsvětlík (v 1. a 2. patře dvoutabulkový, nejvýše osmitabulkový); na balkónech byla položena cementová dlažba (běžným způsobem diagonálně kladená v poli a po okraji s normálně kladenou bordurou), je ale často poškozená, přetřená barvou nebo nahrazená betonovou mazaninou; zábradlí 4/k.f5.1 až 3 je 98 cm vysoké, kovové, převážně z prvků čtvercového profilu, pouze nahoře místo madélka je zpravidla zkorodovaný tříčtvrtěkruhový profil, podložený kovovým pásem; má dva prvky vodorovně, jeden tedy nad podlahou a druhý pod horním madlem a mezi nimi jsou svislé, taktéž čtverhranné pruty; v nejvyšší úrovni je okno jenom uprostřed, tedy nad balkóny, a má dole dvě křídla, horní křídlo má zřejmě 4x2 tabulky.

Jihovýchodní kout vyplňuje oblina, končící nad 2. patrem, s okénky pouze ve 3. a 4. úrovni (není vidět, že by byla členěná).

V **jižní stěně** je jedna osa otvorů v šesti meziúrovních, před všemi jejími okny kromě nejvyšší úrovně jsou utilitární mříže, nýtované ze svislých prvků a většinou tří, nanejvýše čtyř dvojic vodorovných pásků; okno do sklepa je opatřené strukturovaným sklem; výše velké čtyřkřídle okno s ploše profilovaným poutcem a strukturovaným sklem; v dalších třech úrovních podobná okna, spodní s vitráží se dvěma vázami, která je lépe pozorovatelná zevnitř (viz 501), střední s jednodušší vitráží (viz 633), v další úrovni bez vitráže a v nejvyšší úrovni ještě vyšší okno, šestikřídle.

V **jihozápadním koutě** vestavba komína, který se sem obrací asi o něco více než čtvrtinou svého oblého tělesa, těleso nemá otvory, nad střechu vyniká válcovou, mírně nahoru se zužující nástavbou (ve spodní části je k jihozápadní čtvrtině přistavěna strojovna výtahu) z režných cihel, členěná čtyřmi římsami a stažená kovovou obrubou.

V **západní stěně** jsou tři osy otvorů, dole navíc ještě v bočních osách otvory do sklepa, vlevo jde o čtvercová plechová dvířka v kovovém rámu, vpravo ležatý otvor bez okenní konstrukce, ve střední ose jsou tedy dveře s pěti výplněmi, v uspořádání svrchu 1-2-2, klika je už nová, z bílého kovu, nadsvětlík zatřený barvou, členěný na 4x2 tabulky, po stranách dveří jsou vlevo plechová dvířka s rámem z ocelového profilu, vpravo za utilitární mříží okno o dvou křídlech, spodní křídlo nedělené, vyšší vrchní křídlo o 3x2 tabulkách; vyšší úrovně jsou komponované jako naproti, ale všechna okna mají ve vrchním křídle 4x2 tabulky - kromě okna nejvyššího podlaží, kde je dvojité mladší okno s celoplošnými křídly; balkónová zábradlí 4/k.f5.4 až 6 jsou také stejná, ale zčásti jsou doplněná vlnitým sklolaminátem, takže dveře nelze studovat.

V **severozápadní šikmé stěně** jsou ve spodní úrovni dveře, křídlo je vysazené (snad mladší, o třech ploše profilovaných výplních nad sebou, má zajišťovací mechanismus jako u záchodu a nadsvětlík, dělený na 3x2 tabulky a zatřený barvou); ve vyšších úrovních je pak nad sebou pětice převážně stojatých okének o dvou čtvercových křídlech nad sebou, v 1.-4. patře je vrchní křídlo dělené na 2x2 tabulky.

V **severní stěně** je jedna osa otvorů, dole při zemi je okno dvoukřídle, za obvyklou utilitární mříží, v přízemí také, ale vyšší; v 1.-3. patře jsou okna čtyřkřídla a nejvyšší osazené okno je šestikřídle.

V **šikmé severovýchodní stěně** jsou okénka výrazně výškového formátu, o dvou křídlech nad sebou, většinou se strukturovaným sklem, spodní, za utilitární mříží, v patrech členěná na 4x4 tabulky.

Střechy

mají při vnějším obvodu poloviční mansardový tvar, od hřebene mansard jsou v severní části nasazeny pulty, spádované do dvorku; jsou kryté eternitem (plocha mezi mansardami je šikmo zakrytá plechem), ale ten je v rozsahu čtyř až pěti os bočních průčelí už nahrazen plechem; v jižní části je naopak na hřebeny nasazen okraj rozměrného světlíku převážně valbového tvaru (viz 824), podél jehož delších stran jsou umístěny obslužné lávky; nad hlavním schodištěm je střecha skoro plochá, zřejmě plechová. Originální tvar má *střecha tzv. věže*, jde o nízkou oplechovanou mansardu, ve třech rozích (kromě severovýchodního) doplněnou zaoblenými kvaziatikovými útvary.

Válcový komín kotelny je popsán v souvislosti s jihozápadním koutem dvorku (viz). Další komíny či hlavice průduchů se pohledově neuplatňují, jsou zřejmě z režných cihel, kryté betonovými římsami.

INTERIÉRY:

(číslování místností netvoří souvislé číselné řady, protože dodané plánové podklady, se kterými bylo třeba na místě pracovat, byly zastaralé, mnohé místnosti mezitím zanikly úplným odstraněním dělicích příček; naopak jinde bylo třeba části rozlišit a bylo tak učiněno přidáním písmene)

Spodní sklepy:

Chodba 101

má nerovnou betonovou *podlahu* a segmentovou *klenbu*, přerušovanou segmentovými pasy, svedenými do přízedních polopilířů (místo jižního pasu je rovný překlad), ale klenba není prakticky vidět, protože je tu veden rozvod ústředního vytápění.

K *severu* vede průchod svisle bedněnými dveřmi, v obložkové nezdobné zárubni, průchody v *ostatních stěnách* mají asi zpoloviny segmentové záklenky a nejsou opatřené dveřními konstrukcemi.

Místnost 102

má na *podlaze* opět betonovou mazaninu, je převážně zbavená omítek a opatřena segmentovou *klenbou*, která je přerušena segmentovým pasem, svedeným do přízedních čtvrtpilířů.

Ve *východní stěně* je výklenek anglického dvorku, překlenutý převážně segmentově, pouze v jeho východní části je úzký, vlastní otvor dvorku, ale světla sem moc nejde, protože je nahoře zakrytý zřejmě plechem, průchody k *západu* a k *severu* jsou překlenuté segmentově.

Místnost 103

má opět nerovnou betonovou mazaninu, ve dvou úrovních, na *podlaze* a dvě segmentové *klenby*, mezi něž je vložen široký segmentový pas, svedený do přízedních pilířů; severní klenba je na východní straně zkrácená, údajně jde o montážní otvor, opatřený nově betonovou deskou, respektive podlahou, nesenou jednou ocelovou traverzou.

V *jižní stěně* je vlevo průchod se segmentovým záklenkem.

V *západní stěně* je vlevo pravoúhlý průchod a vpravo, neznámo proč, velmi nízký průchod, přitom široký, segmentově zaklenutý.

V *severní stěně* jsou v příčce osazené plechové dveře (viz 104).

V jižní části *východní stěny* je výklenek anglického dvorku, druhotně zmenšený, překlenutý segmentově, pravou část výklenku zužuje vestavěná větrací šachta.

Výměňíková stanice 104

je opatřena segmentovou cihelnou klenbou, zbavenou omítky - je patrné, že nad bočními stěnami byly kladeny cihly jiným způsobem než v široké střední části.

V dlouhých bočních stěnách (*severní a jižní*) jsou výklenky, široké na podstatnou část stěny, se segmentovými záklenky, čelo jižní niky tvoří druhotně vložená příčka, opět cihelná. Průchod k jihu je opatřen plechovými novodobými dveřmi v subtilní kovové zárubni;

v *západní a východní stěně* otvory nejsou.

Prostor 105

má na *podlaze* novou cementovou mazaninu, *klenba* je cihelná segmentová, zbavená omítky, stejně jako většina stěn.

Vstupní dveře ve vestavbě v *severozápadním koutě* jsou novodobé plechové, v subtilní železné zárubni,

anglický dvorek ve *východní stěně* je zazděný zřejmě mladšími, dutými cihlami, průchod k *jihu* je pravoúhlý bez další konstrukce, v překladu má dvě traverzy.

Prostor 106

je nad hlavní podestou opatřený segmentovou *klenbou*.

Průchod k *západu* i průchody k *východu* mají rovné překlady,

v *severní stěně* jsou hladké dveře v ocelové zárubni, nad průchodem je segmentový záklenek,

K *jižní straně* je přiložena podkova ***schodiště***, jehož stupně jsou kamenné a vnitřní stěna je také vymezena plnou zdí: v zrcadle tak vzniká hluboká, půlkruhem zakončená nika, do níž vedou svisle laťovaná dvířka pod segmentovým záklenkem. Do prostoru pod výstupem schodiště vede průchod s odstraněnou zárubní, pohled jeho stupňů je hrubě otesaný.

Prostor 107

má dvě souběžné segmentové *klenby*, oddělené segmentovým pasem, svedeným do přízedních tříčtvrtěpilířů; *podlahu* tvoří betonová mazanina. Prostor býval omítaný, dnes vlivem vlhkosti omítka zčásti opadala, je patrné pouze cihelné zdivo bez kamenných příměsí.

V *západní stěně* vpravo je zřízena úzká hluboká nika bývalého dveřního průchodu se segmentovým záklenkem, v zadním lici ale zazděná.

V *severní stěně* je zřízen velký otvor do anglického dvorku, neopatřený žádnou okenní konstrukcí, s plným parapetem asi metr vysokým, segmentový záklenek splývá se spodním okrajem klenby.

Ve *východní stěně* se nacházejí dva podobné výklenky, jejichž segmentové záklenky jsou ale umístěné zhruba 15 cm pod klenbou.

V *jižní stěně* vpravo je vytvořen průchod se segmentovým záklenkem.

Místnost 108

má segmentovou *klenbu*, *podlahu* tvoří místy cihly naplocho, místy snad jen hlína nebo je to rozbitý beton.

Ve *východní stěně* nejsou otvory,

vstupní dveře vlevo v *jižní stěně* jsou umístěné v hluboké špaletě se segmentovým záklenkem a jsou svisle bedněné, mají kovový nezdobný krabicový zámek a svlaky na hranách ze široka okosené.

V *západní stěně* se nachází výklenek se segmentovým záklenkem

a v *severní stěně* anglický dvorek, zčásti zabedněný polystyrénem: je vyzděný z cihel, s plným parapetem asi metr vysokým.

Prostora 109

nebyla v době průzkumu přístupná, podle plánů se jedná o segmentově *klenutý* prostor, v jižní části zúžený, nad úskokem opatřený segmentovým pasem; existence anglického dvorku s nějakým shozem, jak je uvedeno v plánu, je nejistá.

Velký rohový prostor 110

je zaklenutý soustavou segmentových *kleneb*, dělených masivními segmentovými pasy, svedenými do přízedních pilířů. *Podlahu* tvoří betonová mazanina. *Stěny* jsou převážně omítnuté, tam, kde omítka opadáva, objevuje se stejnorodé cihelné zdivo.

V prostoru jsou celkem čtyři otvory anglických dvorků: oba dvorky v *západní stěně* mají plné parapety a jsou zřejmě přestropené asi půl metru nad segmentovým záklenkem otvoru,

v *severní stěně* pak je vlevo dvorek užší, bez plného parapetu, zatímco provedení pravého dvorku nelze studovat.

V jihozápadní části je vestavba z laťových *příček*, doplněných vlnitou lepenkou - takto je zřejmě vytvořena kóje pro jednoho z nájemníků,

podobná kóje je vestavěná i v jižních dvou třetinách východní části sklepa, zde jsou ale příčky masivnější, svisle bedněné z prken, s nosnou konstrukcí z masivních kuláčů.

Chodba 111

je *klenutá* segmentově a tato segmentová klenba je dělená asi o 30–35 cm níže položenou dvojicí segmentových pasů, které jsou svedené do přízedních čtvrtpilířů. Chodba je převážně omítaná, v narušeních je patrné cihelné zdivo.

Chodba je propojená dvěma průchody s kolmými špaletami a segmentovými záklenky se *západněji* položenou prostorou 112 a třetím takovým průchodem se 110;

průchod a nika ve *východní stěně* mají rovné překlady.

Velká prostora 112

je opatřena třemi příčně položenými segmentovými *klenbami*, podpíranými dvojicí příčných segmentových pasů, spočívajících na přízedních pilířích. *Podlaha* je snad betonová, zcela rozbitá.

V *západní stěně* jsou tři rozměrné výklenky anglických dvorků, s plnými, asi metr vysokými parapety a segmentovými záklenky: levý dvorek skutečně pokračuje šachtou nahoru, její stěny jsou ještě z velké části omítnuté, střední šachta je asi půl metru nad záklenkem předělená stropem, neseným ocelovými profily, a pravá šachta je také zastropená;

severní i jižní čelo nemají otvory,

o průchodech ve *východní stěně* viz výše.

Prostor pod dvorkem 113

má *strop* z ocelových profilů, mezi než byly vloženy hurdisky, a je snad až druhotně zpevněný (kvůli zátěži plynové kotelny) podtažením jedné traverzy v západovýchodním směru, do níž jsou kotveny dvě traverzy v kolmém směru; v menší severní části je čtvercový otvor, završený poklopem. Podlahu opět tvoří betonová mazanina.

Stěny jsou cihelné, v *jižní stěně* je patrná zazdívká prostupu, zřejmě dveřního,

dveřní průchod vede také k *východu* zhruba uprostřed stěny a vpravo od něj je ještě jeden prostup, zřejmě druhotně zřízený, který pouze asi 130 cm vysoký, jeho překlad tvoří masivní traverzy,

jiné otvory tu nejsou.

Prostora pod hlavním schodištěm 114

je tvořena chodbou, obíhající dokola kolem masivní plné zdi; v jižní části je soustava segmentových *klenbiček* a segmentových záklenků, ve zbylé části prostor završují kamenné stupně schodiště, z nichž vidíme hrubě opracované spodní plochy.

V severním čele je výklenek se segmentovým záklenkem, stejný záklenek má i průchod od *východu*.

Vrchní sklepy:

Místnost 201 A

má *strop* členěný třemi betonovými trámy bez okosení, strop mezi trámy má ve své převážné části velmi hrubě nahozenou strukturu, údajně jako protipožární úpravu, stěny jsou v rozsahu východní a jižní stěny a přilehlé části dalších stěn obloženy červenohnědými keramickými pásky;

ve *východní stěně* jsou plechové dvoukřídlé dveře do prostoru rozšířeného anglického dvorku, jehož šachta sloužila ke shozu uhlí, nahoře má tedy kovový poklop (stěny šachty, která nemá jednoduchý půdorys, jsou omítané).

V severozápadním koutě je vestavba točitého schodiště, která má zaoblené nároží a není sem do sklepa opatřena otvorem;

v *severní stěně* ve výklenku s rovným překladem jsou dvoukřídlé hladké dveře v ocelové zárubni.

Místnost 201 B

má rovný *strop*, křížový půdorys, jižní výklenek je opět obložený červenohnědými keramickými pásky.

Průchod s dveřmi (viz 202) k *západu* má výklenek pravoúhlý, průchod k *východu* má segmentový záklenek.

Místnost 202

má *strop* členěný třemi betonovými trámy bez okosení, na *podlaze* je PVC, zřejmě na betonové mazanině, jižní a západní stěna i přilehlé, asi metr dlouhé části přilehlých stěn, to znamená severní a východní, jsou obloženy keramickými pásky červenohnědé barvy, které napodobují strukturu cihelného zdiva.

V severovýchodním koutě se nachází vestavba točitého schodiště se zaobleným nárožím, do něhož vedou úzké plné hladké dveře v ocelové zárubni;

podobné, avšak dvoukřídlé dveře odtud vedou i k *východu*.

Místnost 202 A

má stěny obložené mořeným dřevem, lepeným do velkých čtvercových desek o rozměrech asi 60 x 60 cm (obklad maskuje i dveře k *východu*), *podhled* tvoří skladba ze svisle zavěšovaných polstrovaných desek o rozměrech asi 60 x 60 cm, potažených hrubou látkou, půdorysně vytvářejících mříž se čtvercovými oky; touto strukturou prorůstají světla, a sice kulové baňky z mléčného skla, i nějaké výdechy klimatizace.

Do anglického dvorku při *západní stěně* vede okno o dvou tabulích, dělených svislým příčnickem, snad pevné, zasklené strukturovaným sklem,

průchod k *severu* je pravoúhlý se stejným obkladem.

Bývalý bar 202 B

má *podhled* jako 202 A.

Do sálu 205 směřují ve *východní stěně* dvojce posuvné dveře, které jsou barevně sladěny s dřevěným obkladem stěn a mají ve výšce asi 120–180cm svislá madla, tvořená ze dvou souběžných půlkulatých dřevěných prvků (levé se nepoužívají, je to tu zastavěno sezením);

průchod k *jihu*, do 202 A, je poměrně široký, není opatřen žádnou dvevní konstrukcí, prostup je stejně bedněn tím mořeným dřevem, jako ostatní stěny;

ještě širší průchod k *severu*, do 203, je podobný,

v *západní stěně* jsou dvě okna do anglických dvorků, stejná jako ve 202 A.

Schodiště 202 C

je ocelové konstrukce, poměrně utilitární, stupně jsou z plechu s povrchovou strukturou, která vytváří kosočtverečnou mřížku, na hranách jsou nalepené gumové protiskluzné podložky, střední sloup je válcový, na něm jsou ještě navařena svislá madla kruhového profilu, vnější zábradlí obíhá nepřerušeně i tam, kde schodiště přiléhá ke zdi a je tvořeno svislými tyčemi kruhového profilu, které nesou madlo z profilu obdélného, asi 3 cm širokého, který dole nad nástupním schodem vytváří drobnou volutu; další pásové železo, tentokrát připevněné na svislo, sleduje křivku schodiště v polovině výšky zábradlí.

Prostora schodiště je nepravidelná, omítaná, prostup *stropem* kruhový.

Bývalý bar 203

má v severozápadním koutě vestavěný asi 120 vysoký barový pult, okno v *západní stěně* do anglického dvorku je ve spodní části stejné jako předchozí, ale výklenek je vyšší a ve vrchní části je prosklení z luxfer.

Také *podhled* je stejný, z desek potažených pytlovinou, všechny stěny jsou opět obložené deskami z mořeného dřeva a podobně řešený je nakonec i vstup posuvnými, tentokrát však jednokřídlými dveřmi ve *východní stěně*.

Přípravna 204

má rovný *strop* bez betonového stropního trámu, pod nímž jsou zavěšené žebříkové konstrukce pro vedení rozvodů.

Anglický dvorek v *západní stěně* je zazděný a celý výklenek s přilehlou částí jižní stěny je opět opatřený červenohnědým keramickým obkladem;

průchod k *severu* je opatřený protipožárními, opět v podstatě hladkými dveřmi v ocelové zárubni;

podlaha je tvořena vcelku drobnými novodobými dlaždičkami a také zbylé části stěn jsou asi do výše 190 cm obložené novodobými dlaždičkami.

Dveře k *východu* jsou hladké, v ocelové zárubni, ve výklenku s rovným překladem;

k *jihu* vede vpravo průchod s rovným překladem a hladkými dveřmi v ocelové zárubni.

Promítací sál 205

Konstrukční struktura *stropu* není prakticky vidět, protože pod ním jsou zavěšené četné rozvody na různých žebříčcích a mřížkách; pod tím je architektonický podhled, opět tvořený rastrem z pytlouinou obložených polstrovaných desek: ve dvou pásech, a to ve třetí a desáté řadě, jsou desky kladeny i vodorovně, některé desky jsou tu však nahrazeny výdechy klimatizace, které jsou kruhové.

Tři stěny kromě jižní jsou opět obložené dřevem (viz 202 A), s nímž splývají také již zčásti zmiňované posuvné dveře: dvojce jednokřídlé jsou v koutech *severní stěny*, mající segmentový půdorys: vedou do promítacích kabin, souměrně uspořádaných po stranách hlavního vstupu uprostřed stěny (stísněné *kabiny* mají kovové podlahy ve výši asi 160 cm, k nimž vedou velmi strmá, taktéž kovová jednoramenná vyrovnávací schodiště bez podstupnic). Vstup je nejprve v hloubce asi 35 cm ještě obložený mořeným dřevem, dále pokračuje běžným způsobem omítaný průchod, završený proskleným jehlancem s kovovou konstrukcí; v severním líci průchodu jsou osazené dvoukřídlé bílé hladké dveře z konce 80. let 20. století, protipožární, masivní, opatřené uprostřed místo klapačky dvojicí souběžných motivů střeovitého průřezu.

V *západní stěně* jsou dvojce dvoukřídlé posuvné dveře a vpravo pak jedny jednokřídlé, ve *východní stěně* jsou pouze dvojce dvoukřídlé.

Jižní stěna je půdorysně půloválná, je před ní zavěšeno promítací plátno; podél půloválu je vytvořena stěna ze svisle kladených novodurových trubek o průměru asi 15 cm, pojednaných barvou slonové kosti, uprostřed přerušená: tady je svisle připevněno asi 70 cm široké prkno, opět v barvě slonové kosti, a na něm ve spodní části (od výšky asi 110 cm do výšky dvou metrů) je sestava šesti svítidel v uspořádání 2x3; svítidla jsou takové houbovitě útvary či knoflíky o průměru asi 30 cm, z mléčného skla.

Hlavní podesta 206

má opět *strop* a přilehlé části stěn natřeny černě, protože se v tomto nátěru ztrácí nevzhledná vedení inženýrských sítí, *dlažbu* tvoří šedé mramorové dlaždice,

v *jižní stěně* jsou umístěné rozměrné dveře, které jsme popsali u sálu 205,

v *západní stěně* také dvoukřídlé dveře s nadsvětlíkem (viz 207),

v *severní stěně* vpravo nástup na schodiště (viz 307),

ve *východní čele* dvoukřídlé dveře s dvoutabulkovým nadsvětlíkem, stejné jako naproti.

Předsín 207

mírně lichoběžníkového půdorysu má pod *stropem* inženýrské sítě a *podlahu* z desek ze šedého mramoru, s výraznou strukturou, vytvářenou šedými linkami.

V *jižní, šikmé stěně* je zřízen vysoký výklenek s plným parapetem,

v *západní stěně* hladké dveře v ocelové zárubni,

v *severní stěně* dvoukřídlé zasunovací dveře výtahu, v hladké ocelové zárubni a v hlubokém výklenku s rovným překladem,

ve *východní stěně* rozměrnější dvoukřídlé hladké dveře s vysokým dvoutabulkovým nadsvětlíkem, pevně zaskleným strukturovaným sklem.

Výtahová šachta 208

není přístupná.

Záchody 209, 210, 211 a 212

mají stěny obložené až ke sníženému *stropu* bělinovým obkladačkami, na podlaze je dlažba, dveře i v dělicích *příčkách* jsou hladké v ocelových zárubních.

Místnost 213

je *plochostropá*, má na *podlaze* PVC a anglický dvorek za *západní stěnou* až na drobné, beztak zabedněné okno v horní části stěny pod *stropem* zcela zazděný, tato západní stěna s přilehlými, asi metr širokými úseky bočních stěn je pak obložená červenohnědým keramickým obkladem. S původní úpravou prostoru zřejmě souvisí masivní římsa, která probíhá ve výši asi 200–220 cm na bočních stěnách, vykonzolovaná asi 15 cm a zespoda ukončená šikminou: na jižní stěně je tato římsa přerušena vstupem, na severní stěně je v pravé části odtesaná v šíři asi 150 cm.

Dveře od *jihu* jsou požární, popsané v čísle 204, za nimi je průchod, vyložený plechem a v severním lici průchodu jsou osazené dvoukřídlé asymetrické, celkem utilitárně vyhlížející

mřížové dveře 1/k.213, velmi masivní, protože místnost původně sloužila jako trezorová, ze svislých kruhových profilů o průměru asi 1,5 cm a vodorovných pásnic obdélného průřezu, profilu asi 1x4 cm; klika je přece jen trochu zdobná, takže nakonec jsou dveře zřejmě původní nebo přinejmenším z 1. třetiny 20. století; další otvory tu nejsou.

Prostora 214

je opatřena segmentovou *klenbou*, do níž proniká v jihovýchodním koutě kovové točité schodiště (obvyklého provedení, při nástupu se horní madlo půlkruhového průřezu stáčí do drobné voluty; podrobněji viz 313) kruhovým průřezem, kout není zakulacený. Na *podlaze* jsou hnědé dlaždice.

Prostora byla asi před 18 lety rozdělena příčkami, v západní části souměrně vyděleny dva **WC** s *předsíňkami*, které nejsou odděleny od vlastních WC dveřmi, je tam jen poloviční stěna; dále je v severovýchodním koutě opět příčkami vydělen malý *sklad*: všude hladké dveře v ocelových zárubních, do anglického dvorka vedou nevelká okénka.

Rozměrný prostor 216

má půdorys L, pod přístupovým schodištěm ve východní části je samozřejmě šikmá plocha, ale v průchodu už je rovný *strop* (průřez schodiště není podchycen žádným zesilujícím trámem), jinde jsou však segmentové klenby, dělené segmentově klenutými pasy, spočívajícími na přízedních pilířích. Na *podlaze* je převážně linoleum, pod schodištěm dlažba.

V *severozápadním koutě* zůstává torzo rozměrného baru, který býval podezděný,

hluboké výklenky po anglických dvorcích (čtyři v západní, dva v severní stěně) jsou přestropené většinou ve výši kolem 210 cm, pravý výklenek v severní stěně je zmenšený a přestropený ve výši asi 190 cm.

216 B

má segmentové *klenby*, předělené segmentovým pasem,

a do výše 150 cm na *stěnách* bělinový obklad, v bývalém anglickém dvorku v *severní stěně* je rovný strop, ale v průchodu do něj segmentový záklenek;

ve *východní stěně* jsou osazené dveře asi ze 2. čtvrtiny 20. století (viz 218).

Prostor 217

má segmentovou *klenbu* a *podlahu* ze světle šedých cementových dlaždic 1/c.217, nekladených diagonálně, ale v běžném šachovnicovém rastru; po obvodu je bordura z dlaždic černých;

v *západním čele* je výklenek se segmentovým záklenkem,

v *severní stěně* otvory nejsou,

ve *východním čele* jsou osazené jednokřídlé dveře 1/d.217 o 2x2 ploše profilovaných výplních, s původní secesní klikou.

V *jižní stěně* je uprostřed svisle bedněná příčka s vrátky na jednoduchých pásových závěsech, zakončených půlkruhově, a po stranách jsou výstupy do podkopy uspořádaného *schodiště*: to je tvořené prostými kamennými stupni, z obou stran je obezděné, podhled tvoří hrubě tesané stupně.

Sklepní prostora 218

má segmentovou *klenbu*, vstupní dveře v *západní stěně* pocházejí z 1. poloviny 20. století, jsou členěné do čtyř výplní, z nichž vrchní je ležatá a dole jsou tři výplně souběžné; výplně jsou po obvodu lehce fazetované a profilované; z lícové, tedy vstupní strany jsou obloženy plechem s dírkami, klika je z bílého kovu, průchod má pravoúhlý tvar; jiné otvory tu nejsou.

Prostor 219

nebyl pro průzkum zpřístupněn, podle plánů jde o mírně kosodélný prostor bez oken, zřejmě se segmentovou klenbou; o vstupních dveřích viz 220.

Chodba 220

má segmentovou *klenbu*, na jižní straně podchycenou sníženým segmentovým záklenkem, na *podlaze* je diagonálně kladená šedá dlažba 1/c.220, nikoli ale na celou šířku chodby, při západní stěně tvoří třetinu šířky cementový potěr.

Výklenek k *západu* má segmentový tvar, dveře 1/d.217 pod ním jsme již popsali (viz 217) - i na rubu mají 2x2 profilované výplně, původní kliku i plochý štítek.

K *severu* vedou dveře 1/d.219, potažené plechem, takže jsou v podstatě hladké, klika je ale původní a zárubeň, lemovaná profilovanou lištou, také.

K *východu* vede vlevo úzký průchod se segmentovým záklenkem,

k *jihu* jednokřídlé dveře v dřevěné masivní zárubni, asi z poloviny 20. století, jež mají tři neprofilované výplně nad sebou a bakelitovou kliku.

Chodba 221

má na *podlaze* cementovou dlažbu 1/c.221, která sem pokračuje z chodby 222, opět je silně poničená a místy nahrazená betonem, a segmentovou *klenbu*, přerušenu segmentovým pasem, podobný pas je i při jižním čele;

ve *východní stěně* jsou v hlubokém výklenku pravoúhlém vsazené hladké dveře v ocelové zárubni,

naproti v *západní stěně* vidíme také takové hladké dveře a vpravo nepravidelný výklenek s expanzní nádrží;

jednokřídlé dveře v *severní stěně*, o třech naprosto neprofilovaných čtvercových výplních nad sebou, v zárubni lemované hranolovou lištou, pocházejí asi z poloviny 20. století.

Chodba 222

má na *podlaze* zčásti ještě původní, diagonálně kladené čtvercové cementové dlaždice 1/c.222 špinavě bílé barvy, s bordurou z černých obdélných dlaždic, dlažba je ale silně poničená, zčásti nahrazená betonem. *Podhled* je šikmý, v severní třetině hladký, ve zbývajících částech je tvořen košickými plechy, podtaženými dvěma traverzami.

V *bočních*, delších *stěnách* nejsou otvory, v *čelech* je po jedné hladkých, dvoukřídlých dveřích v hladké ocelové zárubni.

Chodba 223

Rovný *strop* je natřený černě, ztrácí se v něm vedení inženýrských sítí; *podlahu*, předělenou schodem, tvoří šedé mramorové dlaždice.

Od *západu* sem vedou dvoukřídlé hladké dveře, jak jsme je popsali ve 206, a vedle nich je hydrantová skříň;

v *severním čele* jsou vsazené hladké dvoukřídlé dveře v ocelové zárubni,

ve *východní stěně* dvoje podobné dveře jednokřídlé.

Rozměrný nárožní prostor 224

je opatřený dvojicí segmentových *kleneb*, nesených mezilehlým segmentovým pasem, svedeným do přízdních polopilířů; je omítaný, takže struktury zdiva lze sledovat jen omezeně – klenba je cihelná, stěny, pokud je patrné, také cihelné, z cihel místy i poměrně vysokých. *Podlahu* tvoří cementové dlaždice se špinavým povlakem, takže barvy nelze zcela sledovat, navíc jsou místy zřejmě i druhotně překládané: měly zřejmě černou borduru, uvnitř jsou kladené diagonálně, vedle převážně světle šedých jsou tu však aplikovány i černé dlaždice.

V *jižní stěně* vidíme dveře 1/d.224 o 2x2 výplních, vrchní nižší, v zárubni, lemované profilovanou lištou (podrobněji viz v prostoru 225).

V *západní stěně* jsou dva mladší dveřní průrazy s rovnými záklenky: v levém jsou dveře nebo jen zabetonování z dřevotřísky a v pravém je v zadním lici snad ještě mladší zazdívká.

V *severní stěně* je jedna, ve *východní* dvě prosklené příčky či okna 3/d.224.1 až 3, vedoucí do prosvětlovacích anglických dvorků: tato příčka k severu je značně poškozená, provizorně doplněná vlnitou lepenkou, příčky k východu jsou o něco lepší; jejich boční části zřejmě měly plné zasklení, uprostřed jsou nad sebou dvě okna na závěsech půlkruhově zakončených, přidržovaná jednoduchými kovovými kličkami; spodní okno je šestitabulkové, vrchní dvoutabulkové, pouze svisle dělené, boky mají dole po třech tabulkách nad sebou, nahoře je jen jedna tabulka; vodorovný poutec se nachází zhruba ve výši tří čtvrtin; dva svislé poutce jsou umístěny tak, že střední třetina je širší než krajní. Zasklení zčásti chybí, dřevěné profily člení po

vnějším obvodu čtvrtobloun v odsazeních a po vnitřním obvodě, podél skel, je šikmina s odsazeními; kličky, jak jsme uvedli, jsou původní, ale téměř nezdobné; široké poutce mají profil pouze po okrajích skel, jinak jsou dále nečleněné.

Severnější anglický dvorek pokračuje kvůli prosvětlení spodního podzemního podlaží ještě níže, je obezděný z cihel, býval omítnutý, omítka je však většinou opadaná, a nahoře zastropený, takže prosvětlení je jenom úzké, při stěně budovy, a dále je ocelová traverza profilu I, nesoucí desky buď kamenné, nebo betonové.

Prostor 225

je opatřený diagonálně kladenou, převážně světle šedou *dlažbou 1/c.225*, ale nacházíme tu i pásek z černých dlaždic, kladených na koso (možná tu tvořily nějaký vzor, který nám dnes už uniká, protože jsou tu mladší příčky). Prostor má segmentovou *klenbu*, při jižní straně je široká nika s částí segmentového záklenku.

Východní část prostoru je oddělená bedněnou *příčkou* zřejmě z dřevotřísky, v ní jsou druhotně použita starší dvířka (nejspíše odjinud přinesená, protože výplně jsou jinak profilovány než většina zdejších dveří).

K *severu* odtud vedou dveře *1/d.224* o 2x2 výplních, spodní výplně jsou vyšší, vrchní nižší, klika a štítek jsou z obou stran původní.

Velké skladiště 226

je zajímavé tím, že v jeho jižní třetině je *strop* (rovný, nesený trojicí příčně kladených betonových trámů) výrazně výše, než ve zbývajících částech, kde jej tvoří dvě pole příčně položené segmentové klenby (severní z nich je širší), nesená příčnými segmentovými pasy, spočívajícími na přízedních polopířích. *Podlahu* tvoří betonová mazanina.

V *jižní stěně* nejsou otvory,

v *západní stěně* se nacházejí hladké jednokřídlé vstupní dveře v ocelové zárubni,

v *severním čele* opět nejsou otvory,

ve *východní stěně* vlevo je místo anglického dvorku hluboký výklenek, v němž dnes už nejsou žádné otvory; v pravé části stěny je výklenek anglického dvorku s otvorem ve stropě (s odnímatelným poklopem), dvorek užší západnější částí pokračuje ještě výše, kde má kombinované okno, ve spodní části tvořené dvěma vrstvami luxfer a ve vrchní části kovovou mřížkou.

Místnost 227

je upravena na *pánská i dámská WC*, takže ji člení složitá soustava *příček*, z nichž některé jdou až ke stropu, jiné - a to zejména ve východní části - pouze do výše asi 240 cm, dveře v příčkách jsou hladké, v ocelových zárubních, obklad stěn je proveden do výše asi dvou metrů převážně bílými obkládačkami, ale kolem ocelových zárubní jsou pásy nevzhledných šedých obkládaček. *Podlahu* tvoří dlaždičky šedozeleňé.

Východní stěna je i s přilehlými částmi bočních stěn opatřena červenohnědým keramickým obkladem; anglický dvorek je dole zazděný, výše je okno o dvou téměř čtvercových křídlech, která jsou výklopná, takže kliky z bílého kovu mají nahoře; za oknem prosvítá luxferová stěna.

Místnost 227 A

má na *podlaze* dlaždice se zrnitou strukturou, *strop* je členěn betonovým trámem;

ve *východní stěně* je provedena sestava dvou dvoudílných oken nad sebou do anglického dvorku, s klikami z bílého kovu a strukturovanými skly, před levou tabulí horního okna jsou vidět luxfery a pravá tabule je zrušená, protože tudy prochází velká trouba klimatizace; obklad východní stěny s přilehlými asi metr širokými částmi stěn bočních je proveden opět z červenohnědé keramiky,

vstupní dveře od *západu* jsou hladké, v ocelové zárubni a ve výklenku s rovným překladem.

Sklad 227 B

má *strop* členěný betonovými trámy,

v *západní stěně* velkou pravoúhlou nikou,

v *jižní stěně* otvory nejsou,

k *východu* vedou hladké protipožární dveřev ocelové zárubni a

také k *severu* vedou hladké novodobé dveře v ocelové zárubni.

Akumulátorovna 227 C

má na *podlaze* čtvercové dlaždice, východní část je obložená červenohnědými keramickými dlaždicemi, *strop* je členěný betonovými trámy,

do anglického dvorku ve *východní stěně* vedou dvě rozměrná dvoudílná okna, spodní nad vysokým, zčásti zeslabeným parapetem, s klikou z bílého kovu a strukturovaným sklem, výše je vysoká omítnutá mezera a vrchní okno podobné, výrazně nižších rozměrů.

Přístupové dveře v *západní stěně* jsou hladké, protipožární, v ocelové zárubni.

Strojovna vzduchotechniky 228

má *strop* členěný jedním stropním trámem, jeden trám je také při jižní stěně,

anglický dvorek ve *východní stěně* je zazděný a opatřený rozměrným dvoukřídlným oknem, naprosto neprofilovaným, s klikou z bílého kovu a strukturovaným zasklením, jeho plný parapet je asi 110 cm vysoký, výše nad omítaným pásem je ještě druhé, opět dvoutabulkové okno, velmi ležatých rozměrů, přičemž pravá z jeho tabulek je zrušená, protože tu vzduchotechnika

prochází na fasádu, před levým křídlem se strukturovaným zasklením je vidět ještě příčka z luxfer; severovýchodní a jihovýchodní kout a jejich přilehlé, asi metr široké části jsou opět opatřené červenohnědým keramickým obkladem.

Od *západu* sem vedou hladké dvoukřídlé protipožární dveře, velmi masivní, s klikami z bílého kovu, umístěné ve východním lici stěny, zatímco v západním lici jsou dveře posuvné (viz 205).

Místnost 229

má *strop* členěný dvěma betonovými trámy bez okosení,

ve *východní stěně* je otvor do anglického dvorku, opatřený dvoukřídlým oknem s klikou z bílého kovu a strukturovanými skly, konstrukce je naprosto nezdobná, s plným parapetem asi 110 cm vysokým; nad tímto oknem je pás, asi 90 cm vysoký, obložený dřevěnou deskou s lištou po obvodu, a ještě výše je ležaté, opět dvoukřídlé okno, tentokrát vyklápěcí, to znamená s panty dole, zatímco nahoře mají obě křídla po dvou klikách z bílého kovu; východní stěna je opět, včetně výklenku a částí zdí přilehlých, obložena červenohnědými keramickými pásky.

V *jižní stěně* jsou osazeny jedny dvoukřídlé hladké dřevěné dveře v ocelové zárubni,

v západní stěně jsou ve východním lici masivní, zřejmě kovové protipožární dveře, zatímco v západním lici jsou dveře posuvné (viz 205).

Plynová kotelna 230

Místo světlíkového dvorku je v úrovni 1. podzemního podlaží kotelna se 4 hranolovými kotli, spočívajícími na *podlaze* z betonové mazaniny,

kromě hladkých vstupních dveří v ocelové zárubni ve *východní stěně* tu ve stěnách zhruba osmibokého půdorysu nejsou žádné otvory,

otvor je však ve stropě, kudy prochází odsávání; *strop* je betonový litý, s otisky bednění, trámy tvoří tři žebříkové útvary o dvou příčkách, jež jsou výrazně subtilnější než vlastní trámy.

Přízemí:

Výstavní prostor 301

je opatřený trémovým *stropem*: obvod polí či rozměrných kazet, vytvořených jednotlivými trámy, které jsou střídavě masivnější a subtilnější, je lemovaný fabionem, tedy převážně čtvrtvýžlabkem a drobnými ústupky.

Jižní čelo je převážně do výše asi tří metrů obložené výstavním panelem, pouze vlevo vybývají jednokřídlé dveře 1/d.301 ze 3/5 prosklené, prosklení je lemované dvojitým ústupkem,

spodní část člení čtvercová výplň s plochými čtvercovými motivy; zárubeň je zdobná, zčásti ovšem zakrytá zmíněnými výstavními panely: na vnějším obvodu má ploše profilovanou plochou lištu, při vnitřním obvodu je plochý pásek a přinejmenším pravý horní kout (levý kout je zakrytý panelem) je vyplněný čtvercovým prvkem s diamantovým motivem, který je uprostřed překrytý dalším čtverečkem.

Západní stěnu téměř vyplňují čtyři rozměrná okna 4/d.301.1 až 4, která odtud ale nejsou vidět, protože jsou zakrytá žaluzií;

v severním čele není vidět otvory, protože je tu představen výstavní panel

a východní stěnu pročeňují ve vrchní části čtyři velká jednoduchá, pevně zasklená okna o 3x5 tabulích, levé okno 5/d.301 je dřevěné, zasklené strukturovaným sklem, v dalších třech zřejmě kovových oknech jsou skla čirá; o původním provedení spodní části (údajně je tu zachována zdobná stěna bankovní přepážky) opět není možno referovat, levé tři čtvrtiny kryje výstavní panel a ve zbylé pravé části je široký průchod.

Kancelář 302

má *strop* dělený betonovým trámem se spodními hranami převážně lehce okosenými, dělením vznikají dvě rozměrné kazety s obvyklým lemováním po celém obvodu (viz 301). Na *podlaze* jsou korkové čtverce.

V jižní stěně vpravo jsou osazené hladké dveře v ocelové zárubni,

v západní stěně rozměrné původní okno 4/d.302 s původními klikami a mechanismem pro otevírání středního, výklopného horního křídla, který sbíhá po levém svislém příčnicku; okno je dvojitě, obvykle profilované, výklenek je obložený dřevem a zevně opatřený i dřevěnou šambránou, ale kryt topení je už nový, nevzhledný, masivní, z konce 80. let 20. století;

v severní stěně otvory nejsou,

ve východní stěně jsou osazené ze dvou třetin prosklené původní dveře 2/d.302 (podrobněji viz 302 A).

Předsíňka 302 A

má na *stropě* betonový průvlak a do něj kotvený konec stropního trámu, ve zbylé východní části se na *jižním konci* nachází (i v *podlaze*) rozměrný kruhový prostup točitého *schodiště*, které v koutě vytváří více než půlválcový tubus, při nástupu je zábradlí podezděné, schodiště je obvyklého, ale jednoduššího provedení, tedy bez podstupnic, nášlapné plochy mají kosočtverečnou strukturu, zábradlí má horní pásnicí plochou, bez půlkruhového prvku, sloupky nemají hlavice.

Průchod k *západu* zprostředkují dvoukřídlé dveře 2/d.302 obvyklého provedení se čtvercovými prvky nahoře v zárubni i s oním plochým nástavcem.

Dveře od *severu* 1/d.301 jsou ze dvou třetin prosklené, opatřené původní secesní klikou a štítkem, dole ploše profilovaná čtvercová výplň, mléčné sklo není dále nedělené, zárubeň

s obvyklým plochým nástavcem je na východě omezená stěnou, takže tu už zárubeň ani čtvercový prvek není, zatímco vlevo je plně vyvinutá i se čtvercovým prvkem v horním rohu a soklem dole;

dvoukřídlé dveře 2/d.302 A v asymetrickém výklenku s rovným překladem ve *východní stěně* vedou do dvorany (viz 306).

Místnost 303

je *plochohostropá*, má pod hladkými dveřmi v *severozápadním koutě* jednoramenné vyrovnávací schodiště, které je provedené z plechů s povrchovou strukturou už nikoli kosočtverečnou, ale z čočkovitých útvarů, kladených ve dvou směrech; zábradlí je sestavené z obdélných profilů.

V *severovýchodním koutě* je opět točité *schodiště*, o něco lepšího provedení než předešlé, svislé kovové prvky mají drobné hlavice,

výkladce v *jižní a západní stěně* jsou novodobé, z kovových profilů čtverhranných průřezů, mají po 3x2 tabulích v obou stěnách, ovšem místo střední spodní tabule k západu jsou dvoukřídlé dveře s nadsvětlíkem.

Zádveří 304

je podélně souměrné, přes nevelkou obdélnou plochu velmi reprezentativně vybavené mramorovými obklady, a sice v kombinaci červeno-šedo-bílého leštěného mramoru na koutových částech, na výklenku dveří a na podkladové části bočních stěn mramoru světlešedého; zbylé menší boční plochy a střední část stropu jsou omítané, na podlaze je teraco 1/m.304 v podobných barvách, ovšem přerušené velkou škrabkou čtvercového tvaru.

Škrabka na *podlaze* je lemovaná profilovaným plechem, kolem obíhá bordura z černých a téměř bílých mozaikových dlaždiček, která vytváří ostrohranný zubořez s doplňkovými tečkami, vnitřní lem bordury tvoří pásek ze dvou řad černých čtverečků, zevně je pásek bílých dlaždiček, kolem toho je provedené lité teraco převážně v cihlově červené barvě. Za hlavním vstupem je obdélný rámeček, lemovaný sedmi řadami mozaikových dlaždiček (uvnitř je řádek černých, pak jsou řádky světlešedé a 2 řádky černé), výplň tvoří šedo-okrové teraco; podobný rámeček, ovšem méně bohatý, je také u bočních stěn, jeho lem je tvořen pouze dvěma řadami černých dlaždiček, výplň je také zrnitě okrová; kolem je tedy plocha převážně cihlově červená.

Strop je tvořen (kromě mramorem obložených překladů výklenků) kazetou s výrazně okoseným obvodem, jehož hrany jsou zvýrazněné oblounovými lištami; uprostřed je zavěšeno náročně zpracované dvouetážové svítidlo 2/k.304 z měděného plechu a matovaného, resp. křišťálového skla: základ na stropě je čtvercový, se čtvercovou deskou mezi etážemi spojený třemi čtveřicemi prutů; vrchní žárovku obklopují do kruhu uspořádané skleněné závěsy; spodní etáž tvoří osmiboká lucerna, pod níž je zřejmě ještě další žárovka, opět lemovaná kruhem závěsů.

Vstupní dveře v *jižním čele* jsou dvoukřídlé dřevěné 2/d.304, velmi reprezentativní, velkých rozměrů, s vysokým, drobně děleným nadsvětlíkem, proskleným fazetovanými skly; nejsou tu kliky, avšak kovová čtverhranná madla, klapačka je konvexkonkávě profilovaná; každé

křídlo má dvě výplně, z nichž spodní je velmi nízká, ležatá, avšak plasticky výraznější, vrchní je tedy podstatně vyšší, vyplňující téměř celé křídlo, avšak jen drobně vpadlá, lemovaná ústupky; ve vysoké vrchní výplni je uprostřed vloženo na svislé ose šest drobných čtvercových skleněných tabulek, lemovaných poměrně jednoduchými rámy s páskem. Vysoce zdobný je i **nadsvětlík**, na výšku dělený na 3 pruhy, svisle na sedm různě širokých pásů (nejširší je druhý a šestý pás), v horním a spodním páse se střídá sféricky stažený kosočtverec v lichých polích a křížově dělená sudá pole; ve středním páse je první a sedmé pole dělené na tři tabulky, z nichž ovšem střední je nízká, druhé a šesté pole je členěné typicky secesním konvexkonkávním útvarem. Dveře s nadsvětlíkem téměř vyplňují celou vstupní stěnu, takže z ní zbývá pouze úzký rám po obvodu.

U *bočních stěn* je to ještě výraznější, protože výklenky spolu těsně sousedí. Špalety zdejších výklenků jsou jednou odstupněné, špaleta je zhruba v polovině hloubky přerušena a zužuje se asi o sedm centimetrů. V zadních stěnách těchto výklenků jsou převýšené vitríny, lemované šambránami z červeného mramoru, které mají po obou bocích vpadlé pásy; dole je parapetní rámec s obdélnou vpadlinou a vystupujícím soklem.

Nad tímto aparátem je ještě menší čtvercová vpadlina daleko mělčí, lemovaná po obvodě štukovým profilem a mající uprostřed kruhový motiv, po obvodě jednou odstoupený.

Výklenek turniketu v *severní stěně* je opět jednou výrazně odstupněný, dřevěný strop jeho válcového prostoru je na volném čele zakončený římsou, v jejímž profilu se vedle ústupků a pásků uplatňuje i jemné rýhování a drobná vlnovka. Nadsvětlík 3/d.304 nad turniketem je rovný, tedy již nesleduje jeho válcový tvar: tvoří jej 2x7 fazetovaných tabulek, dřevěné prvky prakticky neprofilované, kličky tvaru L.

Turniket 305

6/d.305 je tvořený čtyřmi dveřními křídly, která jsou vůči sobě rozepřená mosazným madlem U-profilu, otočeným dolů a majícím ostré hrany. Křídla dále mají dvě výplně, z nichž vrchní, podstatně vyšší, je prosklená, lemovaná dvakrát odstupněným profilem, madlo je osmiboké, respektive obdélného profilu se sraženými, zešíkmenými hranami; spodní, plná výplň je lemovaná také dvojitém plochým odstupněním, uvnitř je vložen šestihranný prvek, který je dělený na různě intarzované čtvrtiny, v jejichž styku vzniká opět onen konvexkonkávní motiv. Na všech čtyřech křídlech je štítek s tmavým nátěrem a zlatým nápisem „TOVÁRNA NÁBYTKU/J. Nevyhoštěný/HRADEC KRÁL.“ Válcový prostor má hladký dřevěný strop.

Pod turniketem je teracová *dlažba* 1/m.305: základní kruhová plocha je okrově šedá, kolem ní jsou dvě řádky černých dlaždiček a zbylý lem je zrnitě červený.

Ze *severní strany* je turniket uzavřen dveřmi ve složité tvarované skříni 6/d.305 (viz ve dvoraně 306), nad níž je velký nadsvětlík 3/d.305, v rámu téměř neprofilovaném, členěný do dvou pásů; vodorovně napočítáme devět tabulek.

Dvorana 306

má promyšlenou, vysoce reprezentativní podobu, souměrnou podle podélné osy: k jihu, kde je uzavřená půloválně, se mírně zužuje, severní stěna je vyduť segmentově.

Dvorana má komplikovaný **strop**, který se skládá z nejnižší položeného štukovaného oválného útvaru na jižním konci, ve zbylé hlavní části jsou po dlouhých bocích níže položené štukové stropy a zbylou střední část vyplňuje rozměrné světlíkové okno, položené ještě asi o 1,2 metru výš.

Strop oválného útvaru je zdobený štukaturou, která je souhlasně uspořádána do oválů; uprostřed je taktéž oválné atypické svítidlo 2/k.306.1, obkloužené dvěma řadami závěsů z křišťálového skla; uprostřed jsou tři žárovky, základna z mědi má výrazně komolý tvar, plášť je pokryt hustě vinutými spirálami. Po obvodu stropu je tedy oválné mezikruží, příčně dělené do čtrnácti polí: v deseti z nich na dlouhých stranách jsou v plochem štku vytvořené oválné útvary s vloženými konvexně tvarovanými kosočtverci (zde oblíbený výzdobný motiv) a ve zbylých polích menší gemy.

Podélné části stropu při dlouhých bocích jsou členěné střídavě do dlouhých obdélných polí a úzkých polí příčných: příčná pole vyplňuje jakýsi zahrocený ovál, doplněný pásy na koncích s volutami; delší pole jsou převrstvená ve středních částech vystupujícími čtvercovými plochami, do nichž jsou vkládány kruhové vpadliny, převrstvené opět oním konvexně tvarovaným kosočtvercem, který na svých koncích má oválné secesní gemy a uprostřed kruhovou rozetu s vlnitým okrajem, v níž je umístěno kruhové svítidlo 2/k.306.2 až 7 se dvěma soustřednými kruhy dlouhých křišťálových závěsů, jeho komolá měděná objímka nahoře je buď tepaná nebo pokrytá opět do spirál tvarovaným drátem; boční části jsou pouze lemované (kromě vnitřních hran) secesním pletencem či spíše korálovcem.

Rozměrné **světlíkové okno** 3/k.306 má tedy dlouhé boky přímé, ovšem jižní uzavření se segmentově prohýbá dovnitř okna, zatímco severní je segmentově vyduuté ven. Okno je silnějšími nosníky dělené do pěti polí, na něž kompozice výzdoby, podélně souměrné, nereaguje; tenčí příčky dělí pole podélně zpravidla na pět tabulek (krajní jsou jiná, atypická), podélně do jedenácti pásů, z nichž ovšem krajní dvojice pásů jsou užší a středních sedm pásů je širších, tvořených převážně čtvercovými moduly. Trojice pásů po okrajích je vitrážově zpracovaná, na jižním konci jsou navíc do druhého, jinak pouze nazelenalého pásu – protože tu tím, že vnitřní pás z této trojice tu vytváří půlkruh, vznikají větší plochy – vložené oválné rámce se stylizovanými krajinkami; pás při okraji tvoří borduru hlavně s půlkruhovými červenými motivy, doplňkové plochy pak jsou vínové a zelené; třetí pás je opět velmi drobně secesně zdobený hlavně listovými motivy hlavně v několika odstínech zelené. Převážná střední část tedy zdobená není, ale pouze tři střední pásy jsou z čírého skla, ostatní jsou ze strukturovaného čírého skla.

Nízké stěny, které kolem světlíkového okna vznikají, jsou opět zdobené štukovými rámci a sice na krátkých stranách je po třech rámcích, z nichž krajní jsou čtvercové, tvořené plochým rámem uvnitř s kruhovým motivem, opět s vlnovkovým okrajem s bobulemi; střední motiv na severní straně je trojdílný, střední část je čtvercová, dolů protažená, vyplněná motivem z několika soustředných kružnic; všechny rámce jsou lemované perlovcovým motivem. Na jižní straně jsou ty boční rámce shodné, střední je méně výrazný, krajní pole mají perlovcové lemy, ale uprostřed vybývá místo jen na svislý obdélný pás. Sled rámců pod dlouhými stranami světlíku a do značné míry i jejich úprava jsou stejné jako na níže přilehlých stropěch, místo konvexně tvarovaných kosočtverců jsou však nanesené útvary, souměrné jen podle svislé osy, nahoře zakončené segmentově.

Podlaha je teracová 1/m.306, uspořádaná do tří podélných pruhů, vymezených pásy z tmavošedého teraca, podél nichž je po obvodu vždy pásek ze čtyř řad drobných mozaikových kostiček, vnitřní dva pruhy jsou z bílých kostiček, vnější potom z černých kostiček a po obvodu místnosti je pouze dvojitá řada bílých kostiček. Krajiní pruhy jsou vyplněny převážně světle okrovým teracem, střední pás převážně teracem červené cihlové barvy. V pásích jsou rozmístěny ozdobné kruhové motivy, zčásti se navzájem pronikající. V krajních pásích je po osmi kruzích (na jižní straně je to pásem černého teraca ukončeno půlkruhově a vybývá tu poměrně velká plocha bez dalšího zdobení). Vnitřky osmi kruhů, které se už navzájem nepronikají, jsou lemované kovovými lištami a uvnitř je ve většině (kromě 3. a 6.) zakomponována sestava luxferových dlaždic, které mají plastický povrch jakoby s proplétanou síťovinou, uprostřed je velká, čtvercová, nakoso položená dlaždice, po jejím obvodu potom dalších dvanáct menších dlaždic a při nich ještě uprostřed stran vybývá ještě místo při každé straně na jednu dlaždici. U třetího a šestého kruhu, jež jsou vyplněné pouze zrnitým okrovým teracem, je kovová lišta nahrazena kruhem ze tří řad černých mozaikových dlaždiček. Všechny osm pronikajících se mezikruží kolem těchto kruhů je lemováno pěti řádky (dva řádky černé nebo velmi tmavé, dva řádky téměř bílé, které se přetínají, a řádka růžová) mozaikových kostek, vnitřní lem tvoří čtyři řádky (šedé, dva bílé a růžový) - vzniklá pole jsou vyplněna zrnitým teracem s červenými a bílými zrny. Ve středním páse jsou v podstatě tyto kruhové, zčásti se pronikající prvky řešeny naprosto shodně – je jich tu sedm, pouze střední je jednodušší, pouze vyplněný zrnitým okrovým teracem.

Jižní stěna je tedy půloválná, souměrně členěná šesti lisenami, které jsou obložené načervenalým mramorem s téměř bílým žilkováním, do pěti polí, z nichž střední je nejširší.

V prvním a pátém poli jsou v hlubokých asymetrických špaletách vloženy dveře, nad nimiž také probíhá pásek z načervenalého mramoru. **Dveře** 2/d.306 a 2/d.302 A jsou dvoukřídlé s klapáčkou na čele hladkou, po bocích okosenou a vůči středu je ještě ústupek; křídla mají po dvou výplních, spodní výplně jsou značně vyšší než vrchní, obdélné, spodní pouze v ploše odstupňované, vrchní ve vnitřní ploše mají kosočtverečný, ústupkem vystupující motiv. Špalety jsou obložené dřevem, v bocích je po dvou nestejných převýšených polích, protože jen vnější pole patří skutečně k zárubni, kdežto vnitřní pole tvoří deštění, které je na severu úzké, takže tu dovnitř nevybývá místo na žádné pole, ale na jižní straně široké, takže nahoře je opět kosočtverečný motiv jako na vlastních dveřních křídlech. Zárubně jsou i na čelech zdobené, lemované plochou lištou, po bocích odstupňované, s nevýrazným hladkým soklem; čelo překladu má složitější řešení, je v rozích pravoúhle vykrojené, vnější roh je zakulacený, překlad je dělený na sedm polí, z nichž střední je široké hladké a po stranách tedy vybývá po třech převýšených motivech, v nichž bývalo po oválném vystupujícím motivu (tyto motivy jsou zpoloviny odstraněné, takže se tento motiv zachoval jen v prvním, šestém a sedmém poli u jihozápadních dveří a u jihovýchodních dveří chybí v prvním a v šestém poli). Nad dveřmi je nad zmíněným mramorovým pásem štuková plocha, v níž je proveden rámeček ze dvou plasticky vystupujících linek.

Ve druhém a čtvrtém poli je dole radiátor, jeho skříň je už novodobá, nad ním potom zrcadlo a nad zrcadlem opět štukové pole, rámované dvojicí pásků.

Akcent jižní stěny tvoří ve střední ose **skříň turniketu** 6/d.305, zčásti zakrývající i přilehlé liseny. Skříň je pročleněná velkými dvoukřídlými dveřmi, které ovšem nejsou rovné, ale v půdorysu se mírně zalamují a po bocích jsou pak doplněny dvěma téměř čtvrtkruhově vybranými částmi, takže celek působí téměř barokním dojmem. Dveřní křídla mají po dvou

výplních, z nichž spodní jsou zhruba čtvercové, lemované plochým, dvakrát uskakujícím profilem, dole je měděné oplechování, nahoře s obloučky, ve kterých jsou vloženy oválné vypouklé gemy (takové oplechování najdeme ještě u dalších dveří). Vrchní výplň je prosklená, lemovaná opět fazetovým sklem; madlo z této strany je tvarované konvexkonkávně, je kruhového profilu a zakončené kulovými útvary, pod nimiž je stopka a objímka kolem uchycení. Po bocích dveří jsou třičtvrtěsloupy, ovšem bez patek, s velmi nevýraznými hlavicemi s vysoce protáhlými kosočtverečnými motivy a do nich dále vloženými drobnými oválnými motivy; zmíněné boční čtvrtkruhové části skříně mají taktéž po dvou výplních, ploše profilovaných třemi drobnými ústupky, tyto výplně jsou oddělené secesně vyřezávaným pásem s motivem listovce; po vnějším boku jsou možno říci pilastry, skládané z obdélných rámečků, v nichž je diamantový motiv. Celek skříně je završen profilovanou římsou, která půdorysně sleduje tvar skříně; její profil je převážně tvořen ústupky, výše je místo vlysu vložen možno říci nízký zubořez a nahoře výrazný čtvrtvýžlabek.

Dlouhé **boční stěny** dvorany, tedy západní a východní, jsou přímé, dělené dvěma pilíři do třech polí; ve spodní polovině jsou opatřeny novodobým obedněním, které slouží výstavním účelům, a výše jsou tři rozměrné pevné kovové prosklené nadsvětlíky o 3x5 polích z ležatých tabulek, jež jsou nesené drobnými pacičkami, dělení není nijak profilované. Na dělicích pilířích, obložených načervenalým mramorem, i na přilehlém, stejně obloženém pilastru vlevo po jižní straně jsou krásná secesní svítidla 2/k.306.8 až 13, půlkruhově vynikající do prostoru; měděná podkladová plocha je šestiboká, výrazně převýšená, ve vrchních třech čtvrtinách lemovaná půlkruhově vydutým ozdobně tepaným pásem s motivy pavích ok; nahoře je svítidlo půlkulově zakončené a kryté mřížkou stejného tvaru s motivy hustě stáčených spirál; níže je žárovka, opět krytá půlkruhem křišťálových korálků a dlouhých závěsů či třásní.

Segmentově vpadlá **severní čelní stěna** je opět dělená pilíři s obkladem z načervenalého mramoru s bílými žilkami, a to souměrně do tří polí. V krajních polích má dvoukřídlé prosklené dveře 5/d.306.1 a 3 s vysokými nadsvětlíky, také dělenými do dvou polí; nadsvětlíky mají sklo převážně leptané, neleptaný zůstal pouze pásek po obvodu a při něm stylizovaný perlovcový motiv. Dveře jsou téměř ze 4/5 prosklené, dole je obklad z měděného plechu, nahoře opět zakončený půlobloučky s oválnými vypouklými gemami, klapačka je půloválně vydutá, ve střední široké části a po stranách opět má hrany široce zaoblené, po obvodu skel je provedena dvojice plochých ústupků, je tu zachována secesní klika na štítu převážně tedy plochém, ale na vrchní části s jemným secesním motivem, který je tvořen oválným prvkem na výšku a nad ním je přehozený rostlinný závěs; stejná klika a štítek, ba i plechový obklad na spodní části jsou i na rubové straně dveří (u dveří, vedoucích k severovýchodu, na rubu plechový obklad na západnějším křídle chybí).

Ve středním poli jsou výše umístěné široké dveře, k nimž vede reprezentativní **vyrovnávací schodiště** ze stupňů, obložených velmi světle šedým mramorem, se šedým žilkováním, stupně jsou mírně segmentově vypjaté, nášlapná plocha je na čele profilovaná konvexkonkávně, níže je ústupek a za ním je teprve nasazen obklad podstupnice. Schodnice i celé boky pod zábradlím jsou obloženy velkými deskami červeného mramoru. Zábradlí 4/k.306.1 a 2 má kovové rámy, úzká pole jsou z tepaného měděného plechu, mírně kosodélná pole větších výplní jsou z fazetovaného skla, fazety jsou hladké, zatímco vnitřní plocha je ze strany schodiště

strukturovaná. Tepané části zábradlí tvoří šikmé pásy (podél schodnice a podél madla), strukturované jen jemně do motivu kyklopského zdiva, a pásy svislé, opatřené vždy sedmi typicky secesními oválnými motivy, jejich střed je jednoduše oválný, vnější obvod konvexkonkávně tvarovaný s osmi drobnými bobulemi, vnitřní prvek je v podstatě obdélný se široce vykrojenými rohy a do něj je ještě vložena vysoce plasticky vypouklá oválná gema. Madlo je bohatě profilované, základní model je v podstatě oválný, přitom však trojlistý, z obou stran je provedené zaškrcení půloválným výžlabkem, lemovaným ústupky a zespoda ještě vystupujícím páskem. Toto madlo se ovíjí i kolem vyššího plochého sloupku, posazeného na třetí schod, je tu půlkruhově vyduté, následně směřuje dolů nejprve svisle podél sloupku, dále se konvexkonkávně odpoutává a má tu vlastní hranolový soklík se dvěma čelními zaoblenými hranami. Sloupek má z obou stran vyznačenou odstupněnou jednoduchou hlavičci, podobný je i sokl a také jeho dřík je na bocích odstupněný.

Dveře nad schodištěm jsou dvoukřídlé, vsazené do prosklené stěny 5/d.306.2, opět asi do $\frac{3}{4}$ prosklené, resp. opatřené místo prosklení zrcadly. Klapačka má v profilu uprostřed široký půloválný motiv a po stranách čela jsou půlkruhové menší profily; zrcadla jsou lemovaná dvojicemi plochých ústupků, ve spodní, dřevěné části výplň už není a je tu opět vysoký obklad z měděného plechu, nahoře ukončený půlkruhovými motivy s vsazenými oválnými plasticky vystupujícími gemami. Madla jsou svislá, bohatě ztvárněná, souměrná podle svislé osy i příčně: nahoře (a souměrně samozřejmě i dole) je možno říci žaludový motiv, níže kruhový profil, následuje objímka a stopka konkávně tvarovaná, nahoru potom seříznutá tak, že přechází ze čtvercového půdorysu do osmihranu (po obvodu této její čtvercové, po obvodu okosené základny jsou čtyři zdobné šrouby s vysokými hlavičkami šestibokého průřezu). Madlo ve své střední části potom je nikoli kruhové ale osmihranné, tato část je vymezená anuloidickými objímkami. Nade dveřmi je pouhý rám, tvarovaný podobně jako klapačka, po bocích pak vybývají části pevné prosklené stěny, které jsou užší než dveřní křídla, ale řešené shodně, včetně měděného obkladu dole, přirozeně bez klapačky a madel.

Chodba 307 A

Má nepravidelný půdorys, který je doplňkem k prohnutému severnímu čelu haly. Západní část je lichoběžníková, obě části mají totožnou, lokálně poškozenou teracovou dlažbu 1/m.307 A, tvořenou zrnitými, ve výsledku světle šedými poli (kromě šedých, bílých a černých zrn jsou přimíšlena i zrnka červená), v hlavních částech je po jednom poli a v průchodech opět po jednom poli, pole jsou opatřena lemem ze dvou řad bílých mozaikových dlaždiček, snad z křemene, a dělicí pásy a obvod tvoří teraco tmavě šedé. Nad podlahou obíhá po stěnách obíhá sokl z černých dlaždiček.

Strop je rovný, v západní části vysoký, ve východní výrazně snížený na výšku asi 190 cm.

V *jižní stěně* ve snížené části otvory nejsou, v západní části tvoří jižní čelo vysoká prosklená příčka 5/d.306.1, popsaná ve dvoraně 306 (z této strany má dole také plech, ukončený půlkruhovým vroubkováním, a výše původní kliku, rozměrný nadsvětlík o dvou svislých souběžných polích, s leptaným sklem, převážná plocha je tedy zrnitá a po obvodu je hladký pásek a perlovec (levé ze skel nadsvětlíku je prasklé).

Západní stěnu tvoří opět prosklená příčka 5/d.301, ve spodní části členěná asymetricky, s masivnějšími dřevěnými prvky a s rozsáhlou pevnou částí vlevo do výše asi 160 cm, zřejmě z patinovaného měděného plechu, s tlačným vzorem ze svislých vlnovek; nad ní je pás, rozdělený dvěma svislými příčnicími do tří polí s fazetovanými skly, krajní skla jsou celoplošná, se strukturovaným rostlinným vzorem, střední část je komplikovanější, s fasetami vůči kovovému dělení, které naznačuje jakýsi kříž se zakulacenými kouty a s vloženou oválnou gemou. V pravé, užší části jsou umístěné dveře s obvyklou zdobnou klikou a zdobným štítkem, o třech polích v uspořádání 1–2: dole jsou dvě převýšené výplně, lemované lehce profilovanou lištou, a nahoře prosklení, ležaté, mírně obdélné, opět lemované tou profilovanou lištou, sklo má hlazenou fazetu a vnitřní plochu strukturovanou (bujným reliéfním jemným větrovím). Ve vrchní části ve výši asi 250 cm je nadsvětlík ze strukturovaného skla v uspořádání 3x5 tabulek, dělených tenkými latěmi, které mají po obvodu ještě přidržovací lišty, které z líce trochu předstupují.

V *severní stěně* jsou dvoukřídlé dveře výtahu, obvyklého nezdobného novodobého typu v hladké zárubni, a nad průchodem k východu je prosklená příčka 5/d.411.1 (do 411 - viz!): ve spodní části, na výšku asi 2/5 je plné dřevěné pole, ve vrchní části je drobnější dělení na 8x4 pole, z nichž spodní a vrchní pás jsou nízké, doprostřed tohoto prosklení je nasvislo vložený vitrážový čočkovitý motiv (čočkovité, oválné a kosočtverečné motivy, vzájemně do sebe vkládané), ostatní skla tohoto prosklení opět mají na povrchu jemnou vegetabilní strukturu, pouze fazety jsou hlazené.

Ve snížené části chodby je v levé části *severní stěny* je výstup křivočarého, v zásadě podkovovitého *schodiště* ze sklepa, stupně jsou tesané z kamene, zábradlí je tvořené trubkou kruhového profilu, po níž dole ještě sbíhá drobnější kruhový profil a na horním konci je naznačena voluta; jeho mezipodesta je tvořena dvěma rozměrnými kamennými kruhovými výsečemi, nad podestou je dvoukřídlé ležaté okénko 3/d.307 A, podle dřevěných profilů původní (profil vůči strukturovanému sklu tvoří dva ústupky s drobným čtvrtvýmžlabkem, na vnější hraně je čtvrtobloun mezi dvěma ústupky); klika už je nová, ve stejné barvě jako nátěr dřeva, to znamená slonová kost, před okénkem prosvítá utilitární mříž, parapet okénka je pokryt zrnitým teracem, které ale nevybíhá před líc zdi na způsob desky. Stupně schodiště s plnou vřetenovou zdí (zděnou omítanou) jsou kamenné, podstupnice ve spodní části ustupují, stěny podél schodů mají také obklad soklu černými dlaždičkami, podhled schodiště nad nástupním ramenem je rovný, nad mezipodestou třikrát odstupněný, výše nad výstupním ramenem jej tvoří šikmá hladká plocha (omítané podhledy schodišťových stupňů).

Východní stěnu nahrazuje rozměrný pravoúhlý průchod, jímž pokračuje teracová podlaha ve své kompozici i dále.

Nástupní podesta hlavního schodiště 307 B

má teracovou *podlahu* 1/m.307 B s červeno-černo-bílou zrnitou strukturou, lemovanou páskem ze dvou řad bílých dlaždiček a černou bordurou. Z průběhu bordury je zřejmé, že příčka s hladkými plechovými dveřmi s klikou z bílého kovu, vymežující elektrickou rozvodnu po *jižní straně*, není původní.

K *východu* odtud vedou dvoukřídlé dveře 2/d.307 B se secesní klikou a štítkem, výplně jsou však z této strany souvisle zabetonované, takže křídla jsou nyní hladká, závěsy půlkulatě zakončené, kolem zárubně obíhá ploše profilovaná lišta.

Bývalá prodejna, nyní šatna 308

je dělená dosti nevhodně zčásti nakoso a všelijak šikmo vedenými prosklenými *příčkami* s dveřmi ocelohliníkové konstrukce – pozůstatek pozdní socialistické éry, natřený zelenou barvou, jednotlivá pole jsou oddělena sloupky mohutného kruhového profilu. Na *podlaze* jsou šedé obdélné dlaždičky z téže doby. V rovném stropě je při jižním výkladci rozměrné zrcadlo do prostoru mezipatra, se zakulacenými kouty a krásným zábradlím 8/d.403 (viz 403).

Stěny kromě té, která obíhá točité schodiště, jsou opatřené dřevotřískovým obkladem ze širokých desek, které mají šířku asi 35 cm. Prostor výkladců ve *východní a jižní stěně* je oddělen prosklenými příčkami, opět zřejmě ocelohliníkové konstrukce, natřené tentokrát hnědě a opatřené strukturovanými skly. Výkladce mají po šesti tabulích, z nichž spodní jsou vysoké, vrchní nízké a nad nimi ještě další, velmi nízké nezapočítané tabule, které vedou do neosvětleného prostoru; kliky nejsou tentokrát bakelitové, ale z bílého kovu.

V *severní stěně* jsou hladké dveře (viz 309), také dveře do *tělesa* točitého schodiště jsou nezajímavé.

Předsínka a šatna 309

má na *podlaze* koberec a PVC, *strop* je rovný, má výrazný fabion s obvyklými ústupky (jako kolem kazet).

Dveře 2/d.306 v *západní stěně*, z haly (viz 306) mají na rubu výrazné vysoké polstrování, je tu zachovaná zárubeň, lemovaná ploše profilovanou lištou.

Dveře k *jihu* jsou dvoukřídlé, v široké, ocelové zárubni, opět hladké, s hladkými klapáčkami a s bakelitovou klikou.

V předsíni je do výše asi 250 cm hladký novodobý obklad, snad z dřevotřísky; ve východní části prostoru, oddělené příčkou s dvoukřídlými, naprosto hladkými dveřmi s klapáčkou hranolového profilu a s bakelitovou klikou a sloužící jako uzoučká šatna, k východu se ještě zužující, je zřízen obklad stěn do výše asi 240 cm asi z dřevotřískových, svisle kladených desek (je tu i řada věšáků ze 2. poloviny 20. století, z bakelitu).

Výstavní prostor 310

východně při vstupní hale je řešený v podstatě shodně jako prostor 301, nejsou tu však dveře v čelních stěnách.

Strop je tedy řešený shodně, je členěný na osm protáhlých, příčně kladených kazet, lemovaných voutovým motivem s ústupky, trámy jsou střídavě masivnější (proti pilířům) a subtilnější (mezilehlé).

Jižní stěna je bez otvorů, ve spodní části s tím představeným výstavním panelem.

Západní stěnu ve spodní části opět do výše asi 270 cm kryje výstavní panel, výše vidíme tři rozměrná pevná okna s kovovou konstrukcí, v níž jsou skla držena obdélnými pacičkami; čtvrté okno 5/d.310 vpravo už tyto pacičky nemá, konstrukce okna je dřevěná, sklo strukturované.

V *severní stěně* není vidět otvory, mohou však být kryté asi o metr předsazeným výstavním panelem;

východní stěna je členěná čtyřmi rozměrnými okny 4/d.310.1 až 4, která v podstatě nejsou vidět, protože jsou tu žaluzie.

Prostor 311

je členěn na předsíňku, jednoramenné kovové schodiště při východní stěně a kancelář (původně sem údajně z jižní strany vedly pancéřové dveře - byla to také místnost sejfu).

Kancelář má *strop* členěný dvěma betonovými trámky, v *západním průčelí* je čtyřdílné vnitřní okno, novodobé, klapačky má pouze na hranách zaoblené, podél skla jeden ústupek a kličky kovové. Vnější okno střední svislý příčnick nemá, je tedy uspořádané úplně odlišně, ale profily jsou také už novodobé, pouze na hranách zaoblené a kliky bakelitové nebo kovové. Meziokenní prostor je pouze asi 12 cm široký, dovnitř se obrací široké parapetní prkno, hladké, na čelní hraně svrchu zaoblené. Vstupní dveře v *příčce* jsou hladké, v ocelové zárubni, za kanceláří je rozvaděč el. zařízení, přístupný opět hladkými dveřmi v ocelové zárubni.

Strop předsíňky, přístupné od *jihu* průchodem s ocelovou zárubní, ale s vysazeným křídlem, je členěný opět betonovým trámkem.

Chodba 312

je *plochostropá*, do značné míry je zrcadlovým obrazem západní části chodby 307, ovšem chodba 312 je k severu delší.

V *západní stěně* je vlevo pravoúhlý průchod, nad ním prosklená příčka 5/d.411.2, vpravo hydrantové skříňky,

v *severním čele* zde obvyklé dvoukřídle secesní dveře 2/d.312, ovšem bez čtvercových prvků v horních koutech zárubně, s obvyklou zdobnou klikou a štítkem, spodní výplně jsou vysoké hladké, vrchní téměř obdélné, s kosočtverečným prvkem.

Ve *východní stěně* vlevo dveře 1/d.333 na WC v ocelové zárubni, hladké, novodobé, nicméně se secesní klikou a štítkem; dále vpravo je vysoká prosklená příčka 5/d.310, řešená stejně jako naproti, tedy největší pole vpravo dole je tvořeno patinovaným měděným plechem, kolem něj profilovaná lišta ve formě čtvrtvýžlabku, nad ním opět tři pole prosklená, krajní celoplošná, střední s křížovým motivem; dveře jsou totožné jako naproti, dole dvě vysoké výplně, nahoře fazetované prosklení s jemným leptaným dekorem; výše pak je rozměrný nadsvětlik, členěný tenkými příčníky na 3x5 prosklených tabulek.

Do dvorany, tedy k *jihu* odtud vede opět stejná prosklená příčka 5/d.306.3 s vysokým nadsvětlikem s jednoduše leptaným vzorem ve dvou vysokých polích jako do 307 (už jsme zmínili, že dvoukřídle prosklené dveře nemají na pravém křídle ten obklad z měděného plechu na spodní části).

Místnost 313

V *jihovýchodním koutě* je točité schodiště obvyklého provedení, v podstatě samonosné, složené z jednotlivých plechových stupňů, s plnými podstupnicemi; zřejmě i zábradlí spolupůsobí jako nosný prvek a ještě pod stupni probíhá tenká podstupnice z pásového profilu.

V *západním průčelí* jsou dva výkladce mírně odlišné, protože v levém výkladci jsou vkomponované dveře; tento výkladek 9/d.313 je tedy dělený na tři díly, zřejmě shodné spodní krajní díly tvoří okenní křídla, dělená ve spodní třetině vodorovným tenčím příčником, trojice vrchních okenních křídel není dále dělená, ve spodní části pak jsou profilované výplně. Kličky u oken jsou původní, očištěné, klika dveří je novodobá, z bílého kovu. Pravý vnější výkladek 10/d.313 je celoplošný, z obrovské okenní tabule, výkladek je uvnitř dělený na třetiny a vodorovným příčником pod vrchní třetinou, výsledkem je 6 okenních křídel, z nichž spodní jsou vyšší a dělené ve spodní třetině vodorovným, tenčím příčником.

V *severní stěně* je průchod bez dveřní konstrukce, zazdívkou průchodu v pravé části *východní stěny* se trochu projevuje nerovností omítky.

Místnost 314

je převážně nezajímavá, *plochostropá*, na *podlaze* je betonová mazanina.

v *západní stěně* je velký pravoúhlý výklenek,

k *severu* průchod bez dveří do drobné místnůstky, která bývala záchodem.

Ve *východní stěně* vpravo okno 3/d.314 o dvou křídlech, spodní křídlo nedělené, vyšší vrchní křídlo o 3x2 tabulkách, před ním utilitární mříž; vpravo jsou dveře s pěti výplněmi v uspořádání svrchu 1-2-2, zde neobvyklé, snad mladší nebo přinesené odjinud, klika je už nová, z bílého kovu, nadsvětlík zatřený barvou, členěný na 4x2 tabulky,

Prostor 315

má *strop* dělený stropním trámem,

v *jižní stěně* vpravo je průchod bez dveřní konstrukce,

ve *východní stěně* je proveden pravoúhlý výklenek s hladkými dveřmi v ocelové zárubni na WC v chodbovém traktu.

Západní stěnu prakticky vyplňuje rozměrný výkladek 9/d.315, trojdílný, tedy s dveřmi uprostřed, podobného provedení jako předchozí ve 313, kličky jsou původní, zde úplně zatřené bílou barvou, klika dveří ve střední třetině je novodobá, z bílého kovu; prosklení dveří je celoplošné, strukturované.

Provozovna 316

má na plochem *stropě* vytvořený snížený podhled, který má nižší, pravoúhlý rám, který je široce do boků zkosený.

Ve *východní stěně* vpravo jsou dvojce dveře do sociálních zařízení, s šestibokými, zdola nahoru protáhlými výplněmi, které jsou ještě dělené křížem, takže vzniká motiv rakve.

V *západní stěně* jsou dvě rozměrné výkladcové stěny, levý výkladec 10/d.316.1 je jednoduchý, celoplošný, vpravo je výkladec 9/d.316 dělený na tři díly, krajní díly tvoří vlastní výkladece, zavírané původními okny na secesní kličky, střední část tvoří dveře, také zřejmě původní, ze 4/5 prosklené, dole pak je plná část s ležatou výplní, do níž je vložen šestiboký prvek; klika je zřejmě novodobá, sice historizující, ale spíše novorenesanční než secesní.

V *severní stěně* je široký výkladec 10/d.316.2 s obrovským sklem a profilovaným obvodem, profil tvoří čtvrtobloun mezi ústupky.

317

Vysoká prostora s rovným stropem, do jejíž jižní části je vestavěná výtahová šachta.

Nepravidelná prostora 318

je rozčleněná příčkami na čtyři většinou nepravidelné záchodové kóje, architektonicky nezajímavé.

Vstupní dveře do východní kóje od jihovýchodu jsme popsali ve dvorku, jejich křídlo o třech ploše profilovaných výplních je vysazené, strop je dělený stropním trámem, betonová mazanina; ve všech třech bocích k západu vje ve výši asi 2,5–3 metrů jsou větrací kovové mřížky (ploché profily, spojované nýty do poměrně husté mřížky).

Střední WC je plochostropé, stěny jsou do výše asi 150 cm obloženy novým obkladem imitace mramoru; také severní WC je obnovené a používané, jižní je zpustlé.

Záchody 319

jsou nově adaptované, plochostropé, historicky nezajímavé.

Prostor 320

je *plochostropý*,

po *severní a východní straně* jej vymezuje bedněná příčka s hladkými, novodobými dveřmi,

zbylé omítané *stěny* nemají otvory.

Schodišťová hala 321

Na podestě je obvyklá teracová *podlaha* 1/m.321, jemně zrnitá, v zásadě světle šedá (dokonce i v hlavním středním poli je příměs červených zrn), po obvodu je černá bordura, oddělená dvojicí řádků z bílých mozaikových dlaždiček; při severní stěně i v půlkruhové části, kde

je schodiště plně podezděno, obíhají jako sokl černé dlaždice a nad nimi je novodobá linkrusta. Nad podestou je rovný *strop*, při masivním trámu vůči schodišti je patrné výrazné zaoblení koutu.

Z obou stran obezděné ***schodiště*** ze sklepa má půdorys poloviny mezikruží, do něhož je vkomponovaná i mezipodesta, kamenné stupně jsou zcela prosté, téměř zpoloviny zakryté na vnitřní straně nabetonovanou rampou, jeho strop tvoří hrubě opracované spodní plochy stupňů schodiště do patra. Okno 3/d.321 v jižní stěně schodiště je dvoukřídlé, bez kličky, podle konstrukce je původní, jednoduché a před ním je předsazena mříž, poměrně utilitární, z devíti svislých profilů čtvercového průřezu; vodorovně je užita dvojice plochých pásků a je to pronýtváno. Z haly vedou na schodiště obvyklé jednokřídlé dveře 1/d.321.1 v zárubni s profilovanou lištou, diamantovými motivy v horních rozích i s plochým nástavcem, klika je mladší, z bílého kovu;

stejně dveře 1/d.321.2 (z druhé strany zazděné) jsou i v *západním čele* podesty, klika je však bakelitová.

Průchod severního vstupu 322

Podlaha je přerušena jednoramenným vyrovnávacím schodištěm o čtyřech stupních, zřejmě tesaných z kamene, stejného provedení jako na schodišti do pater; nad i pod ním je položena zřejmě původní dlažba 1/r.322 hlavně ze čtvercových, neurčitě šedo-okrových dlaždiček; při obvodu obíhá bordura, tvořená dvěma hnědými pásky, mezi nimiž jsou čtverečky na koso.

Na rovném *stropě* je kruhová rozeta, převážně ve střední části dnes hladká, možná druhotně upravovaná, její obvod je tvořený vlnovkou s kruhovými motivy.

Na *stěnách* je proveden obklad 2/r.322 do výše asi 170 cm, spodní 2/5 tvoří černé dlaždice (pět řad), výše pak jsou v šesti řadách dlaždice neurčité šedomodré barvy, místy poškozené, v deváté vrstvě odzola jsou použity střídavě šedé a tmavočervené dlaždice. Obklad běží i po stěnách dveřních výklenků, jejichž hrany jsou zdvojené až ztrojené. Jižně od kyvných dveří jsou černé dlaždičky při podlaze jen v jedné řadě, výše je šest řad šedomodrých, které v jedné řadě obíhají i podél obvodu stěn.

K severu vede široký průchod s prosklenými dvoukřídlými dveřmi 2/d.322.1 (viz severní průčelí), v jižní části jsou vloženy dvoukřídlé kyvné dveře 2/d.322.2, téměř ze tří čtvrtin celoplošně prosklené, ploše profilované ústupky; dole je výplň s vloženým šestihranným prvkem; madla mají kruhový průřez a jsou konvexkonkávně tvarovaná.

Bývalý průjezd, nyní bezbariérový vstup 323

Mírně stoupající *rampa* má dvě části, svírající v souladu s tvarem prostoru pravý úhel, gumovou podlahu a mezipodestu. Stěny jsou asi do výšky 160 cm opatřené novodobými světle okrovými dlaždičkami s cihlovou vazbou.

Ve vstupu na *východním průčelí* jsou rozměrné dvoukřídlé dveře 2/d.323, z velké části prosklené, s původní masivní klikou a se štítkem, který je odvozený od obvyklých štítků se zdobným prvkem ve vrchní části, ten se však utápí v rozměrném, jinak plochém štítku; obě křídla

jsou členěna jednou dlouhou prosklenou výplní, která je po výšce členěná na pět čtvercových polí s vloženými diagonálami; klapačka je na čele hladká, hrany profilují čtvrtoblouny mezi drobnými ústupky.

V *jižním čele*, tedy nad výstupem, jsou dvoukřídlé dveře 2/d.312 se secesní klikou a zdobným štítkem, v původní secesní zárubni s hladkým soklem, ale samotné dveře nelze studovat, jsou obložené polstrováním.

V *západní stěně* vlevo jsou opět secesní dvoukřídlé dveře 2/d.307 B i s ozdobnou klikou a štítkem (a dalším dozickým zámkem; výplně obvyklé, spodní vysoké hladké, vrchní s vloženým kosočtverečným motivem), dále vpravo se nachází vysoko umístěné okno výrazně převýšených rozměrů 3/d.323, o dvou křídlech nad sebou, před ním utilitární mříž, spodní křídlo nedělené, vrchní o 3x2 tabulkách, madélka jsou snad původní. Konečně zcela vpravo ve stěně jsou dvoukřídlé prosklené dveře ocelohliníkové konstrukce, s drátěným sklem.

Bývalá chodba 324

je *plochoštopá*, na *podlaze* je linoleum.

Vstupní dveře od *západu* jsou novodobé, hladké, v ocelové zárubni, stejně jako dveře k *jihu* i k *západu* na WC (na WC původní jednoduché okénko 3/d.324, profilované, s plným parapetem, převýšené, o 2 křídlech, oddělených pevným příčnickem, profil po vnějším obvodu tvoří čtvrtobloun mezi ústupky, podél skla potom mírná šikmina ukončená drobnými ústupky; spodní klička chybí, vrchní zřejmě původní, ale zatřená nátěrem, závěsy půlkulatě zakončené; před okénkem je ve špaletě poměrně utilitární mříž ze tří svislých čtverhranných profilů, zapuštěných na konci do dvojice pásnic; podobné dvojice pásnic jsou i v první a ve druhé třetině výšky otvoru).

Ve *východní stěně* vpravo je průchod bez dveří do zalamovaného pokračování chodby: ta je členěná stropním trámem, ve východní stěně nahoře jsou dvě řady luxferových tvárníc a v krátkých čelech chodby je po jedné hladkých dveřích v ocelových zárubních (v koupelně, jižně sousedící s chodbou, žádné okénko není).

Prostora 325

je rozpříčkována na WC a provozní místnosti; dveře v příčkách jsou osazované do obložkových zárubní, jsou jednokřídlé s jedinou, naprosto neprofilovanou výplní, kliky vcelku vhodné, historizující mosazné nebo pokovené žlutě.

Místnost 326

Strop je dělený trámem bez okosení.

V *severní stěně* je výkladec 9/d.326, v levé části dvojitý, vnitřní je dělený na výšku na čtyři velké tabule nad sebou, vnější je celoplošný; pravou část vyplňují bývalé dveře, nyní nepoužívané, ze 3/4 prosklené, s velkým jednoplošným nadsvětlíkem.

Bar 327

má *strop* členěný čtyřmi vpadlými obdélnými poli, soustředěnými nad střední částí místnosti; *podlahu* tvoří fošny.

Severní stěna je z velké části prosklená 9/d.327, trojdílná, střední část tvoří dveře s pěknou historizující klikou, z téměř 5/6 celoplošně prosklené; dole je výplň s ploše profilovaným obvodem; po bocích pak jsou dva výkladce, zevně celoplošné, jejichž vnitřní skla jsou členěná na výšku na čtyři ležaté tabule; pod nimi je dřevěný obklad vodorovně členěný.

Východní stěna je pročleněná dvěma rozměrnými prosklenými výkladci 10/d.327.1 a 2, vnější tabule jsou veliké celoplošné, vnitřní jsou členěné dvěma svislými poutci a třemi tenčími příčníky na dvanáct tabulí;

v *jižní stěně* otvory nejsou,

v *západní stěně* je vpravo rozměrný pravoúhlý průchod.

Místnost 328

má *strop* členěný stropním trámem, obloženým dřevem;

ve *východní stěně* je zřízeno rozměrné dvojité dvoudílné okno 4/d.328, původních profilací, dokonce zachované s původními kličkami; parapetní prkno je lehce profilované, závěsy jsou půlkulatě zakončené.

Dveře k *jihu* jsou hladké, ze 2/3 prosklené, v ocelové zárubni.

Místnost 329

nebyla pro průzkum zpřístupněna, takže okno 4/d.329 k východu nebylo možno zevnitř prozkoumat.

Dveře od *severu* jsou hladké, ze 2/3 prosklené, v ocelové zárubni.

Prostory 331 a 332

jsou dnes přeřezané a využité na **záchody pro pány a pro invalidu**. *Stěny* prostor jsou do výše 240 cm obložené šedými obkládačkami, pouze kolem ocelových zárubní, které mají modrozelený nátěr, jsou dlaždičky tmavomodré; nad překladem je hlavní klenák z obdélné bílé dlaždičky, která nahoře přečnívá. V předsíni západní stěna obložená není, pás tmavomodrých dlaždiček je pouze nad podlahou.

Dlažba je také šedomodrá, např. v podložení umyvadel jsou opět použity tmavomodré dlaždičky.

Strop je členěný dvojicí stropních trámů, už bez patrného okosení.

Okno 4/d.332 ve *východní stěně* je původní, velmi rozměrné, s původními dřevěnými prvky a dole se secesní klikou (nahore by se to mělo vyklápět, ale mechanismus je poškozený);

spodní křídla jsou extrémně vysoká a vodorovně dělená čtyřmi příčkami na pět tabulí, spodní tři tabule tvoří strukturované sklo; vrchní křídla jsou pouze jednotabulková; okno má ještě nízký nástavec o dvou ležatých výplních.

Chodba 333 a dámská WC 334

Okno 4/d.334 ve *východním průčelí* je zřejmě stejné jako na pánských WC, včetně nástavce o dvou výplních, výklopný mechanismus u pravého křídla je asi zčásti zachován;

Na rubu vstupních hladkých dveří 1/d.333 z chodby 312 je secesní klika včetně secesního štítku.

Prostor 335

je *plochostrpý*, křivočaré, účelově pojednané ***schodiště*** po východní straně je vymezeno plným zděným zábradlím, zčásti obloženým kobercem, na koruně dlažba.

Vestavba v *jihozápadní části* je vymezená bedněnou příčkou s hladkými novodobými dveřmi,

v severní stěně je zřízen výkladec 9/d.335 s dveřmi umístěnými po levé straně, dveře jsou mladší, svisle bedněné, s drobným čtvercovým průzorem. Výkladec v pravé části se jeví jako původní (podle pamětníka tu prý bývalo dvoukřídle okno), dole má dvě ležaté výplně vedle sebe, nepatrně profilované, výše je celoplošný výkladec;

zbylé omítané *stěny* nemají otvory.

Mezipatro:

401

má *strop* dělený čtyřmi stropními trámy, vytvářející celkem pět protáhlých kazet s obvyklým profilem na obvodu. Na *podlaze* je PVC.

V *severovýchodním koutě* je výstup obvyklého kovového točitého schodiště, to je opatřené zábradlím stejným jako bylo u točitého schodiště uprostřed východního křídla (viz 313), tedy při horním okraji hustý sled svislých kruhových prvků, zakončených nahoře nevýraznou hlavicí.

Výkladcová okna v *jižním a západním průčelí* mají po třech rozměrných tabulích, oboje mají ocelohliníkové konstrukce s klikami z bílého kovu; v meziprostoru výkladců je drobná dlažba.

Fotokomora 402

je vytvořená mladší příčkou, nemá okna, přechází sem *strop* ze 401.

403

Severozápadní kout je zakulacený; rozměrný otvor v *podlaze*, kryté PVC (má dřevěnou konstrukci, alespoň podle toho, co je vidět v prostupu točitého kovového schodiště), při jižní stěně je ze tří stran obklopený krásným, secesně novorenesančním zábradlím 8/d.403, 96 cm vysokým, jehož severní kouty jsou zakulacené, čelo prostupu stropem je zdobené, dole i nahoře je obíhá profilovaná římsa a mezi tím široký vlys, zdobený řadou čtyřcípých hvězdiček. **Zábradlí** potom tvoří horní masivní madlo, převážně čtvercového průřezu, jehož svislé boky jsou odstupněné; pod ním jsou pak poměrně hustě rozmístěné sloupky, které oddělují obdélná pole; sloupky jsou na čele půloválně vykrojené, na krajích pak mají drobné oblouky; vzniklá obdélná pole jsou shodná, po jednom přecházejí i přes čtvrtkruhové kouty (polí je tak pět na bočních stranách, pět na severní straně - plus dvě čtvrtkruhová, celkem tedy 17 polí zábradlí): jejich spodní část je plná, nahoře zakončená útvarem, který připomíná ženské poprsí; mezi kopečky je vložen rostlinný prvek, nad nímž je nasazená originální kuželka, velmi plasticky tvarovaná, konvexkonkávně tvarovaná, s hlavicí téměř rostlinnou.

Strop je členěný třemi trámy, trámy mají naspodu při hranách drobný profil, také na bocích po spodní hraně běží plochá lišta; trámy na stropě vytvářejí čtyři protáhlé kazety (střední dvě obdélné, východní je lichoběžníková a západní má kulatý severozápadní roh) s výrazně zaoblenými kouty, tyto voutové tvary jsou nahoře i dole zakončeny ústupky.

Točité kovové **schodiště** v severozápadním koutě je provedené shodně jako ve střední části západního křídla (viz 313), tedy se zábradlím ze svislých prvků s jednoduchými hlavičkami. Stupně jsou tu obloženy PVC, na hranách jsou gumové protiskluzové lišty, podstupnice jsou ponechány v plechu.

Výkladce v *jižní a východní stěně* jsou mladší, trojdílné, kovové konstrukce, s klikami z bílého kovu. Mezilehlý prostor je asi 60 cm široký, položený dlaždičkami.

Ve zbylých dvou *stěnách* otvory nejsou.

Kancelář 404

Schodiště sem vedoucí při *východní stěně* je křivočaré, od kanceláře oddělené příčkou s novodobými dveřmi, s hladkými podstupnicemi, stupně mají obvyklou kosočtverečnou strukturu. Zábradlí, 92 cm vysoké, má svislé sloupky čtverhranného profilu, vrchní pásnice je široká asi 3 cm a na ní je připevněn půlkruhový profil, kosočtverečné plechové výplně zábradlí, nahoře upevněné do dolů obráceného U-profilu, dole nýtované do dvou pásků, tvoří mřížku, v níž jsou husté řady oválných otvorů.

V kanceláři je rovný *strop*, v *jihovýchodním koutě* je vydělen ještě drobný skládek, na *podlaze* je koberec;

okno v *západní stěně* má asi 45 cm vysoký plný parapet, krytý dřevěnou deskou, stejně jako o podlaží níž pochází někdy ze 3. čtvrtiny 20. století, vnitřní okno o dvou dvoukřídlových oknech, vnější okno je komplikovanější, protože je tu vidět horní část velkého okna; kliky jsou však novější, a také široké dřevěné profily jsou naprosto hladké, pouze se zaoblenými hranami.

Místnost 405

má *strop* členěný třemi betonovými trámy, podél nichž jsou provedeny výrazné fabiony, krajní trámy jsou méně masivní, střední masivnější, všechny s drobným okosením, zakončeným nedaleko stěn skrojením.

Nad výstupem schodiště je zábradlí, vysoké 97 cm, které má masivní vrchní prvek půlkruhového průřezu, spočívající na vodorovném páse; níže je rozmístěna řada stojek půlkruhového profilu, nahoře s nevýraznými hlavicemi; uprostřed výšky zábradlí je pásnice se dvěma hranami na čele.

Točité *schodiště* je skládané z plechových stupňů a taktéž plechových podstupnic, nášlapné plochy jsou však potažené kobercem, zábradlí je stejného typu jako u výstupu, svislé sloupky jsou pouze výrazně řidší a horní madlo tvoří jen půlkruhový profil, bez podložení další pásnicí.

V *západní stěně* jsou dvě rozměrná okna, vlastně výkladce 10/d.405.1 a 2, oba asi 50 cm hluboké, shodného provedení o třech dílech, krajní díly jsou úzké, střední široký, klíčky nové, staré se údajně nedochovaly; dělení vnějších i vnitřních křídel je v obou případech stejné, krajní části mají pouze vodorovný tenký příčník asi ve spodní čtvrtině, střední díl má kromě něj ještě dvě tenké svislé příčky, pouze ve spodní čtvrtině. Pod výkladcem je dřevěný obklad, členěný třemi obdélnými, naprosto neprofilovanými vpadlými poli; po bocích výkladce běží profilovaná lišta, členěná souměrně po stranách drobným ústupkem a čtvrtoválným výžlabkem; nad výkladcem je plochá přímá římsa s nevýrazně - třemi ústupky - předstupující horní částí.

Jiné otvory ve *stěnách* tu nejsou.

Místnost 407

Parkety na podlaze jsou menších rozměrů (36x6 cm), snad mladší, *strop* je členěný jedním středním trámem subtilnějším a dvěma přízedními trámy masivnějšími, při trámech je výrazný zaoblený fabion.

V *západní stěně* je trojdílné okno, zřejmě mladší, sice dvojité ale neprofilované, s klikami bakelitovými nebo z bílého kovu; pod oknem je do horní třetiny plného parapetu vložené topení (není tu radiátor, ale zakroucená tlustá trubka) s údajně původním, krytem (27 cm vysoký, 34 cm široký a 170 cm dlouhý), který je ale docela devastovaný: rám z ocelových profilů (plochých nebo tvaru L), výplně tvoří plech s hustě raženými úzkými tenkými výřezy, v jednom směru skládanými podobně jako cihly.

Dveře k *severu* jsou hladké, v ocelové zárubni,

dveře k *východu* také novodobé, ze 2/3 prosklené, s klikami z bílého kovu.

Pokoj 408

má na *podlaze* parkety větší, o rozměrech 41x7cm, *strop* člení jeden stropní trám s drobným okosením, které končí skrojením asi 40 cm od stěn,

okno v *západní stěně* je stejné jako předchozí a kryt topení pod ním je také stejný jako předchozí (viz 407)

stejně jako nezajímavé typové dveře v *severní i jižní stěně*.

Rohový pokoj 409

má *parkety* stejné jako předchozí, na *stropě* betonový trám s drobným okosením spodních hran, které končí skrojením asi 40 cm od stěn.

V *západní stěně* je jedno,

v *severní* dvě trojdílná okna novodobého provedení a pod všemi třemi okny jsou mřížkové kryty topení.

Dveře ve zbývajících *stěnách* jsou typové.

Výtahová šachta 410

není přístupná.

Nástupní podesta hlavního schodiště 411

je přes nevelkou plochu reprezentativně upravená, opatřená nízkou neckovou *klenbou*, podloženou nevýraznou římsovou, se vpadlým obdélným zrcadlem. *Podlahu* tvoří teraco 1/m.411, převážně červenohnědá zrnitá struktura, do níž je při obvodu vložen pás z mozaikových černých a bílých dlaždiček, vytvářejících zuborez s drobnými tečkami.

Vstupní příčka 5/d.306.2 od *jihu* je čtyřdílná, boční části jsou z této strany plné, dřevěné, střední část tvoří plné dveře, pouze spodní část je u všech čtyř dílů oddělená, vrchní je lemovaná lištou, dole je skládané bednění (tato úprava vznikla údajně kvůli požárnímu zabezpečení těchto dveří, přesazená madla jsou původní, stejná jako z opačné strany, převážně tedy kruhového průřezu, střední část průřezu osmibokého - podrobněji viz 306).

Boky východní a západní jsou v podstatě totožné, respektive souměrné podle osy: jde o široký výklenek, použitý jako sedací, to znamená je tu vestavěná hranatě působící dřevěná lavice, pod níž je ležatá výplň, zatímco opěrka pro záda je téměř hladká; po stranách je obklad, na čele s obdélnými výplněmi, lehce profilovanými, nahoře dvakrát odstupněná římsa. Nad těmito "sediliemi" je prosklená příčka 5/d.411.1 a 2, kterou jsme také již popsali z opačné strany (viz 307, resp. 312): konstrukce je poměrně masivní, z čtverhranných, asi mosazných profilů, mezi něž jsou vkládána fazetovaná skla většinou s jemnou vegetabilní strukturou, pouze uprostřed je čočkovitý, na výšku umístěný útvar s vitrážovým barevným zasklením, kde jsou do sebe vkládány převážně prvky oválné, ale vnější rám je i výrazně pilovitě členěný.

Severní strana je otevřená do schodiště, které tu už nemá vřetenovou zeď, ta je zredukována na prostý pilíř při hlavní podestě.

Schodiště z přízemí je křivočaré, pouze na polovičním půdorysu, tvoří je převážně přímé rameno, které se dole lehce kruhovitě stáčí k východu, stupně jsou kamenné, spodní část podstupnice pod čtvrtvýžlabkem ustupuje;

zábradlí 4/k.411 má dřevěné madlo se zaoblenými hranami, jinak je kovové, převážně ze čtverhranných profilů: silnější stojky je člení do zhruba pěti polí, v nichž jsou mezi horní prut (níže souběžně pod madlem, připevněný objímkami) a dvojicí spodních pásků ve skupinách po šesti připevňovány pruty svislé; navíc jsou do horní části vkládány kosodélné rámce s různými motivy: stylizovaný rozřiznutý fik, kopretina či zpěvný pták.

Okno 3/d.411 v oblé stěně k *severu* je secesní, původní, o 2x2 křídlech nad sebou (vrchní nižší), kliky jsou původní, segmentového tvaru, zasklení strukturované a před ním utilitární mříž; pod oknem je parapetní deska z téměř černého kamene, jejíž čelní strana sleduje křivost zdi.

Chodba 412

má rovný *strop* a na *podlaze* dlažbu s imitací mramoru,

ve *východní stěně* jsou osazené hladké vstupní dveře v ocelové zárubni. Dále v této stěně vpravo se nacházejí hladké dveře na WC (to je trojboké, s poškozenou původní cementovou dlažbou 1/c.412 a s okénkem zřejmě podle klíček i dřevěných profilů původním 3/d.412.1, o dvou čtvercových křídlech nad sebou, na závěsech půlkulatě zakončených, s plným parapetem).

V *jižním čele* nacházíme hladké dveře v ocelové zárubni do koupelny (momentálně pobourané; jsou tu ve východní stěně dvě původní okna 3/d.412.2 a 3, shodná, u obou je spodní křídlo nedělené, lehce obdélné, vrchní téměř čtvercové o 4x2 tabulkách, zatřených silně vápnem nebo barvou; bělinový obklad stěn do výše asi 130 cm; v západní stěně koupelny je osazená ocelová dvevní zárubeň, za ní výklenek vyložený dřevem, dveře už tu nejsou).

V *západní stěně* jsou vlevo hladké dveře, z 1/3 prosklené strukturovaným sklem, a vpravo vestavěná rozměrná skříň už novodobého provedení, asi ze 3. čtvrtiny 20. století;

v *severní stěně* jsou dveře typové, novodobé.

Prostora 413

je opatřena *linoleem* nebo PVC (parkety pod tím asi nejsou, asi je to na mazanině), rovný *strop* člení obvyklý betonový trám;

do *severní stěny* je vsazené trojdílné okno, není pod ním však už ten kryt topení jako v sousedním 409, je tu co parapet imitace mramorové desky, provedená nejspíše z dřevotřísky;

vstupní dveře od *jihu* jsou hladké, v ocelové zárubni, ze 2/3 prosklené strukturovaným sklem;

také *západní* dveře jsou mladší.

Schodišťová hala 414

je řešená stejně jako výše, půlkruhové **schodiště** už není zevnitř obezděné, je tedy vykonzolované a vzniká tu rozměrné půlkruhové zrcadlo; kamenné, zesponované schodišťové stupně mají podstupnici zeslabenou ústupkem, ale nahoře místo ústupku je čtvrtobloun. Zábradlí 4/k.414 má dřevěné madlo se silně zaoblenými hranami, jinak je kovové, převážně ze čtverhranných prvků, neobvyklé jsou vkládané kuličky; nahoře a dole běží dvojice plochých pásků s půloblounky při hranách na čelech; při mezipodestě je uprostřed široká část se secesními, složitě proplétanými, v podstatě oválnými a naopak konkávně vpadlými motivy, po stranách jsou hlavně svislé pruty a mezi nimi užší obdélné motivy i s aplikací drobných kruhových prvků; podél samotného schodiště pak jsou poměrně hustě vkládány svislé pruty, mezi nimiž vybývají lichoběžníkové pole (s vodorovnou horní hranou), v nichž se střídají dva motivy, jeden čtyřlaločný a druhý naopak je obdélný se široce čtvrtoválně skrojenými rohy; při mezipodestě je širší prvek oválný.

Strop hlavní podesty je tvořený nízkou neckovou klenbou s vnitřním obdélným zrcadlem lehce vpadlým, oddělenou od prostoru vlastního schodiště masivním omítaným trámem, dále nečleněným. Východně přilehlý záliv je plochostropý.

Podlahu podesty a přilehlého východního zálivu chodby tvoří obvyklá, místy poškozená, převážně světle šedá zrnitá teracová dlažba 1/m.414, s obvyklou skoro černou bordurou, oddělenou od hlavních ploch dvěma řádky bílých drobných dlaždiček.

Okno 3/d.414.1 při *jižní* mezipodestě je dvoudílné, ve špaletě je před ním utilitární mříž;

v *západní stěně* jsou osazené hladké dveře v ocelové zárubni;

v *severní stěně* je obvyklé okno 3/d.414.2 do světlíku, okénko WC a vpravo v zálivu secesní dvoukřídlé dveře 2/d.414.1, členění křídel bylo při opravě bohužel zarovnáno dohladka, na zárubni, i když je také nově oplepená, se profilaci podařilo naštěstí zachovat, včetně hladkého soklu a nízkého obdélného nástavce; klika a zámek z bílého kovu.

Ve *východním čele* zálivu otvory nejsou,

v jeho *jižní stěně* jsou původní dvoukřídlé dveře 2/d.414.2 s poškozenou klapačkou, klika už je novější, nepůvodní, zárubeň má dochované diamantové motivy v horních koutech i plochý obdélný nástavec.

Koupelna 415

o vstupních dveřích 1/d.415 viz ve 417,

v *jižní stěně* jsou okénka do světlíku.

Kuchyň 416

má plovoucí *podlahu*,

o vstupních dveřích 1/d.417 ve *východní stěně* viz v 417,

okno 4/d.416 je původní, dvojité trojdílné, vnitřní křídla nejsou dále dělená, vnější mají po jedné dělicí tenké vodorovné příčce, krajní křídla uprostřed, střední pod horními dvěma sedminami výšky.

417

Pod plovoucí *podlahou* je údajně starší podlaha fošnová; *strop* je členěn stropním trámem s obvyklými okoseními.

Okno 4/d.417 k severu je zcela atypické, dvojité se širokým meziokenním prostorem, trojdílné, s původními secesními kličkami; vnitřní křídla mají pouze vodorovné dělení ve spodní třetině tenčím příčnickem, vnější také, pouze střední vnější okno je komplikovanější: větší, horní tabuli má dělenou kosočtverečným motivem s doplňkovými pětibokými útvary.

Dveře 1/d.415 v *západní stěně* vlevo, do koupelny 415, mají původní křídlo se dvěma výplněmi nad sebou, vrchní ležatou, spodní vysokou, ale mladší, zcela neprofilovanou, hladkou obložkovou zárubeň; dveře 1/d.417 vpravo, do kuchyně 416, mají starší zárubeň, směrem do kuchyně má profilovanou lištu a soklíky i čtvercové útvary v horních rozích a plochý obdélný nástavec, zatímco směrem do místnosti 417 je už zárubeň zcela hladká, bez další výzdoby a chybějí tu závěsy, protože křídlo bylo zaměněno za skládací novodobé dveře.

Předsín 418

Plovoucí *podlaha*; *strop* je členěn stropním trámem s obvyklými okoseními.

Vstupní dveře 2/d.414.1 od *jihu*, z chodby, jsou po provedené repasi hladké, údajně jsou to však původní dveře, nově olepené, závěsy jsou půlkulatě zakončené, zřejmě původní a také zárubeň je původní, lemovaná ploše profilovanou lištou (o jižní straně viz 414).

V *západní stěně* jsou osazené dveře 1/d.418.1 na WC, se secesní klikou a hladkými štítky, nahoře a dole segmentově zakončenými (jsou v bytové části budovy zřejmě původní, setkali jsme se s nimi už i jinde), o dvou výplních nad sebou, lemovaných plochým profilem, vrchní mírně ležatá, téměř čtvercová, spodní vysoká, závěsy půlkulatě zakončené; zevně je nahoře i štítek mechanismu na zamykání záchodu zevnitř, nefunkční, protože zevnitř je už vyměněný.

K severu a k východu vedou dveře 1/d.418.2 a 3, ve vrchních 2/3 prosklené různě strukturovanými skly: svislé dělení činí dva tenké příčníky, přičemž střední třetina je širší, dole pak jsou dva průběžné příčníky blízko sebe, takže vzniká motiv asymetrického kříže; nad křížením je ještě jeden příčník ve střední třetině.

Na přilehlém WC jsou překvapivě dvě původní okénka, obě o dvou křídlech nad sebou, zasklená různě strukturovanými nebo matnými skly, dále nedělená, s jednoduchými secesními kličkami.

Chodba 419

Na *podlaze* silně sešlapaná cementová dlažba 1/c.419.1, šedá, diagonálně kladená, s černou, normálně kladenou bordurou; *strop* rovný.

Dvoukřídle dveře 2/d.414.2 hlavního vstupu do bytu v *severní stěně* jsou původní, s poškozenou klapačkou, zárubní s diamantovými motivy v horních koutech a s plochým, obdélným nástavcem, ale klika už je novější.

Dvoje dveře 1/d.419.1 a 2 ve *východní stěně* jsou jednokřídle, obvyklého provedení v tom širším rozsahu, to znamená spodní výplň svisle dělená, vrchní dělená do kříže, zárubeň s diamantovými prvky v horních koutech a s plochým nástavcem.

V *jižním čele* chodby vpravo dveře 1/d.419.3 užší o dvou výplních, jejichž další dělení už chybí, nicméně zárubeň má zachované v horních koutech diamantové, čtvercové motivy a je tu také onen nástavec.

V *západní stěně* je původní okno 3/d.419.1, dole celoplošné, nahoře o 4x2 tabulkách, ale jeho kliky jsou už novodobé, masivnější než předchozí, asi umělohmotné. Dveře 1/d.419.4 dále vpravo jsou opět jednokřídle, o dvou výplních nad sebou, bez dalšího členění; zárubeň původní, s diamantovými motivy v horních rozích a s plochým obdélným nástavcem, kliky jsou původní, secesní, ale zajišťovací mechanismus nad klikou je už demontovaný.

Na trojbokém **WC** při západní straně chodby je stále položena původní dlažba 1/c.419.2, cementová, silně sešlá; v jihozápadní stěně je původní okénko 3/d.419.2 s mladším strukturovaným zasklením, o dvou čtvercových křídlech nad sebou, dále nedělených, a s původními secesními kličkami, hojně potřísněnými bílou barvou.

Okno v **koupelně** jižně při 419 je také původní 3/d.419.3, u spodního celoplošného křídla je spodní klika původní, vrchní masivnější, umělohmotná, mladší, strukturované zasklení, stejně jako u horního křídla o 4 x 2 tabulkách, tady ale jsou obě kliky původní. Secesní parapet je obložen dlaždicemi.

Rohová místnost 420

má *strop* členěný stropním trámem s okosením a novou plovoucí *podlahu*.

V severní stěně je zajímavá atypická sestava dvou oken a mezi nimi široké vestavěné skříně s plným parapetem: ta okna 4/d.420.1 a 2 jsou dvoutabulková, dvojítá, spodní tabulka ležatá, vrchní převýšená, secesní, osazená v poměrně hluboké špaletě, která má parapet obložený dřevěnou deskou s lehce profilovaným čelem; kolem oken obíhá profilovaná lišta; kličky mají tvar L, u pravého okna je vnější novodobá bakelitová, vnitřní původní (je tu zachovaná i obvyklá opěrka a novodobé zajištění, umožňující otevřít je jen na drobnou škvíru; k levému oknu se nelze dostat, protože v okně je papírová roleta, takže vnější kliku neposoudíme). Skříně 11/d.420 mezi okny je dvoukřídla, jak řečeno s plným parapetem, nad nímž je lehce vysazená profilovaná parapetní římsa; kolem skříně obíhá profilovaná lišta, křídla skříně mají klapačku ve střední části půdorysně segmentově vypjatou, křídla mají po jedné výplni, která je ale ve třetinách výšky členěná ještě vodorovným prkénkem, spodní a vrchní pole je nižší, střední vyšší; všemi těmi třemi poli probíhá při bočních okrajích zapuštěný plochý profil s ústupky a segmentovým výžlabkem.

Ve *východní ani západní stěně* nejsou otvory;

vstupní dveře 2/d.420 od *jihu* jsou dvoukřídle, secesní, se secesními klikami a těmi prostými secesními štítky bez ornamentálních motivů, směrem k severu je zárubeň lemovaná profilovanou lištou, má hladké sokly a čtvercové motivy v horních koutech, na opačném lici je už

zárubeň v hloubi zdiva i na čele hladká; křídla mají obvyklé řešení, dole je vysoká prázdná výplň, horní je vyplněná kosočtvercem.

Pokoj 421

Pod plovoucí *podlahou* údajně je starší podlaha fošnová; *strop* je členěn stropním trámem s obvyklými okoseními.

Okno 4/d.421 ve *východní stěně* je původní dvoukřídlé, dvojité, dole s opěrkou, s oběma původními klikami, z obvyklých profilů, v hluboké špaletě, při níž v koutě obíhá okno profilovaná lišta; hluboký plný parapet je shora obložený širokým prknem, na čele s obvyklým profilem;

o dveřích viz v sousedních místnostech (418 a 420).

Pokoj 422

strop dělí obvyklý trám,

okno 4/d.422 ve *východní stěně* je stejné jako předchozí;

dveře 2/d.423 v *jižní stěně* viz 423,

v *západní* a *severní stěně* otvory nejsou.

Místnost 423

má *strop* členěný okoseným betonovým trámem, na *podlaze* jsou položeny tenoučké vlýsky, údajně z roku 1958, rovnané ale do čtverců, nikoli parketovým stromečkovým způsobem.

Ve *východní stěně* je rozměrné dvoukřídlé dvojité okno 4/d.423, podle profilů původní, ale obě kliky už jsou novější, masivnější, umělohmotné.

V *jižní stěně* jsou osazené jednokřídlé dveře 1/d.423 původního provedení, složitějšího typu,

v *západní stěně* jsou také jednokřídlé dveře 1/d.419.1 (podrobněji viz 419);

v *severní stěně* nacházíme zárubeň pro dvoukřídlé dveře 2/d.423, křídla tu ale chybějí a otvor je shora zmenšen novodobým zabedněním; zárubeň je oboustranně zachovaná včetně diamantových motivů v horních koutech a nízkých obdélných nástavců.

Místnost 424

Na *podlaze* linoleum, *strop* člení obvyklý trám.

V *severní stěně* jsou osazené jednokřídlé obvyklé dveře 1/d.423, zřejmě s původní příjemně světle hnědou politurou, původními klikami a složitějším členěním (spodní výplně svisle, vrchní do kříže), v zárubni diamantové motivy a plochý nástavec.

Ve *východní stěně* je umístěné rozměrné okno 4/d.424, dělené do T, dvojité, podle lehce profilovaných dřevěných prvků zřejmě původní; okno také lemuje profilovaná lišta; kliky jsou však novější, nahoře tvaru L, u spodní dvoukřídle typu T, umělohmotné;

v *jižní stěně* nejsou otvory,

v *západní stěně* jsou vsazené dveře 1/d.419.2 (viz 419).

První patro:

Hlavní podesta 501

Schodiště je tu už vyvinuté do své typické podoby dlouhé podkovy s podestou téměř půlkruhovou – jeho dvě ramena jsou převážně přímá, ale čtveřice schodů u podesty se k ní mírně vějířovitě přikládá; vykonzolované stupně kolem protáhlého volného zrcadla (vřetenová zeď je redukována jen na pilíř při hlavní podestě) mají obvyklou podobu s podstupnicí ve spodní části vpadlou. Zábradlí 4/k.501 z kovových prvků převážně čtvercového nebo lehce obdélného průřezu je komponované včetně dřevěného madla stejně jako níže (viz 411), při ramenech je po čtyřech polích, při mezipodestě jedno půlkruhově vypjaté (v kosodélných rámech se opakují opět stejné motivy), při němž jsou navíc vložena úzká pole a v nich svislý široký kovový pás, s drobnými přivěšenými půlkruhy. *Podhledy* nad schodištěm jsou nad rameny šikmé, mezipodesta je nesena vykonzolovanými trámy, které jsou u zrcadla propojeny opět trámem odpovídajícího čtvrtkruhového tvaru.

Na mezipodestě je teracová *podlaha* 1/m.501, vnitřní pole je zrnité, červeno-černobíle-šedé; lemuje jej pásek z pěti řad mozaikových dlaždiček (vnitřní řada šedá, další dvě řady tmavošedé, skoro černé nestejnorodé struktury a vnější dvě řady bílé), oddělující obvodový pás cihlově červený, s méně výraznou zrnitostí. Na hlavní podestě se teraco nedochovalo, je tu dlažba ze šedých, mírně obdélných dlaždiček.

Strop hlavní podesty je podle klenby členěn do tří částí, střední část při schodišti je delší, krajní části jsou zhruba čtvercové; střední část tedy tvoří nízká necková klenba s vpadlým zrcadlem, na ní je uprostřed připevněno svítidlo 2/k.501.2 (v patici má průměr asi 24 cm, skleněná třičtvrtěkoule má průměr asi 15 cm, výšku svítidla jsme naměřili pouze 20 cm) odlišné od sousedních, jeho základ tvoří komolý kužel, na jehož plášť jsou ze čtyř stran přiložené kovové pásky věčkového průřezu. V krajních polích, oddělených od klenby střední části výraznými překlady, je plochá štuková ornamentika, stejná jako v přilehlých chodbách: téměř čtvercový rám z pásků, v němž je vložen perlovcový motiv, uvnitř plochý kruhový motiv s plasticky vyvinutým vnitřním kosočtvercem, sféricky seříznutým ve stranách; kosočtverec má široký lem, příčně dělený do drobnějších čtyřbokých útvarů a uprostřed je nakoso umístěné svítidlo 2/k.501.1 a 3 (základna má stranu 19 cm, koule z bílého skla má průměr asi 15 cm) s čtvercovou základnou, z níž vyrůstá nízká komolá, lehce v profilu zvlněná patice svítidla a v rozích jsou kruhové, poměrně velké hlavice připevňujících šroubů - vše v leštěné mědi.

Dole podél stěn i schodů obíhá pás černých dlaždiček. V půlválcové *severní stěně* nad mezipodestou je krásné vitrážové okno 7/d.501.1 o 2x2 křídlech (spodní vyšší) nad sebou, s drobným členěním na převážně obdélná číra, avšak strukturovaná sklička a barevné doplňky,

většinou uspořádané do abstraktních ornamentálních pásů; nejvýraznějším motivem jsou modré vázy s převážně červenými květy v dolních koutech. Pod oknem je deska z černého kamene se segmentově vybranou přední hranou.

V *západním čele* hlavní podesty jsou dvoukřídlé dveře 2/d.501.1, zdejší obvyklé zdobnosti, s obvyklou klapačkou; obě křídla mají po dvou výplních, z nichž vysoké spodní jsou hladké, vrchní, jenom lehce převýšené, mají vložený kosočtverečný motiv. Je dochován krásný štítek s plastickým prvkem a s klikou s náznakem voluty. Zárubeň je ploše profilovaná, má hladký sokl a v nadpraží vložený obdélný rámec, na němž snad bylo napsáno, kdo sídlil v této kanceláři (čtvercové prvky v horních koutech jsou odstraněné, možná po nich zůstaly trochu jizvy).

V *severní stěně* vlevo jsou posuvné dveře výtahu, zcela ploché, kovové, nezdobné, v hranolové kovové zárubni, dále vpravo následují prosté pravoúhlé nástupy na schodiště (viz výše) a ještě dále dveře 2/d.501.2, naprosto stejně pojedené jako dveře v západním čele, navíc jsou tu zachovány čtvercové prvky v horních koutech; zárubeň na čele ploše profilovaná, do hloubi zdíva je hladká.

Dveře 2/d.501.3 ve *východním čele* chodby jsou opět dvoukřídlé, naprosto stejného provedení jako předešlé, včetně vloženého rámce nahoře a diamantových motivů v horních koutech, krásné původní kliky a štítku.

V levé i pravé části souměrně komponované *jižní stěny* jsou vložené hladké novodobé dveře silně "humpoláckého" provedení, zárubeň jakoby nakoso postavená a také místo klapačky jsou dva prvky, střechovitě čnicí do prostoru. Uprostřed stěny pak je krásné okno 7/d.501.2, komponované ze šesti křídel (vrchní nízká, střední širší), se secesními klikami mírně zahnutými, patrnými nezdobnými úhelníky, které nejsou přiznané, a vitrážemi: uprostřed dole je krásný motiv modré vázy opět se zde obvyklým oválným motivem s vloženým sférickým kosočtvercem ve zlatavých barvách; na kytici je posazen modrý pták, snad páv; pozadí vázy tvoří bujné listoví, pronikající i do krajních okenních křídel; po většině obvodů křídel obíhají trojice pásků, složené z barevných sklíček, zasklených do olova, uvnitř pak větší strukturovaná sklíčka z čirého skla, kromě dalšího, světlejšího ornamentálního pásu nad pávem. Pod oknem obdélná broušená deska z téměř černého kamene.

Chodba 502

má na *podlaze* koberec, *strop* je opatřený štukovou výzdobou, která je podélně souměrná, uspořádaná do různě velkých čtyřbokých rámců: na severním konci čtvercový rámec, stejný jako v chodbě při schodišti (viz 501), včetně jednoho vloženého svítidla 2/k.502.1, pak hned následuje protáhlý velký obdélník (při sestavě trojice oken), mající opět v lemu perlovcový motiv, rámuje plochý ovál s vloženým protáhlým kosočtverečným motivem, jehož široké lemování je příčně dělené do drobných obdélníků; svítidla jsou na něm dvě 2/k.502.2 a 3, tentokrát na koncích pouze v podélném směru, opět nakoso posazená, kulová, z mléčného skla. Dále k jihu následuje příčně položený obdélník, opět lemovaný perlovcem, s vloženým plochým kosočtverečným protáhlým motivem; dále se štukové motivy včetně svítidel opakují: následuje dlouhý obdélník (se 2 svítidly 2/k.502.4 a 5), pak příčně obdélník s kosočtverečným motivem a na jižním konci opět čtvercový motiv s jedním nakoso vloženým svítidlem 2/k.502.6.

Světle okrová linkrusta na stěnách, zde i jinde napodobující mramorování, zřejmě není původní, je provedena i na stěnách výtahu. Ve *východní stěně* jsou zcela vpravo vloženy dvoukřídlé dveře 2/d.502, podobné jako ve východní stěně chodby 501, ovšem zárubeň je v horní části pojednána odlišně, a to bohatším způsobem: kromě obvyklých čtvercových motivů v horních rozích je ve střední části překladu vložena široká hladké pole, výše pak je římsa ve střední části velmi výrazná, vlastně desková s čelem pojednaným drobnými vodorovnými vroubkami, nástavec má v horní části také tyto vroubkami a římsa je zespodu podložena profilem málem konvexkonkávně tvarovaným.

Jižní konec chodby se zleva zužuje a mírně zatáčí, ve vzniklém delším východním boku je půlkruhová nika, zaklenutá konchou, posazená na 80 cm vysoký obklad soklové části stěny 11/d.502: obklad je nahoře zakončený hranolovou římsou a má dvě vpadlá pole, lemovaná trojicemi ústupků, uvnitř je intarzovaný, zde obvyklý motiv - ovál, složený ze čtyř polí, a v něm opět menší oválek, opět s kosočtverečnými motivy.

Západní stěna je členěna sedmi okny 7/d.502.1 až 7, jednokřídlými, jednoduchými, v uspořádání 1-3-3; okna jsou bohatě zdobená vitrážemi, v převažující modré barvě všechna mají shodný obvod ze trojice pásků, barevně členěných, horní část tvoří větší obdélná sklička ze strukturovaného čirého skla. V prvním, tedy levém okně je opět modrá váza s květinami; v první trojici je uprostřed zelená váza, samozřejmě s květinami a bujným listovím, na čtverhranném podstavci, s rozsáhlými modrými plochami a secesním drobným prvkem uprostřed dole, a po stranách jsou souměrně na pozadí bujného listoví s květinami dva modří snad pávi či rajky, protože mají dlouhé modré ocasy, ale jejich hlava vyšla skoro jako u kohouta; konečně v pravé trojici je uprostřed modrá váza, nahoru se rozšiřující, na ní sedí opět dva ptáci, tentokrát nejspíše rajky, jejich těla jsou téměř bílá, jejich dlouhé, modré ocasy jsou stylizované souměrně po stranách vázy; v krajních oknech jsou souměrně nízké, ornamentem zdobené zelené vázy či mísy s drobnými motivy; květiny většinou mají drobné červené středy a mají kruhový tvar dělený do čtyř dílů.

Severní konec chodby tvoří novodobé dveře (viz 501).

Oválný vestibul 503

má na *podlaze* opět koberec a v souladu s půdorysným tvarem má štukaturou zdobený *strop*, členěný hlavně soustřednými oválnými páskami při obvodu, příčným dělením mezikruží vynikají velmi zhruba čtyřboká pole, do nichž jsou umístěny dva typy rostlinných motivů, v menších polích jednodušší a větších, delších samozřejmě tedy složitější: jde zřejmě o dvojici stylizovaných orchidejí. Ve vnitřním mezikruží či mezioválu je celkem třináct osvětlovacích těles 2/k.503.1 až 13 ve formě obrácených mosazných váz či pohárů, v každém je místo pro jednu žárovku.

V *severní stěně* je soustava tří převýšených vitrážových oken 7/d.503.1 až 3, krajní jsou užší, střední širší, s tvarově jednotným lemováním trojicí pásků s dalším drobnějším dělením, barevně se však lemy krajních oken od středního odlišují; hlavní plocha skla je tedy strukturovaná, nicméně tedy bezbarvá, ze svisle kladených obdélných tabulek; v krajních polích jsou dole nízké vázy, tvarově velmi podobné těm, jaké jsme viděli v chodbě 502 v 5. a 7. okně. Ve středním poli je znázorněn stupňovitý pedestal ze skel převážně vínové nebo fialové barvy, v něm potom sestava secesních oválných a kosočtverečných motivů; na pedestalu stojí tmavozelená váza

s květinami a po jejich stranách opět stojí rajky, tentokrát mají těla oranžová, nestejněměrně barevná, ocasy vícebarevné, hlavní pero je bílé, ale další jsou černá i tmavomodrozelená a hlavy opět vyšly podle mě spíše jako kohoutí. Pod těmito okny je zabudovaná velká pohovka 11/d.503.1 (vysoká asi 130 cm, hluboká 70 cm a dlouhá nebo chceme-li široká 232 cm), přiložená ke stěně, nově polstrovaná, polstrování je při stěně lemováno širokou profilovanou dřevěnou římsovou, područky jsou naopak hladké, ale na jejich čele je drobný vyřezávaný oválný motiv. Po stranách pohovky jsou zabudované nízké stolky (78 cm vysoké, v půdorysu mají rozměry asi 50x48 cm), jejichž čelní strana je segmentově vypouklá; na tomto čele mají jednokřídlá dvířka s drobným madélkem a secesním intarzovaným motivem, který je shodný s jedním polem dřevěného obkladu spodní části stěny.

Stěnu vymezují průchody do chodeb 502 a 504, na celou výšku stěn, nezdobené; zbylá *tříčtvrtěoválná stěna* je do výšky 80 cm obložená dřevem 11/d.503.2 podobně jako v průchodu 502, a to v mezerách mezi četnými dveřmi a pamětní deskou, a opatřená obvyklými motivy: na levém okraji jsou dva téměř čtvercové prvky (nad nimi je vkomponovaná odkládací stěna se zrcadlem uprostřed a dvojicemi výplní s mosaznými věšáky po bocích; naspodu, na soklové římse jsou pak držáky na deštníky), jinde vybývá většinou jen po jedné výplni, ale při čtvrtých dveřích jsou opět výplně dvě. Vlevo se nacházejí jednokřídlé **dveře** ředitelny 1/d.503.1, které jsou ve vrchní čtvrtině prosklené, prosklení je tvořeno soustavou fazetovaných skel obdélného a trojúhelného tvaru, v podstatě vytvářejících kříž, mezi jehož ramena jsou vloženy uhlopříčky; spodní výplň je uprostřed svisle dělená kanelovaným hranolem; klika a krásný štítek samozřejmě původní, zárubeň v bocích hladká, na čele v horních 2/5 ploše profilovaná, po bocích jsou tu vystupující pásy, na vnějším obvodu dále čtvrtobloun, na vnitřním čtvrtvýžlabek; ke zbývajícím částem čel jsou přiložené polopilíře s nevýraznými hranolovými hlavicemi, které jsou na hranách pravouhle vybrané a do tohoto vybrání jsou na sebe naskládány drobné balustry jednoduchého konvexkonkávního tvaru. Druhé **dveře** 2/d.503.1 jsou dvoukřídlé, neprosklené, zachována je tu obvyklá klika i klapačka, křídla mají spodní výplně hladké, vrchní s kosočtverečným vrstveným motivem. Boční části zárubně jsou shodné jako u předchozích dveří, nadpraží je komplikovanější: v široké střední části je nasazené výše, tato vyšší část je na konci zakončená obloučky a pod ní je vložen vlys s řadou vystupujících obdélníků, na jejichž čelech jsou vypouklé oválky a dole přivěšené drápky. Dále vpravo, na příčné ose vestibulu je **pamětní deska** 2/m.503, vkomponovaná do nástavce jakéhosi mramorového pseudokrbu, jehož převážná střední část je segmentově vypjatá do prostoru a po bocích jsou pilířky také se segmentově tvarovanými čely. Krb má hranolový sokl, který sleduje tento základní půdorysný tvar, z téměř černého, světle žilkovaného mramoru, jinak je krb ze světlého mramoru nažloutlého, s okrovým, světlehnědým nebo šedým žilkováním. Do bočních pilířků jsou uprostřed svisle vloženy kovové pásy s řadou tepaných čočkovitých útvarů. Uprostřed je mělký krb, nad nímž je z měděného plechu tepaná stříška; vzniká na ní pět shodně řešených svislých pásů, na nichž jsou opět aplikovány čočkovité motivy. Také na horním okraji krbového tělesa je pás z tepané mědi s čočkovitými nebo oválnými útvary. V nástavci krbu je vložena pamětní deska na stupňovitém soklu, po obvodu jsou ústupky a lem s tesaným drobnějším členěním s motivy volut a různého přepásání; na jednom z obdélných prvků vpravo dole je vytesáno jméno V. ŠKODA HRADEC KRÁL. Samotná deska má pravouhle vybrané rohy, v nichž jsou dole vloženy oválné gemy; nápis je proveden vrypy v zásadě trojbokými, velkým secesním písmem, a zní: ÚSTAV/ZALOŽEN DNE 1. ŘÍJNA 1868/KDYŽ BYLI/PŘEDSEDOU JOS. A. KOMÁREK/MÍSTOPŘEDSEDOU K. COLLINO/A ČLENY SPRÁVNÍ RADY/ČERYCH A. FERBACH J./JAN HRABĚ HARRACH/HLOUŠEK J. NÁHLOVSKÝ J./PÍSCHA AD. URBÁNEK F. Nahoře je ještě vložena deska ze světle

žilkovaného černého mramoru, se střežovitým motivem. Třetí **dveře** 2/d.503.2 jsou stejné jako druhé a čtvrté **dveře** 1/d.503.2 včetně zárubní jsou shodné s prvními.

Chodba 504

je do značné míry stejná jako chodba **502**, a to v zrcadlovém uspořádání podél dlouhé osy budovy. Na *podlaze* je koberec, na *stropě* sestava štukových rámců, různě dlouhých, s popsány výplněmi a šesti osvětlovacími původními tělesy 2/k.504.1 až 6 na nakoso kladených čtvercových podložkách;

ve *východní stěně* je sestava vitrážových oken 7/d.504.1 až 7 v uspořádání 3–3–1, dokonce i vitráže jsou vždy shodné jako naproti.

Jižní konec chodby se zprava zužuje a mírně zatáčí, v *západní stěně* je ve vzniklém boku průchodu půlkruhová nika, zaklenutá konchou, posazená opět na 80 cm vysoký obklad soklové části stěny 11/d.504, řešený stejně jako v 502, resp. 503; v otvorech je tu však přece jen rozdíl oproti protější straně, jsou tu dvojce dveře: levé dveře 2/d.504.1 jsou dvoukřídlé, stejné jako protější, křídla jsou členěná jako obvykle, spodní výplň hladká, vrchní s kosočtverečným motivem, v horních koutech zárubně jsou zachované čtvercové prvky, dole má hladké sokly, zárubeň je lemovaná profilovanou lištou, přes překlad je převrstvený podélný rámec a nad ním je zřízena tenká, nicméně výrazně vykonzolovaná dřevěná římsa, ještě s drobným obdélným nástavcem. Dveře vpravo 2/d.504.2 jsou do značné míry podobné, ale není tu nad obdélným rámcem vykonzolovaná římsa.

Výstavní místnost 505 A

má na *podlaze* koberec.

Zdobný *strop* je dělený betonovým trámem, štuková výzdoba je podél obou os souměrná, poměrně plochá, bez původních svítidel: po obvodu stropu obíhají menší čtvercové rámečky s vloženým motivem plochého čtverce s vybranými rohy a do něj jsou vloženy soustředné kruhové rámce; zbylou plochu pak podél trámu vyplňují trojice vpadlých polí, krajní jsou čtvercové, střední obdélné, základní řešení je stejné, výplň tvoří kruh, respektive ovál z lišty a perlovce a uvnitř je konvexně vypjatý kosočtverec, v delším poli jsou v tomto kosočtverci tři oválné gemy.

Výzdoba je i na horní části *stěn*: nad oknem je jen plochá vodorovná římsa, na dlouhých stěnách je nanášena totožná výzdoba, složená z převážně obdélných vpadlých polí v uspořádání 1–1–3–1–1 (3. a 5. je čtvercový): čtyři svislé dělicí prvky jsou nejplastičtější, jde o vysokou čočku na konci s volutkami; v polích jsou oválné vpadliny s vloženým sférickým kosodélníkem a v něm je ještě rostlinný motiv.

Ve *východní stěně* je rozměrné dvojité okno 4/d.505 A o šesti křídlech v uspořádání 3x2 – střední křídla jsou širší než boční a spodní vyšší než vrchní, jsou tu zachované původní kličky, střední horní okno je výklopné, na závěsech dole umístěných a se subtilním mechanismem, vedeným po pravém sloupku, jsou tu zachované i opěrky, obklad parapetu chybí, je tu nová skříň pro otopné těleso, obklad špalet a svislých hran na čele okenního výklenku je zachován, i když je tu např. krytý i trubkami topení. Nahoře je protáhlý truhlík na záclonu.

Široký průchod k *jihu* má dřevěnou zárubeň, zřejmě napodobující secesní řešení.

V *západní stěně* jsou osazené dvoukřídlé dveře 2/d.501.3, z této strany polstrované, se secesní klikou a zdobným štítkem, zárubeň je lemovaná profilovanou lištou, v horních koutech se čtvercovými prvky; boky špalety nejsou hladké, ale je tu velice úzká výplň, asi 6cm široká, dole hladká, nahoře s velmi úzkým kosočtverečným útvarem.

V *severní stěně* otvory nejsou.

Výstavní místnost 505 B

má zdobný *strop* opět souměrný (kromě dvou nepravidelně odstraněných svítidel) podle obou os, s četnými původními svítidly 2/k.505 B.1 až 18 (po osmi při západní i východní straně a tentýž typ je dvakrát ještě ve středním páse na jihozápadě a severovýchodě, zatímco v koutech severozápadním a jihovýchodním jsou hlásiče nebo sprinkler; ve středních polích je po jednom svítidle 2/k.505 B.19 a 20 typu, jaký jsme viděli nad výstupem schodiště - mají tvar komolého kužele, nesoucího kulovité svítidlo z mléčného skla, na nosné části jsou ještě čtyři prvky střechovitě vybrané, viz i 501), dělený masivními trámy na 3x4 kazety, přitom však krajní kazety na východě a na západě jsou užší. Zmíněných osmnáct svítidel má podobu mělkých měděných či mosazných misek na poměrně subtilních kroužených nožkách, se 4 křišťálovými závěsy. Štuková, poměrně plochá výzdoba se na trámech omezuje na drobné prvky na křiženích, jde o čtverečky s pravoúhle vybranými rohy, v nichž jsou vsazené perly. V kazetách při východní a západní straně je vždy po dvou plochých rámcích, tvořených odstupněnými lemy, se svítidly četnějšího typu, kolem nichž je ještě plochá kruhová lišta, možná i zčásti konvexkonkávně vzepjatá do prostoru. Ve středních krajních kazetách jsou koutové prvky jen při stěnách, v podstatě čtverce se silně zaoblenou částí dovnitř do kazety, a dále doplňkový rozměrný rám s vykrojenými rohy, lemovaný secesně metamorfovaným listovcem a perlovcem. Ve dvou středních polích je po jednom obdélném rámu se stejně stylizovaným listovcem, další vložený rám, tvořený perlovcem, je oválný, dále je vložen plochý, silně protáhlý kosočtverec a v něm je konečně čokovitý motiv s vloženými volutami, převrstvený kruhovými lištami kolem vlastního svítidla.

Pod stropem obíhá po *stěnách* (i mezi okny je jedna kazeta) štukem zdobený pás opět ze čtverhranných kazet, kazety jsou různě dlouhé a je do nich vkládán složitě tvarovaný nepopsatelný útvar s konvexkonkávně vlněným okrajem, podložený volutami; dělicí prvky jsou buď hladké nebo opět v podobě velmi protáhlé čocky s volutovými přívěsky.

Ve *východní stěně* jsou dvě rozměrná šestikřídlá dvojítá okna 4/d.505 B.1 a 2, prakticky identická s předešlým (viz 505 A); u levého okna opěrka chybí, u pravého jsou všechny tři opěrky.

V *jižním čele* by měl být dveřní otvor (viz 506), ale je zřejmě krytý výstavním panelem,

západní stěna je do výše téměř tři metrů krytá panely pro výstavní instalace, je členěná dvěma velkými pravoúhlými nikami, v jejichž horních částech jsou nanesené popsané štukatury (v nikách jsou kazety po třech, na čele dělicího přízedního pilíře je jedna).

Bývalý sekretariát 506

má na štukaturami zdobeném *stropě* pouze tři původní svítidla 2/k.506.1 až 3 (čtvrté, jižní, je nahrazeno sprinklerem), opět ve formě pohárů či obrácených mosazných misek na podstavci, se čtveřicí přivěšených protáhlých křišťálových kapek či slz. Ústřední motiv stropu tvoří rozměrný sférický kosočtverec (vyznačen plochou vrstvenou lištou s drobným příčným rýhováním, v rozích ona svítidla na čtvercových podložkách se zaoblenými rohy) s vloženým čočkovitým útvarem, tvořeným plochou lištou a na něm naneseným perlovcem, po obvodu stropu pak je řada stejných čtvercových kazet: na obvodu mají perlovec, který byl zřejmě zlacený a uvnitř je v obvodové ploše patrná oranžová barva, do tohoto rámce je vkládaný vrstvený motiv: podložky jsou čtvercové, vrchní prvek je kruhový a mezilehlý čtyřlaločný. *Podlaha* je kryta kobercem, který je položený na poměrně rozměrných, snad tedy původních parketách.

Stěny jsou kromě venkovní, tedy východní stěny, obložené dřevem do výšky 228 cm; celý obklad 11/d.506 je završený pozoruhodnou římsou, která má ve spodní části dvě řady segmentových obloučků, které však nesměřují dolů, ale dopředu do prostoru; do těchto stěn jsou vkomponované skříně a dokonce také sezení na sofa:

Jižní stěna má zcela vlevo svislý plastický prvek, můžeme mu říkat pilastr, který je vymezený dvojicí půlkruhových lišt a mezi nimi běží řada deseti obdélných vpadlin s vloženými plastickými oválnými motivy; pilastr nemá hlavici, ale horní ukončující římsa nad pilastrem nemá zmíněné obloučky, ale hladký pásek. Dále je stěna v levé části tvořena dvojími jednokřídlými dveřmi do zmíněných skříní, oddělenými dvojicí popsaných pilastrů; dveře jsou poměrně ploché s drobným štítkem pro klíček, klíčky jsou tu zachované, každé křídlo má jedinou výplň, obíhanou trojicí plochých ústupků. Vpravo je opět pilastr, tvořící čelo špalety hlubokého výklenku dveří; výklenek je celý obložený dřevem, po bocích je po třech výplních, krajní výplně jsou na celou výšku hladké, střední výplň je členěná do pěti etáží hladkými pásky a v každé takto vzniklé ploše je kosočtverečný motiv; v podhledu je podobná kompozice, ale střední výplň je páskem rozdělená jen napůl a v obou takto vzniklých polích je po jedné kosočtverečné výplni; dveře 1/d.506 jsme popsali v ředitelně (viz 507), mají dvě hladké výplně na celou výšku dveří. I pravá špaleta průchodu ke dveřím je na čele krytá pilastrem, dále vpravo je pak záliv, vyplněný sedací pohovkou s údajně novým čalouněním, celý výklenek je opět obložený dřevem a nad ním obíhá popsaná římsa; v bocích výklenku je po dvou výplních nad sebou, protože spodní třetinu vyplňuje tedy sedací část pohovky; v podhledu jsou opět tři výplně vedle sebe podobné tři výplně tvoří i zadní stěnu nad pohovkou.

V *západní stěně* jsou asymetricky, lehce vpravo umístěné rozměrné dvoukřídlé vstupní dveře 2/d.502, z této strany čalouněné, takže jejich členění nelze sledovat, boky špalet kolem dveří jsou obložené dřevem, dále nečleněné, čelo špalet je naopak bohatě řezbářsky zpracované: ve vrchní třetině je členění plošší, jedná se o vrstvený, poměrně nenápadně intarzovaný pás se sférickými kosočtverečnými motivy (liší se pouze o něco tmavším dřevem), který má ploché třítážové patky, které nasedají na pozoruhodné přízdní pilířky, jež opět plasticky příliš nevynikají z plochy zárubně, po stranách mají svislé pásy, členěné řadou segmentových obloučků vynikajících do prostoru, a v takto vzniklém rámu je protáhlý vpadlý diamantový motiv, jehož střed tvoří perlovec; má i patku, poměrně plochou, hranolovou.

Severní stěna je v podstatě souměrně procleněná dvoukřídlými dveřmi 2/d.506, jež jsou včetně zárubně údajně řešené shodně jako vstupní dveře v západní stěně (viz výše), před dveře je postavena ocelová skřín; obklad vlevo od dveří také nelze kvůli té skříní dobře studovat,

ale je údajně stejný jako vpravo. Vpravo jsou tedy čtyři hladká pole obkladu členěna trojicí pilastrů, jak jsme je popsali na jižní stěně, římsa nahoře je opět stejná jako naproti a dole je jednou odstupněný sokl.

Rozměrné okno 4/d.506 téměř na celou šířku *východní stěny* je šestikřídlé, dvojité, na závěsech půlkulatě zakončených; střední křídlo je širší, horní střední křídlo je výklopné, ale po jeho bocích umístěná čtvercová horní křídla jsou opatřena původními klikami ozdobnějšího typu. Kryt topení tu chybí, nicméně dřevěný obklad bočních špalet a k nim přiléhajících šambrán je tu zachován.

Ředitelna 507

má nepravidelný, zhruba čtyřboký tvar, ovšem severozápadní roh je okosený (v okosení jsou umístěné vstupní dveře) a protilehlý jihovýchodní roh je zaoblený (v zaoblení jsou umístěné dveře na balkón); na *podlaze* má koberec, který je položený na parketách, střídavě ve čtvercích kolmo ložených k sobě.

Po obvodu *stropu* obíhá **štukový vzor**, složený z opakujících se oválných útvarů, jimiž se proplétají kosočtverečné rámce, sféricky zužované; mezi tyto oválné útvary, v jejichž středech jsou rozmístěna svítidla 2/k.507.1 až 19 v počtu 19 (původně 21; jejich průměr v základně je asi 12 cm, výška asi 30 cm včetně skleněných závěsů), jsou ještě vloženy reliefs stylizovaných lilií s volutově stáčenými listy. Podél pásu těchto štukových útvarů potom dovnitř běží další ornamentální pás, který je secesní přeměnou listovce s perlami, a dále dovnitř už je pouze hladké zrcadlo, lemované několika plochými ústupky. **Svítidla** mají tentokrát jen nízké stupňovité válcové objímky s křišťálovými závěsy do kruhu kolem žárovky; každý závěs má nahoře nízký mnohostěn a níže dlouhý trojboký hranol s okosenými hranami.

V *jižní stěně* je rozměrné dvojité trojkřídlé **okno** 4/d.507.2, dělené do T, zachované s původními kličkami, u vnějšího okna je i původní opěrka. Mělký okenní výklenek má dřevěný obklad ve špaletě neprofilovaný, přecházející potom zevně do šambrány, která je zdobená protáhlou svislou vpadlinou, dvakrát po obvodu odsazenou. Pod oknem je **kryt topení** 13/d.507.2, v podstatě dřevěné neprofilované konstrukce (výška 92 cm, hloubka 33 cm a šířka 171 cm), pouze vnější svislé rohy, jsou uspořádány do širšího půlkruhu, který je kanelovaný; na čele jsou dvě křídla, opět s dřevěným rámem, a v něm je ornamentálně prosekávaná mřížka s útvary v podstatě šestibokými a kruhovými; u levého křídla dvířek je zachovaná drobná klička; nahoře také byla zřejmě krycí mřížka, ale chybí.

Dveře 2/d.507.1 v *západní stěně* jsou dvoukřídlé, poměrně světle mořené, s klapačkou, která má střední část segmentově vypjatou, po bocích jsou ústupky; obě křídla mají po jedné po obvodu ploše profilované výplni, štítek je krásný, zdobný hlavně ve své vrchní čtvrtině, kde je provedený jemný oválný motiv se dvěma zavěšenými kapkami a přes něj je položený vavřínový závěs; klika je lehce tvarovaná do voluty, původní, závěsy půlkulatě zakončené; plochý profil záručně tvoří zvnějšíšku ústupek, pak pásek, sima, ustoupená plocha a drobná kyma; stejně profilovaná je i patka. Vpravo od dveří je proveden 229 cm vysoký **obklad** stěny 11/d.507, zčásti intarzovaný, velmi noblesní, obklad má 67 cm vysokou soklovou část, členěnou trojicí čtvercových výplní, lemovaných plochými ústupky; nahoře je završená poměrně subtilní římsou, bohatě profilovanou, na středu je půlobloun a na krajích jsou čtvrtkruhová vybrání; výše pak tvoří obklad jediné pole, v němž na ose, nicméně posunutě více nahoru ze středu, je umístěno obdélné

zrcadlo a kolem něj pak vzniká pět intarzovaných polí, plasticky však zcela splývající. Vysoká pole po bocích zrcadla mají uprostřed vložené protáhlé obdélné pole s intarzovaným secesním motivem, tvořeným opět obvyklými ovály s vloženými konvexně tvarovanými kosočtverci a dále vloženými kruhy. Ve spodní části tato drobná intarzie není, ale v polích je vlastně polovina svisle položeného psaníčkového motivu. Po bocích pole je plochá lišta, výrazně barevně intarzovaná linkami, které vytvářejí opět protáhlé oválné motivy, střídající se s konvexně tvarovanými hvězdičkami, a celý obklad je završen plochou římsou, která je profilovaná pouze ústupky, ve spodní části má však plastickou vlnovku, vynikající dopředu, nikoli dolů, jak bychom očekávali.

V šikmé *severovýchodní stěně* jsou, jak již zmíněno, hlavní **vstupní dveře** do ředitelny 2/d.507.2, jsou opět dvoukřídlé, s klapačkou stejnou jako u předchozích dveří, také klika s krásným ozdobným mosazným štítkem je stejná, ovšem dveřní křídla jsou jiná, mají pět výplní na výšku, s kosočtverečnými motivy, které jsou u spodní trojice výplní provedeny ve dřevě, zatímco ve vrchních dvou výplních jde o fazetované sklo (prosklení výplně se tedy skládá vždy z pěti částí, středního kosočtverečného motivu a doplňkových trojúhelníků, všechny tyto části mají výrazné hlazené fazety a vnitřní plochu s jemnou vegetabilní strukturou). Dveře jsou vsazeny opět v profilované zárubni, která je opět shodná s předchozími dveřmi. Po stranách zárubně už vybývá pouze asi 6 cm a zde je vložena **lišta**, která je zdobena stejně jako přilehlá lišta dřevěného obkladu přilehlých stěn. Z opačné strany jsou dveře jednodušší, klika se štítkem je tu zachovaná, horní prosklené výplně jsou samozřejmě stejné, ale místo tří spodních výplní je jediná výplň, lemovaná plochým, třikrát odstupněným profilem. Pak je tu mezidveřní prostor, nepravidelně čtyřboký, cele vyložený dřevem s obdélnými nebo potřebně tvarovanými výplněmi (co se týče podhledu), opět lemovanými trojicemi ústupků; v podhledu je jediná rozměrná čtyřboká výplň, po bocích jsou k západu dvě, k východu tři výplně. Vnější dveře 1/d.503.1 do chodby jsou z této strany polstrované, klika se štítkem je tu čitelná, zachovaná.

Severní stěna je pročleněná řadou dveří, nejprve je dvoukřídlá skříň, pak průchod jednokřídlými dveřmi do sousední kanceláře (506), následují dvoukřídlá dvířka skříňky asi 150 cm vysoké, nad níž je do hloubi zdi vložena **knihovna** o celkem třech oddílech nad sebou, poličky jsou konvexkonkávně tvarované a uprostřed ještě podepřené pilířkem křížového průřezu, mezi krátká ramena tohoto průřezu jsou ještě vloženy čtvrtválcovité motivy, jakoby navlečené na zúženou šňůrku. Úplně vpravo je opět stejná dvoukřídlá skříň, jakou jsme viděli vlevo. Dveře **skříní** jsou poměrně ploše členěné, každé křídlo má v podstatě jedinou, protáhlou výplň, již opět obíhá trojice plochých ústupků; v takto vzniklém obdélném protáhlém poli je pak nad sebou pětice lehce vystupujících kosočtverců, oddělených plochými pásky; obě křídla jsou opatřena drobnými štítky pro klíček (levý štítek je falešný), štítky jsou oválné, s třičtvrtěkruhovými přívěsky nahoře i dole, do nichž je vkládán drobný vrut. Vlevo od skříně je svislá lišta se stejnou intarzií, jakou jsme už popsali po bocích vstupních dveří, a opakuje se i po obou stranách zdejších dveří a pravé skříně. **Dveře 1/d.506** mají z obou stran opět původní, secesní kliky na způsob stlačené voluty, se zdobnými štítky, také členění dveří je stejné z obou stran, a sice dvěma výplněmi na celou výšku dveří, které jsou uprostřed oddělené plochým příčником. Obě křídla **skříňky pod knihovnou**, s výrazným soklem, mají po jediné protáhlé vysoké výplni, lemované trojicí ústupků, uprostřed s intarzovaným motivem – ten je podobný jako byly po stranách zrcadla na západní stěně, to znamená šňůra vytvářená z oválných motivů, s vloženými obvyklými motivy sférických kosočtverců s vloženými kruhy.

Východní stěnu ovládá opět **okno 4/d.507.1**, podobné jako jsme popsali v jižní stěně, má zachované kliky tvaru T i opěrku, horní okno má také kliku a závěsy; pod oknem je opět

ozdobný kryt topení 13/d.507.1, jaký jsme viděli pod jižním oknem, ale horní plocha úplně chybí; stejný je i obklad okenního výklenku. Vlevo od okna až do kouta je opět proveden **obklad** stěny se soklovou částí poměrně plochou, členěnou do čtyř vpadlých polí, výše umístěná část má pouze dvě plochá vpadlá pole a intarzované lišty na obou krajích.

Dveře 12/d.507 v *zaoblené části stěny* jsou dvoukřídlé, všechna dveřní křídla, vnější i vnitřní, jsou shodná, asi ze 3/5 celoplošně ve vrchní části prosklená, spodní část je pak opatřena dvojicí výplní nad sebou, spodní výplň téměř čtvercová, vrchní ležatá, velmi úzká; klapačka má pravouhle vybrané hrany, jsou tu zachovány celkem čtyři kliky se zdejšími zdobnými štítky; dveře mají celoplošný nadsvětlik, také dvojité, se zde v ředitelně obvyklými secesními kličkami. Dveřní výklenek je obložen dřevem, špalety jsou hladké a na čele je opět rámování či šambrána, chceme-li, se svislou obdélnou vpadlinou, lemovanou dvojicí ústupků. Po stranách balkónových dveří jsou souměrně přistavěny k obkladu **skříňky** (stále součást 11/d.507; 179 cm vysoké, 68 cm široké a až 38 cm hluboké), které je tak nutno považovat za součást vestavěného mobiliáře, po bocích dřevěného obkladu jsou svislé intarzované lišty, jaké jsme viděli už dříve, a nad skříňkou jsou svislými lištami vytvořena tři nevýrazná pole, završená úsekem zde obvyklé římsy. Skříňka má spodní část půdorysně segmentově vypjatou, v čelní stěně vysoký odstupněný sokl a výše pak jednokřídlá dvířka s výplní, opět vytvořenou třemi plochými ústupky; uprostřed dvířek je intarzovaný obdélný motiv s vloženým oválným secesním prvkem, který se tu v různých obměnách opakuje. Výše je posazena o něco mělká skříňka s mírně zalomenou čelní částí, v zalomení je uprostřed svislý pilířek, na čele zdobený intarzií, podobnou jako mají lišty po bocích a je tu přihrádkami vytvořeno celkem 6 políček na výšku.

Výstavní sál 508 A

Podlaha je pokryta kobercem; zdobný *strop* je lemovaný drobným odsazením, v něm je proveden podélný útvar na koncích půlkruhy zakončený, takže působí jako nějaký stlačený ovál; jej vytvářející poměrně široký pás je pouze jednoduše příčně dělený a do tohoto pásu bylo vkomponováno šest svítidel, z nichž jižní je nahrazeno nějakým hlásičem nebo sprinklerem; dochovaná čtyři svítidla 2/k.508 A.1 až 4 mají tvar pohárů a mají po šesti křišťálových závěsech kapkovitého tvaru, páté 2/k.508 A.5 (severní) je odlišné, má nízký válcový tvar a osm kapkovitých mnohobokých skleněných závěsů.

Dvoukřídlé dveře 2/d.503.1 (podrobněji viz v 503) v *severní stěně* mají obklad na celou hloubku k východu se rozšiřující zdi, takže výklenek je asymetrický, v bocích je po dvou výplních, spodní výrazně vyšší, v podhledu jediná výplň lichoběžníkového tvaru, na čele bohatá profilace i se zastoupením drobné lišty a drobným vroubkováním.

Dveře ve *východní* ani balkónové dveře 12/d.508 A v *jižní stěně* prakticky nelze studovat, protože stěny jsou až do výše tří metrů kryté výstavními panely.

Západní stěna je v široké střední části vybouraná do výšky asi 280 cm.

Výstavní sál 508 B

Po obvodu zdobného *stropu* obíhají mělké štukové čtvercové kazety, v lemování je použit perlovec, uvnitř je plochý čtyřlaločný motiv s vloženým plastickým kruhem; do zbylé

střední čtverhranné části jsou vloženy koutové prvky, jež mají vnitřní roh zaoblený, v nich jsou oválné motivy s vloženými vrstvenými kosočtverci, na nichž jsou posazena nevelká kulovitá svítidla (2/k.508 B.1 a 2; dnes dvě, původně čtyři) z mléčného skla na nízkých válcových podložkách z mosazi, profilovaných a reliéfně zdobených; rozměrné ústřední zrcadlo má v podstatě tvar čtverce s vybranými rohy či masivního kříže a po jeho obvodu obíhá mezi dvěma plochými pásy dosti přetvořený listovcový ornament s vloženými perlami a po vnitřní hraně ještě perlovcový pásek. *Podlaha* je pokryta kobercem.

Východní stěna je v široké střední části vybouraná do výšky asi 280 cm.

V *jižní stěně* jsou dva otvory, vlevo dvojité, zřejmě původní dvoukřídlé dveře 12/d.508 B na terasu, jež mají kliky už nové z bílého kovu, s klapačkou, která je na rozích čtvrtkruhově vybraná, ve spodní části jsou oboustranně dvě výplně ploše profilované nad sebou, spodní výplň zhruba čtvercová, vrchní výrazně ležatá, nad ní celoplošné prosklení; nade dveřmi je vysoký nadsvětlik, také celoplošný; na vnějších dveřích je dole plechová okapnice, zřejmě nikoli původní. Okno 4/d.508 B vpravo nelze studovat, protože až do výše tří metrů je kryté výstavním panelem,

a podobně jsou zakryté dveře v *severní stěně*;

průchod 2/d.508 B k *západu* dnes nemá dveřní křídla, po nichž tu zůstaly závěsy, zůstala jen ploše profilovaná zárubeň s profilovaným soklíkem, asi 15 cm vysoký.

Výstavní místnost 509 A

je mírně nepravidelná, čtyřboká, se dvěma velkými shodnými arkýřovými výklenky v *jižní a západní stěně*, tyto výklenky jsou kromě čelní stěny obloženy dřevem 14/d.509 A.1 a 2 a sice prostup stěnou je zúžený, na bocích má po třech výplních, na překladu je pět výplní obdélných, ploše profilovaných, v nichž je vložen plochý rámec s pravouhle vybranými rohy; na překladu jsou mezi těmito výplněmi ještě naopak plasticky do prostoru vyvinuté oválné útvary, na dlouhých stěnách s takovými zobáčky; na vnitřní, rozšířené části špalet jsou na bocích dvě výplně jinak koncipované, s plochým odstupněním, uprostřed mající menší rámce (v horní výplni dva nad sebou), obíhané širokou plochou fazetou; na překladu je jediná dlouhá výplň, s jediným obdélným rámcem uvnitř, na nějž jsou poskládány ještě drobnější útvary střídavě čtvercové a obdélné a na těch obdélných je ještě oválný, dále vystupující rámec (obdélných rámců je sedm, mezilehlých čtvercových šest a na konci vždy po dvou rámcích čtvercových). Trojice oken v čelech výklenků jsou původní, s původními secesními kličkami (mají tvar části mezikruží, jsou tedy mírně segmentově zahnuté; zčásti jsou zachované i opěrky, k jihu opěrka u pravého i levého křídla, k západu pouze u pravého spodního křídla), dvojité, krajní okna jsou užší, dole mají křídlo převýšené, nahoře naopak ležaté, uprostřed je okno členěné do T, nahoře s výklopným křídlem, po pravé straně je příslušný mechanismus, závěsy půlkulatě zakončené.

Severní stěna je v široké střední části odstraněná,

ve *východní stěně* je zárubeň 2/d.508 B po dvoukřídlých dveřích (viz 508 B), v horních koutech má čtvercové prvky a nahoře nízký nástavec, který z opačné strany chybí.

Při východní stěně běží po zdobném štukovém *stropě* řada osmi obdélných, jednou vrstevných rámců. Zbylá kompozice stropu je v koutech tvořená (kromě jz. rohu) většími rámcí, v rohu a na protější straně zaoblenými, jinak čtverhranného tvaru, a v těchto rámcích je vložen

čtyřlaločný útvar z výrazněji profilované římsy, na němž jsou připevněna dvě nízká kruhová mosazná svítidla 2/k.509 A.1 až 5 s dlouhými křišťálovými závěsy trojbokého průřezu; ve zbylých dvou lalocích, které jsou menší, jsou takové motivy, které je snad možno připodobnit ke kávovému zrnku, ale zašpičatělému. Mezi tyto koutové útvary jsou po obvodu stropu vloženy kazety mírně obdélné, vpadlé (při severní a východní straně po třech, na zbylých po pěti kazetách), v lemu mají perlovce, uvnitř ploché kosodélnými útvary a v nich jsou ještě vloženy oválné gemy s přivěšenými volutami; v jihozápadním koutě je menší, pouze čtyřboký rámec - v něm je sprinkler, bylo tu maximálně jedno svítidlo, obkroužené s konvexkonkávně zvlněným okrajem, snad květinového vzezření.

Výstavní místnost 509 B

Strop opět obíhá řada čtvercových kazet (při západní a východní straně napočítáme po pěti kazetách, při severní a jižní šest, ovšem dvakrát započítáváme koutové kazety); kazety jsou pouze lemované dvojitém páskem s vloženým perlovcem a pouze ve střední kazetě - nebo ve dvojici středních kazet, pokud jde o sudý počet - je ještě vložený kruhový prvek. Hlavní zrcadlo je opět mírně obdélné, vpadlé, po obvodu má trojici ústupků a perlovec a vloženou oválnou, jen mírně vystupující plochu. Na *podlaze* je položený koberec.

Severní i jižní stěna jsou v široké střední části odstraněné,

dveře ve *východní stěně* jsou zrušené,

Okno 4/d.509 B v *západní stěně* je šestikřídlé, dvojité, všechna křídla celoplošná, horní střední s vyklápěcím mechanismem, jinak secesní kličky, tentokrát nikoli dvoustranné, tedy souměrné, ale ve tvaru L; jsou tu dochované i opěrky.

Výstavní místnost 509 C

Strop není zdobný, jsou na něm jen tři betonové trámy, z nichž střední je masivnější, a po obvodu takto vzniklých polí je poměrně zřetelný fabion. Na *podlaze* je položený koberec.

Jižní stěna je v široké střední části odstraněná,

Dvě okna 4/d.509 C.1 a 2 v *západní stěně* mají stejné provedení jako v 509 B, jsou dochované včetně opěrek.

V *severní stěně* otvor není.

Ve *východní stěně* v prvním poli není otvor, dveře jsou zrušené, ve druhém poli jsou dvoukřídlé dveře 2/d.504.1, z této strany opatřeny polstrováním, klika i z této strany secesní se stítkem; zárubeň je lemovaná profilovanou lištou, v horních koutech zárubně jsou čtvercové prvky lehce diamantové a na zárubni je ještě odstupněná vodorovná lišta.

Místnost 510

má *stěny* převážně obložené mořeným dřevem, je to ale kombinováno ještě s jakýmsi polštářky, zřejmě tu koncem 80. let 20. století mělo jít o veřejnosti přístupný prostor; je tu také

snížený *podhled* jako v části suterénu, který vytváří z takových čtvercových, svisle kladených desek o rozměrech asi 60x60 cm čtvercový rastr. *Podlaha* je položena kobercem, jestli jsou pod ním parkety, nelze zjistit.

V *západní stěně* jsou dvě okna 4/d.510.1 a 2 zde obvyklého typu (viz 509 A), šestikřídlá, dvojítá, s původními většími klikami s náznakem volutového motivu, u vnějších oken jsou zčásti dochované opěrky.

V *severní stěně* je zhruba uprostřed rozměrný promítací otvor (ve dřevem obložené stěně je prostě část obložení vynechaná, speciální konstrukci otvor nemá) a vpravo je průchod stejného provedení, tedy bez zárubně.

Vstupní dveře 2/d.501.1 a 2/d.504.2 ve *východní stěně* jsou zevnitř polstrované, zárubeň je zachovaná bez čtvercových motivů v horních koutech, dole má hladký sokl.

Místnost 511

má na *stropě* betonový trám s obvyklým okosením hran. Na *podlaze* je položené linoleum.

V *západním průčelí* je osazené rozměrné šestikřídlé okno 4/d.511 s původními secesními klikami, střední křídlo z vrchní řady je zřejmě opět výklopné, je tu příslušný mechanismus, okno je dvojité, parapetní prkno je novodobé, výklenek je vyložený dřevem a na čele je alespoň nad novodobým, neohrabaným krytem topení dřevěná šambrána s vpadlým rámem.

V *severní a východní stěně* otvory nejsou;

v *jižní stěně* je průchod, v němž chybí dveřní křídlo, původně ocelová zárubeň je nově obložená dřevem a vpravo od něj je ležaté okno bez dřevěné konstrukce, pouze průraz ve zděné stěně.

Výtahová šachta 512

není přístupná.

Obytná kuchyň 513

Dveře 1/d.513 v *severní stěně* jsou ve spodní části zastavěné kredencí, nicméně jsou původní, dvoukřídlé, o dvou výplních nad sebou, z nichž vrchní opět mají ten kosočtvercový motiv, zárubeň je dochovaná včetně plochého nástavce;

dveře 2/d.513 ve *východní stěně* jsou původní jednokřídlé - podrobněji viz 518;

v *jižní stěně* otvory nejsou,

okno 4/d.513 v *západním průčelí* je původní, dělené do T, dvojité, velkých rozměrů, s původními kličkami; vrchní křídla jsou spřažená a jsou vyklápěcí.

Pokoj 514

má v *západní stěně* okno 4/d.514, dělené do T - viz 513,
ve *východní a jižní stěně* po jedné dvoukřídlých dveřích 2/d.514 a 2/d.513 - viz 519
a 513.

Pokoje 515 a 516

nebyly pro průzkum zpřístupněny, jejich dveře jsou pravděpodobně již hladké, nové, zatímco okna 4/d.515 a 4/d.516 v *západním průčelí* jsou zřejmě původní.

Rohová místnost 517

Strop je členěný dvěma betonovými trámy.

Oboje dveře, ve *východní i jižní stěně*, jsou hladké, v ocelových zárubních,
okenní výklenek v *západní stěně* je vyložený dřevem, okno 4/d.517, dělené do T, je
dvojité, původní, s původními kličkami.

K *severu* směřuje arkýřový výklenek s dřevěným obkladem 14/d.517, členěným
čtverhrannými, převážně čtvercovými výplněmi, jak se dochoval i jinde, nicméně zde s velmi
tmavým hnědým nátěrem.

Koupelna 518

je *plochostropá*,

má ve *východní stěně* okno 3/d.518, zasklené leptaným sklem, jinak stejné jako
v chodbě 519, včetně toho, že vrchní čtvercové křídlo se vyklápí;

u *jižní stěny* je vana, otvory tu nejsou.

V *západní stěně* jsou v hlubokém výklenku původní dveře 1/d.513, tentokrát
komplikovanějšího provedení, spodní výplň je svisle dělená, vrchní dělená křížem, ze zárubně tu
není mnoho vidět, z rubové strany je zárubeň zachovaná včetně diamantových motivů v koutech a
hladkého nízkého nástavce.

Dveře 1/d.518 v *severní stěně* jsou jednodušší - viz 519.

Chodba 519

je *plochostropá*; PVC je zřejmě položené na původní *dlažbě*, nejspíš cementové
1/c.519.

Hlavní vstupní dveře 2/d.519 v *severním čele* jsou původní, dvoukřídlé, obvyklého
provedení, obě křídla mají po dvou výplních, spodní protáhlé, hladké, vrchní téměř čtvercové, s

vloženým kosočtverečným motivem, z chodby však nejsou nahoře v koutech zárubně čtvercové motivy, zatímco zevnitř, tedy z chodby 519, je vidíme;

ve *východní stěně* vlevo jsou dveře 1/d.519.1 na WC, obvyklého provedení, s křídly o dvou výplních nad sebou, které nejsou dále dělené, opět je tu zachovaná původní klika z obou stran i zajišťovací mechanismus; zárubeň má čtvercové diamantové motivy v horních koutech, dále vpravo je okno 3/d.519.1 o dvou křídlech nad sebou, křídla jsou zasklená strukturovanými skly a nejsou dále dělená, nicméně spodní má původní klikku a vrchní má opět vyklápěcí mechanismus, zřejmě původní; úplně vpravo jsou původní balkónové dveře 1/d.519.2, více než zpoloviny prosklené snad dokonce původním strukturovaným sklem, prosklení je členěné svislou příčkou podobně jako rozměrný nadsvětlík; spodní část člení sestava tří ploše profilovaných výplní, vrchní úzká ležatá, níže dvě souběžné; klika a štítek (bez zdobného prvku nahoře) původní.

V *jižním čele* chodby nacházíme obvyklé dveře 1/d.518, o dvou výplních, obou dále nedělených, vrchní nižší ležatá; dole řada kruhových větracích výřezů; zárubeň má opět nahoře zachované čtvercové diamantové motivy;

v *západní stěně* vlevo velké dvoukřídlé dveře 2/d.514 s klapáčkou na hranách pravoúhle vybranou, obě křídla mají po dvou výplních nad sebou, spodní nedělené, vrchní s kosočtverečným motivem, zárubeň obvykle profilovaná, s hladkými sokly a diamantovými čtvercovými prvky v horních rozích.

Na trojbokém **WC** východně při chodbě je opět obvyklé okénko 3/d.519.2 o dvou křídlech nad sebou, spodní nedělené, se strukturovaným sklem a dvěma kličkami tvaru L, vrchní vyklápěcí, o 2x2 tabulkách, dělené tenkými příčníky, nahoře zajištěné mechanismem a dole se dvěma panty.

Schodišťová hala 520

Podlahu východního zálivu tvoří téměř bílé cementové dlaždice 1/c.520.1 nakoso kladené a skoro černá bordura ze tří stran kromě jižní; v průchodu zřejmě bývaly dveře, protože sousední podlahy nejsou ani ve stejné výši a je tu proto vyrovnávací šikmina s betonovou mazaninou; na hlavní podestě obvyklá zrnitá světle šedá teracová dlažba 1/m.520, s obvyklou bordurou, vymezenou 2 řádky bílých drobných dlaždiček; v průchodu k západu jsou dvě řádky novodobých dlaždiček a ve zbylé západní části je opět světle šedá cementová dlažba 1/c.520.2 s černou bordurou, která ale u původních dvoukřídlých dveří k jihu chybí a také vůči průchodu na hlavní podestu absentuje. *Strop* hlavní podesty je opět tvořený nízkou neckovou klenbou, tedy s vnitřním obdélným zrcadlem lehce vpadlým, oddělenou od prostoru vlastního schodiště masivním omítaným trámem, dále nečleněným; zálivy jsou plochostropé.

Půlkruhové **schodiště** s kovovým zábradlím 4/k.520 a kamennými vykonzolovanými stupni je stejného provedení jako níže;

dveře 2/d.519 v západním zálivu k jihu jsou tedy původní dvoukřídlé - viz 519, zdejší dveře k severu i oboje ve východním zálivu jsou už hladké, novodobé, jednokřídlé v ocelových zárubních.

Okno 3/d.520.1 nad *jižní mezipodestou* je jednoduché čtyřkřídle, o dvou dvoukřídlových oknech nad sebou, spodní vyšší, s původními kličkami; má i kamennou broušenou parapetní desku lehce zrnité struktury.

Rozměrné okno v *severní stěně* 3/d.520.2, nad hlavní podestou má dělení ve tvaru T, vrchní křídlo tedy je celoplošné na dvou závěsech a s původní kličkou, spodní dvě křídla mají kličku typu T, profil stejný.

Do **šachty** při podestě vedou kromě popsaného velkého okna čtyři okénka z přilehlých záchodů a koupelen, ale tato okénka nemají původní rozměry ani provedení, jsou už v mladší době přeřešená (k západu vede převýšené okénko celoplošné, podobné vede vlevo do severní stěny, zatímco v pravé, tedy východní části šachty jsou dvě okénka o dvou tabulích nad sebou, každé vezděné v jiné výšce, tedy severní má parapet ve výšce asi 200cm a východní asi 195 cm).

Předsín 521

má *strop* členěný trémem, jinak je nezajímavá, se samými typovými dveřmi.

Kuchyň 522

Strop člení jeden stropní trám na hranách okosený, to okosení končí skrojením asi 40 cm od nosné stěny.

V *severní stěně* jsou dva otvory, vlevo okno 4/d.522, dvojité dvoukřídle, dole celoplošné, nahoře ležaté křídlo, dělené pouze u vnějšího okna svislými tenkými příčníky na tři tabulky; stejně je členěné vnější křídlo nadsvětlíku, pod ním jsou pak v pravé ose dveře 12/d.522 ze 3/5 prosklené, s původní klikou, původního řešení o 2x2 tabulkách;

dveře ve *východní i jižní stěně* jsou nezajímavé typové v ocelových zárubních, západní stěna nemá otvory.

Koupelny 523 a 524

jsou nezajímavé, bez původních otvorových prvků.

Spíž 525

má v *severní stěně* novodobé dvojité celoplošné okno už s novodobými klikami.

Kuchyň 526

Strop člení betonový trám, obvyklým způsobem okosený; na *podlaze* je linoleum s imitací dlažby.

V *jižní stěně* jsou jedny,

v *západní* dvoje hladké dveře v ocelových zárubních;

na balkón v severní stěně vedou atypické dveře v prosklené stěně, tedy mladšího provedení, dveře jsou neprofilované, ve vrchní části prosklené, nad nimi je ještě úzký ležatý nadsvětlik a po stranách dveří pak jsou dvě celoplošná okna, dvojí, s plnými parapety.

V předsíní 527

nacházíme kromě stropního trámu jen samé plné hladké dveře v ocelových zárubních.

Předsín 528

je *plochostropá*.

V *severní stěně* jsou hladké dveře v ocelové zárubni,

ve *východní stěně* mírně vpravo jsou původní dveře 1/d.528.1 ze 2/3 prosklené, jaké jsme viděli o podlaží níž, v zárubni s ploše profilovanou lištou, ve spodní části křídla ležatá výplň s vloženým oválným prvkem; prosklení strukturovaným novodobým sklem, je složitě členěné, v podstatě do rozměrného kříže, navíc je nahoře příčka pouze mezi stojkami.

V *jižní stěně* jsou dvoukřídlé typické původní dvoukřídlé dveře 2/d.528 v profilované zárubni, spodní výplň vysoké hladké, vrchní téměř čtvercové s vloženými kosočtverečnými motivy; čtvercové diamantové prvky v horních koutech zárubní nejsou dochované;

v *západní stěně* jsou dveře 1/d.528.2 na WC, jednodušší, spodní výplň hladká a vrchní ležatá také hladká, je tedy zachovaná secesní klika i mechanismus zavírací dveří u záchodu.

Záchod je obvyklého trojbokého nepravidelného tvaru a v něm je obvyklé secesní okénko 3/d.528 s původními kličkami, na závěsech půlkulatě zakončených, zasklené leptaným neprůhledným sklem, spodní křídlo nedělené, vrchní o 2x2 tabulkách.

Kuchyň 529

je *plochostropá*,

v *severní a východní stěně* má po jedné původní dvoukřídlých dveřích 2/d.528 a 2/d.529 - viz 528 a 536;

o dveřích k *jihu* viz 530,

v *západní stěně* je souměrná sestava tří jednoduchých původních otvorů: po bocích okna 3/d.529.1 a 2 o dvou křídlech nad sebou, spodní výrazně vyšší, s pěknou kličkou segmentového tvaru, vrchní výklopné s mechanismem neúplným, nejspíš nefunkčním; uprostřed balkónové dveře 1/d.529 jako naproti (v 519), s matnými skly asi mladšími.

Koupelna 530

je *plochostropá*, dveře v *severní stěně* jsou nezajímavé, převážně prosklené.

Prostora 531

je předělená novou tenkou příčkou s ocelovou zárubní a hladkými dveřmi, celý prostor byl plochostropý s nevýrazným fabionem na 3 stranách, kromě strany severní (fabion tedy chybí na straně vůči bytové koupelně);

nemá okna, o dveřích 2/d.501.2 k jihu viz 501, k východu dveře nezajímavé.

V rohové místnosti 532

je *strop* členěný stropním trámem na hranách okoseným, to okosení končí asi 40 cm ode zdi skrojením.

V arkýřovém výklenku v *severní stěně* je zachované původní okno o 3x2 křídlech, horní křídla jsou téměř čtvercová, okno je lehce půdorysně zalamované, dvojité, s obvykle profilovanými dřevy a původními kličkami, ovšem dřevěné vyložení výklenku 14/d.532 tady už chybí;

východní a západní stěna otvory nemají,

v *jižní* jsou hladké dveře.

Pokoj 533

Všechny troje dveře, v *jižní, západní i severní stěně*, jsou hladké plné, v ocelových zárubních;

okno 4/d.533 ve *východní stěně* je nicméně původní čtyřkřídlé, dvojité, parapetní prkno je už asi mladší, neprofilované, ale jinak dřevěná konstrukce křídel a rám jsou původní, včetně závěsů půlkulatě zakončených.

Pokoj 534

Strop je členěný trámem;

dveře od *severu* nezajímavé,

okno 4/d.534 ve *východní stěně* původní, dělené do T, jinak stejného provedení jako předchozí,

jiné otvory tu nejsou.

Pokoj 535

má *strop* členěný trámem,

od *západu* sem vedou z velké části prosklené původní dveře 1/d.528.1 (viz 528), klika i štítek (nezdobný typ) jsou původní.

V *severní stěně* nejsou otvory,

okno 4/d.535 ve *východní stěně* je opět stejné jako předchozí, dělené to T, horní křídlo je vyklápěcí, držené prostou kličkou.

Dvoukřídlé dveře 2/d.535 (viz 536) v *jižní stěně* mají v horních koutech z této strany zachované čtvercové motivy.

Pokoj 536

Stropní trám má tmavohnědý nátěr podobně jako zdejší zárubně;

v *jižní, západní a severní stěně* je vsazeno po jedné původních obvyklých dvoukřídlých dveřích (2/d.536, 2/d.529 a 2/d.535), zárubně jsou dochované i se čtvercovými motivy v horních koutech;

okno 4/d.536 ve *východní stěně* je dělené do T, původní, spodní křídla dvojitého okna původní, nahoře je okno výklopné, tedy se závěsy dole a nahoře má jenom archaickou kličku.

Pokoj 537

má *strop* členěný betonovým trámem,

v *západní stěně* vpravo jsou vsazené původní jednokřídlé dveře 1/d.537 složitějšího typu (s křížovým motivem; nyní vedou do vestavěné skříně), v zárubni s dochovanými čtvercovými motivy v horních koutech;

v *severní stěně* jsou původní dvoukřídlé dveře 2/d.536 - viz 536;

ve *východní stěně* původní okno 4/d.537 s T-dělením;

jižní stěna otvory nemá.

Záchody 538 a 539

jsou adaptované koncem 80. let 20. století ve stejném stylu jako jinde (viz např. 631);

okno 4/d.539 ve *východní stěně* je původní, dělené do T.

Druhé patro:

Místnost 601

Má *strop* dělený třemi stropními trámy, opět s drobným okosením. Na *podlaze* je PVC.

V *západní stěně* jsou dvě okna 4/d.601.1 a 2, stejná jako v místnosti 602, s obkladem špalet, po bocích výklenků jsou svislé prvky s vpadlinami a překlad je překrytý kastlíkem na záclony;

v *severní stěně* vpravo průchod hladkými dveřmi v ocelové zárubni do 602.

Ve *východní stěně* se vlevo i vpravo ve velikém obdélném výklenku, nacházejí původní obvyklé dvoukřídle dveře 2/d.601 a 2/d.608.5, opatřené polstrováním, s původními klikami;

v *jižní stěně* nejsou otvory.

Místnost 602

má *strop* dělený stropním trámem s drobným okosením, které končí na koncích skrojením, a poměrně výrazné fabiony po celém obvodu takto vzniklých ploch – další zdobení už chybí.

V *západní stěně* je osazené jedno původní dvojité okno 4/d.602 s původními klikkami, zatřeny bílou barvou, s uspořádáním okenních křídel 2-1-2, boční pásy oken jsou užší, dole je v nich vysoké křídlo a výše křídlo nižší, téměř čtvercové; střední okno je skutečně veliké; kryt topení z konce 80. let.

V *severní a východní stěně* otvory nejsou,

v *jižní stěně* jsou hladké dveře v ocelové zárubni.

Kuchyň 603

má *strop* dělený stropním trámem s drobným okosením, které končí na koncích skrojením, a je předělená mladší *příčkou* s hladkými, ze 2/3 prosklenými dveřmi a s pevným oknem, strukturovaným, bez rámu;

ve *východní stěně* vlevo jsou vsazené původní jednokřídle dveře 1/d.603, obvyklého provedení s křížovým motivem, zárubeň však z této strany nemá čtvercové prvky v horních rozích.

V *severní stěně* jsou původní dvoukřídle dveře 2/d.603 - viz 604.

V *západní stěně* se nachází rozměrné původní okno 4/d.603 o čtyřech křídlech, z nichž vrchní křídla jsou výrazně nižší.

Místnost 604

má *strop* dělený stropním trámem s drobným okosením, které končí na koncích skrojením;

dveře 2/d.603 k *jihu* jsou původní, obvyklého dvoukřídleho typu, to znamená spodní výplně vysoké, vrchní s kosočtverečným motivem,

jednokřídle dveře 1/d.604 k *severu* jsou údajně zastavěné policí, ale ještě tu prý jsou v původní podobě.

Okno 4/d.604 k *západu* původní, dvojité, spodní křídla velká, vrchní nízká, s klapačkou; původní obklad výklenku.

Dvoukřídlé dveře 2/d.604 do chodby (viz 611), ve *východní stěně*, mají obklad špalet na celou hloubku stěny a v bocích tohoto obkladu jsou výplně, spodní vysoká, lemovaná plochým profilem v podobě dvou ústupků, vrchní nižší, opět s oním kosočtverečným motivem.

Pokoj 605

má *strop* dělený stropním trámem s drobným okosením, které končí na koncích skrojením,

dveře 1/d.604 k *jihu* jsou i z této strany zarovnané nábytkovou stěnou, údajně zachované původní jednokřídlé.

čtyřkřídlé okno 4/d.605 v *západní stěně* je původní, opět řešené jako předešlé;

v *severní stěně* nejsou otvory,

o dveřích 1/d.605 k *východu* viz 611.

Místnost 606

má *strop* členěný jedním stropním trámem s okosením;

ve *východní stěně* nejsou dveře ani výklenek,

v *západní stěně* je obvyklé čtyřkřídlé okno 4/d.606 v členění 2x2, s dochovanými šambránami kolem výklenku i s částí dřevěného obkladu parapetu, obklad je však ve střední rozsáhlé části odstraněný, protože je tu topné těleso; původní kličky, opěrka tu žádná není.

Rohová místnost 607

má *strop* dělený dvěma stropními trámy s drobnými okoseními, která končí na koncích skrojením;

arkýřové okno v *severní stěně* je zachované v původní úpravě 14/d.607 až na to, že na čelních stranách chybějí postranní prkna, která tvořila šambránu; podhled a špalety mají výplňový obklad, také parapetní obklad je zachovaný, okno je mírně zalamované o šesti křídlech, s dochovanými původními kličkami, dvojité, jsou tu dokonce i opěrky, a to všechny tři, nátěr bílý;

k *východu a k jihu* vedou hladké novodobé dveře s bakelitovými klikami, z 5/6 prosklené, v ocelových zárubních.

V *západní stěně* se nachází obvyklé čtyřkřídlé okno 4/d.607, dvojité, s obkladem výklenku, dokonce je zčásti obložený i parapet (před ním je radiátor, za ním je převážná část střední části výplně odstraněna, ale zůstal rám s obvyklým plochým profilem o dvou ústupcích po obvodu), okno má zachované i šambrány po stranách okenního výklenku, garnýž je už nová, řešení pod ní asi zachované není.

Chodba 608

se zatačí podél hlavních traktů jižní části budovy a tvoří tak mírně se rozevírající podkovu, její *strop* je rovný, členěný čtenými betonovými konzolami (u dlouhých stěn mezi trojicemi oken, na jihu mezi jednotlivými okny), které jsou samozřejmě při hlavním traktu vyšší, masivnější, a směrem dovnitř se ztenčují jednou zalomenou šikminou. *Podlaha* je pokrytá kobercem.

Ve *vnitřní stěně* jsou původní secesní jednoduchá okna o dvou křídlech nad sebou, zasklená strukturovaným sklem, typického profilu kolem skel, na vnější hraně čtvrtobloun mezi ústupky, kliky poměrně subtilní ve tvaru L (pouze horní křídla středních, tedy pátých oken na dlouhých stranách mají výklopný mechanismus a panty dole). Jsou uspořádána do skupin po trojicích, v bocích jsou tři trojice 3/d.608.1 až 9 a 13 až 21, v prohnuté jižní stěně jedna tato okna mají navíc ještě svislé dělení, a to krajní 3/d.608.10 a 12 dvěma tenkými příčkami, uprostřed 3/d.608.11 výraznějším dělením na dvě křídla s klapačkami; střední z každé sestavy je vždy o něco širší než okna krajní.

Ve stěně vůči hlavnímu traktu jsou samozřejmě dveřní otvory, ve *východní stěně* jsou vpravo jedny zde obvyklé dvoukřídlé dveře 2/d.608.1, typické pro toto podlaží (viz 633), s dochovanou klikou, štítkem a obdélným nástavcem,

v *jižní půloválné části* je čtvero dveří a sice první a čtvrté obvyklé jednokřídlé 1/d.608.1 a 2 (s obvyklou secesní klikou a štítkem, spodní vysoká výplň svisle dělená, vrchní výplň dělená do kříže) a druhé a třetí dveře zde obvyklé dvoukřídlé 2/d.608.2 a 3 (vzhledem k tomu, že stěna se zatačí, tak i čela zárubní tohoto čtvera dveří jsou formované ve smyslu této stěny);

konečně ve stěně k *západu* jsou dvojce dvoukřídlé dveře 2/d.608.4 a 5, opět pro toto podlaží obvyklého typu, s obdélnými nízkými nástavci.

Výtahová šachta 609

není přístupná.

Koupelna 610

nebyla pro průzkum zpřístupněná, o dveřích 1/d.603 a 1/d.610 k *západu* a k *severu* viz 603 a 611,

okno 3/d.610 ve *východní stěně* je zřejmě stejné jako v přilehlé chodbě 611.

Bytová chodba 611

je *plochootropá*, na podlaze je linoleum, položené zřejmě na původních cementových dlaždicích 1/c.611.1.

Vstupní dveře od *severu* jsou mladší, nezajímavé (viz 615).

Ve *východní stěně* je zcela vlevo botník, následují dveře 1/d.611.1 na WC, stejné jako o podlaží výše (viz 711), tady navíc se čtvercovými motivy v horních koutech zárubně, která je lemovaná ploše profilovanou lištou; vlastní křídlo oboustranně o dvou ploše profilovaných výplních, spodní vysoká, vrchní čtvercová, opět jsou tu zachované původní kliky i zamykací klička, která se na lícové straně dveří projevuje kovovým kruhovým prvkem, ve kterém se objevovalo, jestli je volno nebo obsazeno. Dále vpravo je převýšené jednoduché původní okno 3/d.611.1, mající kamennou broušenou desku co parapet, spodní křídlo se strukturovaným sklem, vysoké, vrchní křídlo nižší, členěné na 4x2 tabulky. Takovou podobu má i nadsvětlík dveří 1/d.611.2, které jsou ve stěně úplně vpravo, dveře ze 3/5 prosklené celoplošným strukturovaným sklem, níže pak je členění na 2x2 výplně z nichž spodní jsou vysoké, vrchní naopak výrazně ležaté; dole je ještě pouze v rozsahu pod výplněmi vysazený sokl; původní klika se štítkem jednoduššího typu.

V *jižním čele* jsou původní, zde typické dveře 1/d.610, pouze dole mají navíc navrtanou řadu kruhových otvorů, dvě výplně nad sebou, spodní vysoká, svisle dělená, vrchní téměř čtvercová, dělená křížem; v zárubni, lemované profilovanou lištou, jsou i motivy kostek v rozích.

V *západní stěně* vlevo vidíme rozměrné původní dvoukřídle dveře 2/d.604, opět v profilované zárubni s hladkými soklíky; dveře dvoukřídle s klapačkou možná už mladší, protože není profilovaná, pouze se zkosenými hranami, křídla jsou jinak původní, stejně jako klika. Dveře 1/d.605 v pravé části stěny jsou opět obvyklého jednokřídleho typu, v zárubni se čtvercovými diamantovými motivy v horních koutech.

Na trojbokém **záchodě** je na podlaží je ještě zachována původní, lokálně poškozená cementová *dlažba* 1/c.611.2 ze světlešedých dlaždic, s tmavou, téměř černou bordurou; v jihovýchodní stěně je opět jednoduché okénko 3/d.611.2 ze dvou křídel nad sebou, spodní celoplošné se dvěma secesními kličkami, vrchní je členěné na 2x2 tabulky opět se dvěma kličkami,

Dveře v **předsíni 613**,

se *stropem*, členěným trámem, jsou všechny novějšího data, hladké v ocelových zárubních, zčásti prosklené.

Kuchyň 614

má *strop* dělený stropním trámem s drobným okosením, které končí na koncích skrojením, části trámů jsou patrné i nad souběžnými příčkami.

V *severní stěně* je dvojice původních otvorů, vlevo dvojitě okno 4/d.614 o dvou křídlech nad sebou, spodní vyšší jednotabulkové dvojitě, s profily typicky lehce profilovanými, a s drobnými secesními kličkami tvaru L; vrchní křídlo je nižší, dělené svislým, tenkým poutcem na dvě tabulky. Vpravo pak jsou balkónové dvojitě dveře 12/d.614, ze 3/5 prosklené, všechny kliky u vnějších i vnitřních dveří už jsou nové, z bílého kovu a taktéž štítky; spodní část dveří je zabetonovaná, takže původní úpravu nelze sledovat, vrchní část má celoplošné zasklení, lemované

drobným profilem, na závěsech půlkulatě zakončených; nadsvětlík je svisle dělený dvěma svislými příčkami u vnějšího i vnitřního okna na tři tabulky.

*Ve východní stěně je dvojice hladkých dveří v ocelových zárubních,
v jižní stěně jedny takové dveře.*

Hlavní podesta schodiště 615

má opět stejnou teracovou *podlahu 1/m.615*, tvořenou poli ze zrnitého šedého teraca, lemovanými páskem ze dvou řad bílých mozaikových dlaždiček, obvodový pás je černý; nad touto podlahou je pouze v rozsahu podesty sokl z řady černých dlaždic.

Provedení půlkruhového vykonzolovaného **schodiště** i jeho zábradlí *4/k.615* je stejné jako o podlaží níž.

Jednoduché okno *3/d.615.2* v *severní stěně* je také stejné jako o podlaží níž, to znamená čtyřkřídlé, o dvou dvoukřídlých oknech nad sebou, spodní vyšší, s původními kličkami; pod ním je černá parapetní kamenná deska, lehce zrnité struktury;

stejně je okno *3/d.615.1* v *jižní*, půlkruhové *stěně* nad mezipodestou, včetně parapetní desky.

Západně se připojuje plochostropý *záliv* s teracovou dlažbou, jak jsme ji výše popsali, v jehož třech stěnách, tedy jižní, západní a severní, je po jedné hladkých dveřích v ocelových zárubních.

V podobném východním *zálivu* jsou proti sobě dvojice hladké dveře v ocelové zárubni, tedy v severní a jižní stěně, zatímco ve východní stěně v plánech vyznačené dveře dvoukřídlé už tu nejsou.

Šachta 616

Okno *3/d.615.2* z hlavní podesty 615 vede do svislé šachty 616, do níž se dále obrací čtyři okénka různých záchodů a koupelen přilehlých bytů; všechna jsou shodná, o dvou dále nedělených křídlech nad sebou, zřejmě původní.

Koupelny 617 a 618 a WC 619

jsou vybaveny okénky - viz 616;

dveře viz 614, 621, resp. 620, vesměs nezajímavé.

Předsín 620

má plochý, trémem členěný *strop*,

v každé *stěně* má jedny novodobé dveře v ocelové zárubni.

Kuchyně 621

má *strop* dělený stropním trámem s drobným okosením, které končí na koncích skrojením;

v *severní stěně* je opět sestava původních dveří 12/d.621 (zde vlevo; dole s 2x2 výplněmi) na balkón a okna 4/d.621 jako v 614;

ostatní dveře jsou hladké v ocelových zárubních.

Bytová chodba 622

je *plochostropá*;

většina dveří je tu už novodobá, hladká v ocelových zárubních. Takové jsou vstupní dveře v *severním čele*, popsané z chodby 615,

dále ve *východní stěně* vlevo i vpravo takové dveře ze 2/3 prosklené

a podobné i v *jižním čele*;

dveře 1/d.622 v *západní stěně*, tedy na balkón, jsou však původní, dole mají 2x2 výplně, vrchní ležaté nízké, dole sokl nahoře odstupněný, nahoře nadsvětlík se strukturovaným sklem o dvou tabulkách, dělených svislým tenkým příčnickem; původní je i okno 3/d.622.1 vpravo od těchto dveří se strukturovaným sklem, o dvou celotabulkových křídlech nad sebou; dále vpravo v této stěně jsou hladké dveře v ocelové zárubni na WC.

Jednoduché okénko 3/d.622.2 na *záchodě* západně od chodby, tedy v *severovýchodní stěně* dvorku, je opět obvyklého typu jako bylo o podlaží výše, tedy o dvou křídlech nad sebou, spodní celoplošné se dvěma kličkami, vrchní o 2x2 tabulkách, opět se dvěma původními kličkami.

Koupelna 623

má v trojbokém zálivu v *severozápadní stěně* drobné celoplošné, převýšené okénko 3/d.623.1 s asi dva metry vysokým plným parapetem, původní, s původní kličkou,

a okno 3/d.623.2 v *západní stěně*, o dvou křídlech nad sebou, dále nedělených, se strukturovaným sklem, dřevěné profily profilované, kličky ploché, tvaru L, původní.

Předsíň 624

Je z ní *příčkou* s nezajímavými dveřmi vydělen sklad;

dveře k *východu* nezajímavé,

jižní dveře 2/d.624 dvoukřídlé, původní (viz 633).

Místnost 625

má *strop* dělený betonovým stropním trámem na hranách lehce okoseným, okosení je asi 40 cm od konců zakončeno skrojením.

V *severní stěně* je pěkné dvojité arkýřové okno 14/d.625, půdorysně mírně zalamované podle dvou sloupků, spodní křídla jsou výrazně vyšší než vrchní, téměř čtvercová, kličky jsou původní; dole jsou zřejmě 2x2 výplně, spodní výrazně nižší ležaté, v bocích výklenku je po 2x8 výplních, spodní vyšší, potom jsou ty ležaté nízké, pak opět na výšku spodních okenních křídel a vrchní výplně na výšku vrchních okenních křídel; v podhledu celého arkýře je opět podobné obložení o nesterpně velkých výplních, některé jsou čtvercové, některé dvojnásobné délky, tedy obdélné.

Dveře k *jihu* jsou hladké jednokřídle v ocelové zárubni,
v *bočních stěnách* otvory nejsou.

Pokoj 626

má *strop* dělený stropním trámem s drobným okosením, které končí na koncích skrojením; na *podlaze* jsou dosud původní parkety o rozměrech 48x8 cm.

K *jihu, západu i k severu* hladké jednokřídle dveře v ocelových zárubních, některé ze 2/3 prosklené;

okno 4/d.626 ve *východní stěně* je zřejmě původní, dvojité, se dvěma dvojicemi křídel nad sebou, spodní vyšší.

Pokoj 627

má *strop* dělený stropním trámem s drobným okosením, které končí na koncích skrojením;

dveře k *severu* hladké, jednokřídle v ocelové zárubni;

okno 4/d.627 ve *východní stěně* je zřejmě původní, dvojité, se dvěma dvojicemi křídel nad sebou, spodní vyšší.

Pokoje 628 až 630

mají *stropy* dělené stropním trámem s drobným okosením, které končí na koncích skrojením;

spojovací dveře mezi 628, 629 a zřejmě i 630 jsou také jednokřídle v ocelových zárubních a podobné jsou i dveře k západu;

ve *východní stěně* je vždy po jednom okně, 4/d.628, 4/d.629 a 4/d.630, zřejmě původním, dvojitým, se dvěma dvojicemi křídel nad sebou, spodní vyšší.

Záchody 631 a 632

Strop je členěný trámem, obvyklým způsobem okoseným, na *podlaze* i na stěnách, do výše asi dvou metrů, jsou nalepeny šedé dlaždičky;

okno 4/d.632 ve *východním průčelí* je zřejmě stejné jako severní sousední (viz 630), je tu dokonce čitelná římsa, kryjící překlad, velmi plochá, zakončená drobně předsazenou lištou.

Kóje, vymezené příčkami, mají obvyklou úpravu z konce 80. let 20. století, dveře jsou hladké, v ocelových zárubních, se světle zelenomodrým nátěrem, kolem zárubní obíhají tmavomodré dlaždičky s bílou dlaždičkou nastojato coby hlavní klenák nad střední částí překladu.

Hlavní podesta 633

Schodiště je podobně řešené jako níže, ale zřejmě tu bylo zapotřebí více stupňů, takže podesta je tu spíše čtvrtkruhová, protože stupně se k ní výrazněji stáčí, ramena jsou o něco delší. Stupně, pás soklových černých dlaždiček, zábradlí 4/k.633 (v rámech jsou i motivy páva a plodů) i teracová podlaha 1/m.633 jsou řešené shodně jako níže; podhledy nad schodištěm jsou nad rameny šikmé, mezipodesta je nesena vykonzolovanými trámy, které jsou u zrcadla propojeny opět trámem odpovídajícího čtvrtkruhového tvaru; ve vzniklé kazetě je výrazný fabion, zespoda i shora lehce odsazený.

Okno 7/d.633 na mezipodestě, tedy v *oblé severní stěně* má plný parapet, krytý opět černou kamennou broušenou deskou, s půdorysně segmentově vybranou hranou. Jednoduché okno, tvořené dvěma dvoukřídlými okny nad sebou, je opět vitrážové, i když je tu velký podíl čirých strukturovaných skel: ústřední motiv tvoří drobná bílá váza se třemi žlutými květy v rámečku z modrých a čirých drobných čtverečků - to celé je ještě umístěno v kosočtverečném, konvexkonkávě tvarovaném útvaru světlefialové barvy a kolem obvodu okna obíhají trojice pásků s motivy segmentovými a výrazně bohatou barevností. Okno má původní secesní kličky segmentového tvaru, před oknem je utilitární mříž.

V chodbě nad schodištěm je šedá *dlažba* z konce 80. let 20. stol.; při schodišti má opět nízkou neckovou klenbu se vpadlým zrcadlem, pod níž obíhá nevelký fabion, rovné stropy na koncích oddělují trámy.

V *západním čele* jsou dvoukřídlé dveře 2/d.601 se secesní klikou a secesním štítkem, obě křídla o dvou ploše profilovaných výplních, spodní hladké vysoké, vrchní s kosočtverečným motivem, v zárubni lemované profilovanými lištami s hladkým soklem a se čtvercovými motivy v horních koutech; nad zárubní je ještě nizoučký obdélný dvoustupňový nástavec.

V *severní stěně* vlevo jsou dvoukřídlé posuvné dveře do výtahu, naprosto hladké, kovové, v kovové hranolové zárubni; ve střední části jsou dva prostupy do schodiště, oddělené zděným omítaným pilířem, překlady jsou rovné, v nich protáhlý vpadlý rámeček, lemovaný profilem (čtvrtvýžlabek v ústupcích a dole je ještě jedno odsazení); v pravé části stěny jsou další zde obvyklé dvoukřídlé dveře 2/d.624 s hnědým nátěrem, s původní klikou a nízkým obdélným nástavcem.

Také ve *východním čele* jsou totožné dveře 2/d.633,

v *jižní stěně* jsou po stranách souměrně neohrabané dveře z 80. let 20. století, s nátěrem barvy slonové kosti, místo klapačky jsou dva půdorysně střechovité útvary; ve střední části je původní jednoduché šestikřídlé okno 3/d.633 o 3x2 křídlech, s nevýrazně vystupujícím, lehce profilovaným parapetním prknem nad zeslabeným parapetem, se závěsy půlkulatě zakončenými a se strukturovaným sklem.

Výstavní sál 634

má *strop* členěný střídavě subtilnějšími a masivnějšími příčnými stropními trámy, tyto trámy jsou na hranách okosené, okosení končí skrojením asi 30 cm od stěn; *podlaha* je položena kobercem.

Severní čelo nemá otvory,

ve *východní stěně* je čtveřice zřejmě identických velkých dvojitéch oken 4/d.634.1 až 4, bez dochovaného obkladu parapetů, okenní křídla mají uspořádání 2-1-2, tedy uprostřed je širší křídlo na celou výšku okna, po stranách je sestava, v níž spodní křídlo je dvojnásobné výšky než horní; jsou tu žaluzie, takže nelze vše v úplnosti sledovat, ale klíčky i opěrky se jeví v převážné míře zachované, závěsy jsou půlkulatě zakončené, meziokenní prostor je vyložen dřevem dohladka, okenní výklenek je mělký, také vyložený dřevem, ba i po stranách špalet jsou svisle kladená prkna možno říci šambrán, v nichž je protáhlý obdélný vpadlý rámeček, po obvodu dvakrát odstupněný.

V *jižním čele* je zárubeň po vysazených dvoukřídlých dveřích 2/d.634, lemovaná profilovanou lištou, s hladkým soklem, se čtvercovými motivy v horních koutech a s plochým obdélným nástavcem.

V *západní stěně* jsou 3 rozměrné pravoúhlé výklenky, levý z nich je do výše $\frac{3}{4}$ zeslepen výstavním panelem, vpravo pak jsou dvoukřídlé původní dveře 2/d.633, z této strany polstrované, s dochovanou secesní klikou a štítkem.

Výstavní sál 638

nemá na stropě trámy, ale je tu fabionový *strop*, fabion je zakončený drobnými ústupky, pod ním probíhá ještě nevýrazná plochá lišta a také na stropě probíhá kolem fabionu nevýrazná plochá lišta; na *podlaze* koberec.

Tvar místnosti je nepravidelný, se silně zaobleným jihovýchodním koutem, takže tu vzniká vlastně kontinuální *jihovýchodní stěna*, pročleněná trojicí dvoukřídlých dvojitéch oken 4/d.638.1 až 3, jinak řešených stejně jako předchozí, se secesními klíčkami tvaru T (takové piškotovité, z boků zploštělé); parapetní výplň je odstraněná, jsou tu novodobé, zbytečně masivní kryty ústředního topení, i podél svislých hran špalet nicméně probíhá dřevěný obklad jako u ostatních oken, nahoře je truhlík kryjící závěsy záclon, asi mladšího provedení.

V *západní stěně*, která se mírně zalamuje, je vlevo zárubeň po dvoukřídlých dveřích 2/d.638, zde v tomto podlaží obvyklá, ovšem bez plochého nástavce; vpravo kryje výstavní panel se zabedněným průchodem původní úpravu, zřejmě dveřní výklenek,

a v *severní stěně* se nachází licová strana zárubně po dvoukřídlých dveřích 2/d.634, tentokrát i s dochovaným nízkým obdélným nástavcem. U obojích zárubní zachovány v horních koutech čtvercové diamantové prvky.

Výstavní sál 639

má jednotný fabionový *strop*, stejný jako předchozí (viz rohovou místnost 638); na *podlaze* koberec.

V *jižní stěně* trojice dvojitých dvoukřídlých oken 4/d.639.1 až 3, také podobných jako v 638, včetně dochovaných obkladů špalet a souběžných svislých šambrán; zanikly jen původní parapety, nedochované kvůli masivním krytům radiátorů.

Západní stěna prostoru není úplná, v pravé části odstraněná,

V *severní stěně* mohou být zachovány dveřní výklenky, ale je do výše tří metrů krytá výstavními panely.

Ve *východní stěně* je už zmíněná zárubeň po dveřích 2/d.638, s dochovanými diamantovými prvky v horních rozích.

Výstavní sál 642

má opět podobný *strop* jako předchozí, to znamená s fabionem, podloženým plochou lištou,

a také shora kolem něj obíhá strop mírně nepravidelné čtyřboké místnosti plochá lišta; na *podlaze* koberec.

Levá část *východní stěny* je odstraněná,

v *jižní stěně* je sestava oken a mezi nimi na sraz vložených dveří na balkón: dveře 12/d.642.1 jsou dvojité, v horních 3/5 prosklené, už s novodobými klikami, výplně, lemované plochým profilem třikrát odstupněným, jsou na obou křídlech z obou stran vždy shodně uspořádané, v sestavě 1–2, tedy dělené motivem písmene T (nahore ležatá výplň, dole dvě mírně převýšené výplně); nadsvětlík je celoplošný, výklopný, ovládaný pákovým mechanismem po levé straně; po stranách dveří jsou okna 4/d.642.1 a 2 o dvou křídlech dále nedělených, klika původní subtilní ve tvaru písmene L, dřeva profilovaná.

Sestava oken 4/d.642.3 a 4 a dveří 12/d.642.2 v *západní stěně* je prakticky identická, členění dveří opět stejné, tentokrát tu však není pákový mechanismus, ale okno nadsvětlíku nade dveřmi se otevírá na klikku.

V *severní stěně* je rozměrný průchod do sálu 643.

Výstavní sál 643

Strop je podobný jako v předchozích místnostech, tedy fabionový, podložený lištou, která samozřejmě tam, kde stěny jsou odstraněné, už není (stropní trám je tu velmi subtilní), a také

na východní stěně, která zřejmě byla upravovaná, spodní část fabionu chybí; nad fabionem opět obíhá velmi plochá lišta.

Severní a jižní stěna téměř chybějí, zbyly z nich jen výběhy z východní strany,

V *západní stěně* je vsazeno okno 4/d.643 se sestavou okenních křídel 2–1–2, s klikami tvaru L, poměrně subtilními; provedení okenního výklenku opět stejné jako jinde, lemované svislými prkny, s obdélnými, po obvodu dvakrát ustoupenými rámci; parapetní obklad nedochován, je tu opět masivní, novodobý kryt ústředního topení.

Východní stěna je hladká.

Výstavní sál 644

Strop je členěný jedním masivnějším a dvěma subtilnějšími stropními trámy, podél trámů i podél obvodu stěn obíhá poměrně zřetelný fabion, ovšem nevymezený žádnými ústupky. *Podlaha* je pokrytá koberci.

V *západní stěně* dvě okna 4/d.644.1 a 2 se sestavou křídel 2–1–2, jsou tu zachovány poměrně subtilní kliky tvaru L, u levého okna opěrky prakticky zmizely, ale u pravého okna opěrky u krajních spodních vnějších křídel dosud jsou. Okenní výklenky jsou opět stejné jako jinde, lemované svislými prkny s obdélnými rámci, po obvodu dvakrát ustoupenými; parapetní obklad nedochován, je tu opět masivní, novodobý kryt ústředního topení.

V *severním čele* nejsou otvory,

ve *východní stěně* dva velké obdélné výklenky, v pravém z nich dvoukřídlé dveře 2/d.608.4, z této strany polstrované, v obvyklé zárubni nahoře s diamantovými prvky a s dochovaným nízkým obdélným nástavcem, klika a štítek secesní.

Jižní stěna ve střední a pravé části zmizela, kromě stropního fabionu, a je tu průchod do jižněji položeného sálu.

Třetí patro:

Knihovna 701

nebyla pro průzkum zpřístupněna, má údajně nezdobný *strop*, členěný trámy,

v *severní stěně* hladké dveře v ocelové zárubni

a v *západní stěně* dvě původní okna 4/d.701.1 a 2 s uspořádáním křídel 2-1-2.

Hlavní podesta 702

Hlavní schodiště je opět podkovovité, má co se týče vykonzolovaných schodišťových stupňů, teracové podlahy 1/m.702 na podestě, soklu z černých dlaždiček i zábradlí 4/k.702

(motivy v kosodélných polích se jeví abstraktnější, jednodušší, nelze vyloučit, že bylo koncem 80. let 20. století vyměněno) stejné provedení jako níže;

Okno v zaoblené *severní stěně* tvoří sestava dvou zdvojených dvoukřídlých oken nad sebou, s kličkami bakelitovými, přetřenými bílou barvou, ze 2. poloviny 20. století, nově působí i broušená parapetní deska z téměř černého kamene.

Chodba hlavní podesty je příčně dělená dvěma překlady, podepřenými přízdními čtvrtpilíři, krajní části mají rovný *strop*, střední část při schodišti je opatřená nízkou neckovou klenbou, s obdélným, lehce vpadlým zrcadlem. Na *podlaze* je šedá dlažba, nad ní obíhá sokl z černých nebo velmi tmavohnědých pásků.

Chodba má opět v *severní stěně* vlevo dvoudílné dveře do výtahu, hladké, v hranolové zárubni, následují prostupy do výše popsaného schodiště, na překladu je vpadlý rámeček, po obvodu lehce profilovaný, pilíř je sem vložený zřejmě druhotně, protože rámeček ho nerespektuje. V pravé části stěny jsou původní dvoukřídlé dveře 2/d.702.1, jaké byly obvyklé už v předchozím podlaží (viz 633 ad.), s obvyklými čtvercovými diamantovými prvky v horních rozích zárubně, tentokrát však bez obdélného nástavce.

Ve *východním čele* chodby jsou také takové dveře 2/d.702.2, ovšem tentokrát s dochovaným nízkým obdélným nástavcem.

Po bocích *jižní stěny* jsou druhotně vloženy obvyklé protipožární hladké dveře, členěné masivními, půdorysně střeovitými útvary nejen po bocích, ale i při srazu křídel, není tu tedy klapačka. Střední část stěny proti schodišti vyplňuje rozměrné jednoduché okno 3/d.702 v pravoúhlém výklenku se zeslabeným parapetem, o šesti křídlech, z nichž střední jsou širší, vrchní jsou nižší, zasklené strukturovaným sklem.

V *západním čele* zde obvyklé secesní dveře 2/d.702.3, opět s dochovaným štítkem a klikou i nízkým pravoúhlým nástavcem.

Místnost 703

nebyla zpřístupněna, strop má zřejmě členěný trámem,

v *jižní stěně* hladké dveře,

v západní stěně původní okno 4/d.703 v členění 2-1-2.

Místnost 704

má zánovní plovoucí *podlahu*.

Dvoukřídlé dveře 2/d.704 k *severu* jsou původní - viz 705,

K *východu* vedou v levém koutě jednokřídlé dveře 1/d.704 (viz 710), které jsou z této strany zarovnané skříněmi,

v *jižní stěně* otvory nejsou

a v *západní stěně* se nachází obvyklé původní čtyřkřídlé dvojité okno 4/d.704 se všemi čtyřmi secesními kličkami, lemované profilovanou lištou a dole opatřené profilovaným dřevěným parapetem, který pouze drobně vystupuje ze stěny (parapety tu zeslabené nejsou, to je v plánech špatně vykresleno).

Místnost 705

má zánovní plovoucí *podlahu*. *Strop* je členěný trámem s obvyklým okosením.

Dveře 1/d.705 k *severu* jsou původní jednokřídlé - viz 706,

dveře 2/d.705 k *východu* jsou původní dvoukřídlé - viz 711, obvyklého provedení v zárubni s profilovanou lištou, z obou stran chybějí čtvercové prvky v horních rozích, zato má z obou stran nízký plochý nástavec; klika je zřejmě původní, ale štítek mladší.

K *jihu* vedou také dvoukřídlé dveře 2/d.704 v profilované zárubni, s plochým nástavcem, ale bez čtvercových prvků v horních koutech.

V *západním průčelí* se nachází obvyklé okno 4/d.705 s plným parapetem, kolem okna (i z vrchní strany) probíhá široká lišta s pravoúhle vybranými hranami, dole je opatřené profilovaným dřevěným parapetem, který pouze drobně vystupuje ze stěny.

Místnost 706

má na *podlaze* koberec; *strop* je členěný trámem s obvyklým okosením; ve východní části je provizorní vestavba mezistropu.

Ve *východní stěně* jsou obvyklé původní jednokřídlé dveře 1/d.706 složitějšího typu (nahore výplň křížem dělená, dole svisle), klika mosazná historizující, nicméně zřejmě včetně štítku už novodobá,

Dveře 1/d.705 k *jihu* jsou také jednokřídlé, stejného typu, v původní zárubni, v horních koutech chybějí čtverhranné útvary; klika je snad dokonce původní, ale štítky jsou bohužel vyměněné.

Okno 4/d.706 v západní stěně nad plným parapetem o dvou dvoukřídlých oknech nad sebou, původní, s původní klikou, obvyklé – obvyklá na hranách vybraná klapačka, dvojité.

V *severní stěně* otvory nejsou.

Pokoj 707

Strop je členěný trámem s obvyklým okosením.

Okno 4/d.707 v *západní stěně* je čtyřtabulkové původní, dvojité, s původními klikami dole, nahore klička u vnitřních oken chybí, okno je opatřené rámem z profilované lišty a také parapetní prkno je lehce profilované.

V *severní stěně* hladké dveře,

v dalších stěnách otvory nejsou.

Rohová místnost 708

Strop člení dvojice stropních trámů s okosením.

Dveře k *jihu* jsou hladké, plné, v ocelové zárubni,

V *západní stěně* je stejné okno 4/d.708 jako v 707 (chybí horní vnitřní klikka);

v *severní stěně* je arkýřový výklenek, obložený dřevem 14/d.708, jak jsme ho už popsali níže (viz 625), v něm zalamované dvojité šestikřídlé okno, všude se zalamovanými původními klikkami (přesněji vnější klikka je uražená u levého spodního křídla),

k *východu* novodobé dveře, ze 3/5 prosklené, v ocelové zárubni.

Výtahová šachta 709

není přístupná.

Koupelna 710

je *plochoštopá*, má novodobou úpravu, s obkladem různě vysokým, místy až do dvou metrů, na *podlaze* taktéž novodobá dlažba,

okno 3/d.710 ve *východní stěně* zcela vlevo je nicméně původní, stejné jako v chodbě 711, to znamená spodní vysoké celoplošné křídlo na třech závěsech s půlkulatými zakončeními a nahoře nižší křídlo o 4x2 tabulkách, spodní křídlo zatupované vápnem.

V *západní stěně* výklenek s pračkou, v jeho zadní stěně jsou nicméně stále původní dveře 1/d.704 s demontovanou klikou, o dvou výplních nad sebou, spodní výrazně vysoká, vrchní nízká;

o dveřích k severu viz 711.

Chodba bytu 711

Podlaha je nová, plovoucí, *strop* je rovný, s patrným fabionem; ve spodní části východní stěny bělinový, poměrně nedávný obklad.

V *západní stěně* vlevo jsou vsazené dvoukřídlé původní dveře 2/d.705 s původní klikou a klapačkou, každé křídlo má dvojici výplní, z nichž vrchní jsou vyplněné kosočtverečným motivem; zárubeň je profilovaná; dveře 1/d.706 vpravo v této stěně jsou typické jednokřídlé, s křížovým motivem nahoře, poutcové prkno je tentokrát také vpadlé, takže základní motiv tvoří jedna výplň a v ní je vlastně dvojitý kříž, který má ale spodní rameno výrazně vyšší než vrchní; klika původní.

Vstupní dveře od *severu* jsou novodobé - viz 712,

ve *východní stěně* těsně vedle sebe dvojice dveří, vlevo původní dveře jednokřídlé 1/d.711.1, s původní klikou, v zárubni lemované profilovanou lištou, dnes do botníkové skříně, pravé dveře 1/d.711.2 na WC (kromě kliky mají na rubové straně ještě původní záchodovou zástrčku, v obdélném tělese je drobná klička tvaru T, lehce soustružená) mírně ustupují, jsou také jednokřídlé o dvou výplních - oboje jednoduššího typu, bez křížového motivu. Dále vpravo převýšené okno 3/d.711.1, tvořené dvěma křídly nad sebou, spodní vysoké, celoplošné, s původní klikou, vrchní dělené lehce profilovanými tenkými příčlemi na 4x2 tabulky, s jednou klikou; úplně vpravo jednokřídlé dveře 1/d.711.3 na balkónek, zhruba ze 4/7 prosklené celoplošným oknem, na závěsech půlkulatě zakončených, s původní klikou, ale bez výplně ve spodní části, snad tedy mladší; nadsvětlík je stejného provedení jako vrchní křídlo předešlého okna, to znamená dělený na 4x2 tabulky;

v *jižní stěně* je vlevo výklenek kuchyňského dřezu, vpravo hladké dveře v ocelové zárubni do koupelny.

Na *záchodě* po východní straně chodby, opět toho neobvyklého trojbokého tvaru, je v jihovýchodní stěně původní okénko 3/d.711.2, dvě jednokřídlá okénka nad sebou, spodní celoplošné se dvěma původními klikami, vrchní čtyřtabulkové, s jednou klikou a leptaným sklem.

Hlavní schodišťová podesta 712

Schodiště je stejného provedení jako níže, křivočaré, zhruba půlkruhové, s širší mezipodestou; zábradlí 4/k.712 je také stejného typu,

Podlahu hlavní podesty tvoří teracová dlažba 1/m.712 stejného typu jako níže, tedy tvořená zrnitými světlešedými poli lemovanými dvojitém páskem z křemenných čtvercových mozaikových dlaždiček, kolem nichž je obvodový pás tmavošedý, téměř černý, oddělující příčně i jednotlivá pole: jedno pole je před východním vstupem, pak je hlavní pole při schodišti, dále úzké pole pod prostupem zdí a pak je konečně čtvrté pole v západní části.

Stěny mají do výše 160 cm plastický olejový nátěr, novodobý, který jsme zatím ani nezmiňovali;

v *severní stěně* podesty je původní jednoduché okno 3/d.712.2 o čtyřech křídlech se zevnitř hladkým vodorovným poutcem, obě kliky jsou secesní, závěsy u spodních vyšších křídel po třech, u vrchního nižšího křídla je po dvou závěsech, půlkulatě zakončených; okno má pěknou parapetní desku z téměř černého leštěného kamene; vpravo od tohoto okna je ještě okénko výrazně vysoké, o dvou jednokřídlých okénkách nad sebou, poutec je tentokrát lehce v ploše profilovaný, zasklení strukturované.

Dveře 2/d.712 z mezipodesty k *východu* jsou zřejmě původní, dvoukřídlé, mírně asymetrické, s původní secesní klikou a štítkem, který má ve vrchní části krásný, secesní zdobný motiv a sice oválnou gemu a nad ní přivěšený rostlinný závěs, zárubeň profilovaná; ze strany chodby jsou dveře pobité, takže jsou hladké, na rubu mají křídla po třech výplních, z nichž střední je vysoká, horní je nízká a spodní vyloženě ležatá.

V oblé *jižní stěně* je původní okno 3/d.712.1, čtyřkřídle, o dvou dvoukřídlych oknech nad sebou, spodní je výrazně vyšší než vrchní; okno má pěknou parapetní desku, kamennou, s čelní hranou tvarovanou segmentem v souladu s tvarem stěny.

V západním zálivu chodby se nacházejí dveře do bytu k *jihu* už také vyměněné, jednokřídle, hladké, v ocelové zárubni, po jejich levé straně v koutě zbylo torzo výrazně protáhlého okénka s lehce profilovaným rámem, který je ale v pravé části nahrazený novějším prkénkem; v *západní stěně* je vestavěná skříň také už novodobého provedení, o třech křídlech, a dveře k *severu* jsou hladké, v ocelové zárubni, jednokřídle.

Předsíň 713

Strop je členěný trámem s obvyklým okosením.

Do tří stran novodobé dveře, k *jihu* plné, k *západu* a *severu* ze 3/5 prosklené, v ocelových zárubních,

k *východu* na WC původní jednokřídle dveře 1/d.713, v zárubni s ploše profilovanou lištou a diamantovými čtvercovými motivy v horních koutech, s dochovaným hladkým nástavcem; dveře jsou členěny dvěma výplněmi, spodní i vrchní hladká, vrchní téměř ležatá, spodní převýšená; klika je zachovaná z obou stran včetně štítku, ale zástrčka, typická pro záchody, už je demontovaná.

Kuchyň 714

Strop je členěný trámem s obvyklým okosením.

V *severní stěně* vlevo okno 4/d.714 obvyklého uspořádání, spodní celoplošné vysoké, s původní, i kličkami, vrchní vnitřní celoplošné a zvenku dělené dvěma svislými tenkými příčkami na tři tabulky, podobně je uspořádán i nadsvětlík dveří 12/d.714 vpravo, s vnitřním křídlem celoplošným, vnější je dělené na tři tabulky svislými příčnicí, kliky všechny původní; zmíněné dveře mají prosklenou část dělenou dvěma vodorovnými příčnicí, kliky a štítky jsou původní, u vnějších dveří štítek zatřen bílou barvou, ve spodní části dveří 2x2 výplně, lemované ústupky (jinde viděná soklová část tu není).

Ve *východní stěně* dvoje hladké dveře v ocelových zárubních; nad spíží a koupelnou je zřejmě mezipatýrko, do něhož vedou hladká, naprosto nezdobná dvířka.

Jižní dveře také typové novodobé;

v *západní stěně* otvory nejsou.

Koupelna 715 a spíž 716

mají nezajímavé vstupní dveře a snížené *stropy*.

Kuchyň 719

Strop je členěný dvěma stropními trámy.

V *severní stěně* jsou dva otvory, a sice vlevo ze 3/5 prosklené dvojité dveře 12/d.719 s nadsvětlíkem, dveře jsou zřejmě původní, jejich spodní část je nově zabedněná - jestli tedy měly ve spodní části nějaké výplně, není už patrné, kliky jsou také mladší, z bílého kovu; nadsvětlík je také dvojitý, vnější křídlo dělené dvěma svislými příčnicemi, vnitřní celoplošné; také okno 4/d.719 vpravo má podobné řešení horní části, všude má původní kliky, nahoře je vnější křídlo dělené dvěma svislými příčkami, ostatní křídla jsou celoplošná.

Vstup od *jihu* hladkými dveřmi 1/d.719 v ocelové zárubni, na které je přesazena secesní klika a štítek.

V pravé části jižní stěny okénko do světlíkové šachty, se dvěma celoplošnými křídly nad sebou; má původní kliky, závěsy půlkulatě zakončené, mléčné zasklení a je lemované profilovanou lištou.

Chodba 721

je v severní části nepravidelná, rovný *strop* je dělen překladem, protože k chodbě byla připojena i bývalá bytová předsíň.

V *severním čele* jsou hladké dveře v ocelové zárubni;

ve *východní stěně* jsou čtyři hladké dveře 1/d.721.1 až 4 v ocelových zárubních, všechny mají přesazené secesní kliky a štítky,

V *jižním čele* jsou dvoukřídlé secesní dveře 2/d.721 v typické zárubni s kosodélnými prvky v horních koutech a hranolovými soklíky, klika ani štítek ale už bohužel nejsou původní, ale lehce historizující, z konce 20. století.

V *západní stěně* je sestava dvou oken a dveří na balkón, pod okny jsou zřejmě kamenné desky, ale jsou natřené olejovou bílou barvou, takže strukturu nelze sledovat; obě okna 3/d.721.1 a 2 jsou stejná, jednoduchá, původní, dole mají vysoké celoplošné křídlo, zatupované nátěrem nejspíš olejovým, profilované, s původní klikou; horní křídla téměř čtvercová, o 4x2 tabulkách; stejnou podobu má i nadsvětlík dveří 1/d.721.5, je tedy dělený na 4x2 tabulky, dveře na balkón jsou také jen jednoduché a mají novodobou kliku z bílého kovu, jejich 2/3 nejsou prosklené, ale zabedněné, takže původní provedení nelze sledovat; dále vpravo následují dveře 1/d.721.6 na WC, hladké, v ocelové zárubni, ale se secesní klikou a štítkem; dále vpravo dvoukřídlé secesní dveře 2/d.712 s původní klikou a štítkem, které jsme popsali i z hlavní podesty (viz 712), v horních koutech tu čtvercové prvky chybějí, zárubeň má vlevo hladký soklík, vpravo soklík chybí, ale obvodová lišta je ukončená jakoby nad ním; z druhé strany jsou tyto dveře obedněné překližkou; v oddělené severní části chodby jsou ve stěně hladké dveře v ocelové zárubni.

Nepravidelné WC při západní stěně chodby je do výše 160 cm obložené dlaždicemi neurčité okrové barvy; v jihozápadní stěně je původní okénko 3/d.721.3 o dvou křídlech nad sebou, s původními klikami, původních profilů, na závěsech půlkulatě zakončených, spodní křídlo nedělené, vrchní o 2x2 tabulkách, obě zatřena vápnem.

Okénka ze **záchodu** při severním konci chodby vedou jižní nad podestu 712 a západní do přilehlé šachty, obě jsou nicméně podobná, o dvou lehce obdélných křídlech nad sebou, západní lemované profilovanou lištou, s původními kličkami a se skly různě strukturovanými.

Chodba 722

je plochostropá, na podlaze je položena šedá dlažba, nad ní černý nebo tmavomodrý sokl;

ve *východní stěně* vpravo má hladké dveře v ocelové zárubni, vedoucí na WC,

v *jižním čele* obvyklé dvoukřídlé secesní dveře 2/d.702.1 se čtvercovými prvky v horních rozích zárubně, ale bez obdélného nástavce,

v *západní stěně* vlevo dvě hydrantové skříňky nad sebou,

v *severním čele* polstrované, snad secesní dveře 2/d.721, ale původní klika už tu není, je tu kulovité madélko, nicméně v polstrování jsou v horní části naznačené kosočtverečné motivy, zárubeň obvyklá secesní, s hladkými soklíky, po obvodu ploše profilovanou lištou a s čtvercovými diamantovými prvky v horních koutech; nízký plochý nástavec tu už však není.

Depozitář 723

nemohl být pro průzkum zpřístupněn, informace byly zaslány elektronickou poštou: *strop* je členěný trámem s obvyklým okosením;

v *severní stěně* je arkýřový výklenek s obvyklým zalamovaným oknem a výplňovým obkladem 14/d.723 (viz 625), dochovaný včetně původních kliček, ale bez obkladu čela parapetu; pod obklad překladu je vložena mladší garnýž.

Kanceláře 724 až 728

mají stropy členěné trámem s obvyklým okosením (charakteristicky zakončeno skrojením asi 40 cm od stěn); na *podlaze* koberec;

vstupní dveře 1/d.721.1 až 4 od *západu* jsou vždy hladké, s přesazenou secesní klikou a štítky, v 725 a 727 ve větších výklencích po dvoukřídlých dveřích (výklenek v 726 je pouze vyšší);

hladké dveře v ocelové zárubni jsou i v některých bočních stěnách - ze 724 k severu, mezi 725 a 726 a mezi 727 a 728 - mají však už obyčejné kliky z bílého kovu nebo bakelitové;

ve *východní stěně* po jednom obvyklém dvojitém lehce profilovaném okně, 4/d.724, 4/d.725, 4/d.726, 4/d.727 a 4/d.728, vždy o čtyřech, tedy 2x2 křídlech nad sebou, s původními kličkami, většinou zatřenými bílou barvou, lemované profilovanou lištou a s jen málo ze stěny vynikající parapetní deskou.

Záchody 729 a 730

byly koncem 80. let 20. století přeřešeny zcela shodně jako o podlaží níže, *strop* je opět členěn betonovým, lehce okoseným trámem.

Výklenek okna ve *východním průčelí* má nízký nástavec, nikoli s římsou, ale obíhaný zřejmě plochou, lehce profilovanou lištou, v nástavci je plochá obdélná vpadlina na celou šířku výklenku (níže nebylo na okno 4/d.730 ze zpřístupněného prostoru vidět, je zřejmě původní obvyklé čtyřkřídle).

Chodba 731

je řešená shodně jako o podlaží níž, a to – jak co se týče oken 3/d.731.1 až 21 ve vnitřní stěně, tedy do světlíku (pouze krajní okna na stlačené půloválné části nemají tenké svislé příčky), původních, se secesními kličkami, tak i betonových konzol, členících *strop*, ba dokonce ve vnějších stěnách, vůči hlavnímu traktu je stejná sestava jedno- a dvoukřídlych dveří (dveře 2/d.731.1 ve východní stěně jsou dvoukřídle bez obdélného nástavce, v půloválné části je opět sestava čtvero dveří, první a poslední jednokřídle 1/d.731.1 a 2, druhé a třetí dvoukřídle 2/d.731.2 a 3, všechny s obdélnými nástavci; v západní stěně jsou dvojce dvoukřídle dveře 2/d.731.4 a 5, pouze levé s obdélným nástavcem, u pravých nástavec chybí, ale secesní klika a štítek tu jsou).

Výstavní sál 732

Na *podlaze* je položen koberec, *strop* je členěný střídavě masivnějšími a subtilnějšími stropními trámy, příčně kladenými a okosenými, při čemž okosení končí asi 35cm od stěn skrojením.

V *severní stěně* nejsou otvory,

ve *východní stěně* je čtveřice typizovaných dvojitých oken 4/d.732.1 až 4, okna v tomto podlaží mají už plné parapety, protože zeď je zde zřejmě už poměrně tenká, takže tu není obvyklý obklad špalet, ale kolem okenního rámu obíhá profilovaná lišta (řešení v horní části není vidět, protože je to tu kryto kastlíkem pro svinutí žaluzií); okno má 3x2 křídla, krajní jsou užší, vrchní nižší, ovšem všech šest vnitřních i vnějších křídel má jednoduché, poměrně subtilní secesní kličky a jsou tu převážně zachovány i opěrky (u pravého okna opěrka není, jinak jsou prakticky všude, mají kapkovité podložky, nahoře vytvářející lalok pro třetí šroubek; jsou tu patrné i konstrukční nárožní úhelníky, patrné jen v nerovnostech rámu, do něhož jsou zapuštěny); závěsy jsou půlkulatě zakončené, dřevěné prvky mají obvyklý profil.

K *jihu* vede zárubeň dvoukřídlych dveří 2/d.732, křídla jsou odstraněná, zárubeň je obvyklého typu s hladkými sokly, čtvercovými prvky v horních koutech a s obdélným odstupněným nástavcem;

v *západní stěně* jsou tři rozměrné pravoúhlé výklenky, z nichž levý je opět zakrytý do výše téměř tří metrů výstavním panelem; ve 2. a 3. nice nejsou otvory, úplně vpravo je menší dveřní výklenek, opět pravoúhlý, s dvoukřídlymi, z této strany polstrovanými dveřmi 2/d.702.2, s obvyklou secesní klikou a štítkem.

Výstavní sál 733

má rovný fabionový *strop*, fabion je opět lehce v omítce odsazený, svrchu dokonce opatřený dvěma ústupky, pod ním obíhá nevýrazná lišta a také po obvodu stropu obíhá široká omítková lišta. Na *podlaze* je koberec.

V *severní stěně* je zárubeň 2/d.732, už popsaná z druhé strany (viz 732), tady opět má čtvercové prvky v horních koutech a nízký obdélný nástavec.

Jihovýchodní část tvoří společná stěna, uprostřed se zatáčející, se třemi okenními otvory 4/d.733.1 až 3, dělenými do T na tři křídla, kličky tu mají tvar T, klapačka je lehce profilovaná výřezy na rozích, řešení opět jako v předchozím prostoru, to znamená s plným parapetem, krytým novodobým krytem na radiátor, nad ním potom je okenní rám, lemovaný lištou, nad asi 12cm vysokým soklem, profilovanou pravoúhlými výřezy rohů.

V *západní stěně*, mírně zalomené, nacházíme opět zárubeň dvoukřídlých dveří 2/d.733, obvyklého typu, s dochovanými čtvercovými prvky v horních rozích a s obdélným nizoučkým nástavcem; v pravé části stěny je snad dosud dveřní výklenek, je ale na plný profil zaslepený výstavním panelem.

Výstavní sál 734

Na *podlaze* je koberec, *strop* je opatřený zde obvyklým fabionem, lemovaným velmi plochými lištami (*strop* tohoto prostoru je posazený asi o 30 cm výše než přilehlého západního prostoru).

V *jižním průčelí* jsou osazená tři okna 4/d.734.1 až 3 dělená do T, řešená stejně jako v předchozím prostoru, na závěsech půlkulatě zakončených, dvojité, zpevněná nezdobnými, nepřiznanými úhelníky, s dochovanou opěrkou a z boků zploštělými kličkami tvaru T.

Dělicí příčka k *západu* v severní části chybí.

Severní stěna je opatřena v krajních částech lehce ze stěn vystupujícími výstavními panely, dveřní výklenky jsou pod nimi snad zachovány, jejich úpravu však nelze popsat.

Ve *východní stěně* je vsazena zárubeň po dvoukřídlých dveřích 2/d.733 (viz 733).

Výstavní sál 735

je lehce nepravidelný, v podstatě čtyřboký, opatřený opět fabionovým *stropem* s nevýraznými lištami;

stěna k *východu*, jak již zmíněno, v levé části chybí,

v *jižní stěně* je široké okno, opět s plným parapetem, je tu čitelné parapetní prkno, protože kryt topení je pouze pod střední částí okna; okno 4/d.735.1 je dvojité, o pěti křídlech vedle sebe, s obvyklými secesními kličkami do tvaru L, střední křídlo je zřejmě o něco širší, než křídla boční.

Okno 4/d.735.2 k *západu* je stejného typu;

konečně *severní stěna* v levé a střední části chybí, zbyl z ní jenom fabion.

Výstavní sál 736

Strop je opět fabionový, s plochou lištou po horním obvodu, zatímco spodní lišta, kromě úseků po stranách okna, prakticky zmizela, také spodní odsazení fabionu bylo při úpravách východní stěny zničeno; na *podlaze* je koberec.

Sál téměř není uzavřený, *jižní i severní stěna*, kromě zbytku po východní straně a samozřejmě fabionu, byly odstraněny.

dveře ve *východní stěně* už nejsou,

okno 4/d.736 v *západní stěně* je šestikřídlé, v uspořádání 3x2, se secesními klikkami i mosaznými opěrkami, které jsou úplně zatřené bílou barvou.

Výstavní sál 737

má na *podlaze* koberec, *strop* je členěn dvěma subtilnějšími a uprostřed pak jedním masivnějším stropním trámem, trámy jsou na hranách okosené, okosení končí skrojením.

Dvě okna 4/d.737.1 a 2 v *západní stěně* jsou stejná jako v předchozím prostoru, o 3x2 křídlech, dvojítá.

V *severní stěně* nejsou otvory

a ve *východní stěně* jsou dvě rozměrné pravoúhlé niky, levá bez otvorů, pravá s obvyklými dvoukřídlými secesními dveřmi 2/d.731.4 s dochovanými klikkami a štítky i nízkým obdélným nástavcem a čtvercovými prvky v horních koutech zárubně; dveřní křídla jsou z této strany polstrovaná.

Čtvrté patro a podkroví

Výstavní prostor v tzv. věži 801

je k *severu*, do prostoru 802 otevřen rozměrným průchodem, takže z dělicí stěny téměř nic nezbylo, na západním konci je stěna dlouhá asi metr, na východním konci pouze 30 cm.

Strop je členěný třemi betonovými trámy bez okosení, kouty, kromě severovýchodního, jsou okosené (zřejmě kvůli atlantům na fasádě); na *podlaze* je koberec.

ve *východní stěně* vpravo je novodobá replika secesního okna, příčky jsou už jen před vnějším sklem okna nyní zdvojeného, předtím zřejmě jednoduchého; nahoře jsou tenké příčky, vytvářející motiv čtverce s úhlopříčkami, dole motiv vytváří 2 obdélníky vedle sebe.

V *jižním a západním průčelí* je po pěti takovýchto okének vedle sebe, střední je v obou případech širší, takže dole místo dvou obdélníků jsou tři a nahoře je obdélné psaníčko;

konstrukčně jsou tedy okna novodobá, zdvojená, s klikami z bílého kovu, v pravoúhlých výklencích, každé okénko má svůj výklenek s plným parapetem.

Výstavní prostor 802

je řešený opět podobně jako naproti (viz 805), ale jsou tu čtyři plná pole stěny vůči ochozu, tedy *východní*: nad velkými otvory v přízemí je ve všech čtyřech případech nahoře šestitabulkové okno 3/d.802.1 až 4 se segmentovým záklenkem, vpravo je navíc stěna bez otvorů; *nepravidelný tvar*, daný tvarem střechy, probíhá až k tzv. věži. Na *podlaze* je koberec.

V *západní stěně* jsou zřejmě celkem tři typická půdní okna 4/d.802.1 až 3, jsou ale zabedněná širokým výstavním panelem, takže prohlížet lze pouze pravé z nich, obvyklého typu s vysokým segmentovým záklenkem, trojdílné, s typickou profilací, na závěsech půlkulatě zakončených a se secesními kličkami tvaru L, okno je dvojitě, meziokenní prostor je však omítaný, nikoli vyložený dřevem; výklenek má výrazný šestiboký tvar, protože horní rohy jsou výrazně zkosené.

Severní stěna se jeví jako bez otvorů, avšak pod otevírací částí výstavního panelu při pravém koutě jsou hladké dveře v ocelové zárubni, vedoucí do strojovny výtahu.

Ochoz 803

je nyní zastropený pultovou skleněnou *střechou*, podchycenou na vnitřní straně *prosklenou stěnou* nad 120 cm vysokým plným zábradlím (na rubové straně je hladké, pouze s přesahujícím zakončením, na straně do světlíku je členěno obdélnými plochými rámy). Za toto plné zábradlí jsou vloženy v rozestupech asi 90 cm kovové stojky obdélného průřezu, mezi nimiž nad zábradlím jsou vloženy ze 2/3 plná skla, ve zbývajících, třetích travě jsou okna se závěsy nahoře a madlem dole, takže jsou výklopná dovnitř; ve stejných roztečích jsou kovové profily provedené i šikmo a vytvářejí tak pultovou střechu - také v ní je v každém třetím poli ve vrchních dvou třetinách okno. *Podlahu* tvoří šedomodrá dlažba.

Ve stěnách vůči hlavním traktům se sem od *východu i od západu* obracejí čtveřice širokých prosklených příček v pravoúhlých otvorech ve stěnách, převážně tvořené pevným zasklením, děleným dvěma svislými sloupky, pouze v prvním a posledním travě tvoří část stěny dvoukřídlé dveře, také prosklené, s hranatými madly a plnými trojúhelníky při vnitřním spodním rohu; příčky jsou ocelohliníkové konstrukce, vše je natřeno modrozelenou barvou. V půloválně tvarované jižní části ochozu zastřešení pokračuje, konstrukce je vějířově uspořádaná, v jižním čele jsou dvoukřídlé dveře, opět téměř úplně prosklené, kromě plných trojúhelníků ve spodní části, a mají i nadsvětlík, dělený na 3x2 tabulky - vše v ocelohliníkové konstrukci.

V západnějším *severním čele* ochozu jsou dvoukřídlé hladké plné dveře výtahu; ve východnějším prosklené dveře, tupované vápnem.

Hlavní podesta 804

Schodiště bylo doplněno později, nicméně se vzácným způsobem přidržel řešení ve spodních podlažích, také zábradlí bylo pojednáno shodně, pouze secesní prvky v kosodélných rámcích vyšly spíše jako čínské znaky; stupně jsou tentokrát kamenem jen obložené, podstupnice je pravoúhle odsazená; podél stupňů obíhá opět pásek z černých dlaždic. Nad výstupem schodiště je zděný pilíř s jednoduchou hranolovou hlavicí a úsek zábradlí sice novější, ale v secesním stylu. *Strop* schodiště je rovný, asi z nějakých dřevěných desek, s průlezem v západní střední části; po obvodu, kromě jižní strany, běží půlkulatá lišta, a uvnitř v souběhu s touto lištou, běží ještě dvě takové lišty ve srazu, v odstupu od té obvodové asi jeden metr; všechny lišty běží až k jižní stěně.

Nad mezipodestou ve tvaru výseče mezikruží je v oblé *severní stěně* velké okno o třech dvoukřídlých oknech nad sebou, tedy šestitabulkové, s bakelitovými klikami, zdvojené, se strukturovaným zasklením, neprofilované, tedy nikoli secesní.

Hlavní podesta má stejně jako ochoz šedomodrou *dlažbu*,

je stejně jako ochoz opatřená prosklenou *pultovou střechou* a prosklenou *jižní stěnou* (sklo je však zčásti bílé, neprůhledné) nad plným zděným zábradlím, kde je ještě na jejích nosných profilech připevněno madlo kruhového průřezu.

Podesta je s ochozem propojena k *východu a k západu* směřujícími dvoukřídlými dveřmi v prosklených příčkách, koncipovaných stejně jako příčky mezi ochozem a hlavními trakty (dveře prosklené, pouze dole na vnitřních rozích jsou plné trojúhelníkové útvary).

Výstavní sál 805

má půdorysně tvar lehce lichoběžníkový, *severní stěna* je hladká svislá bez otvorů,

západní stěna je také svislá, avšak členěná, a sice na výšku, nad pilíři (mezi prosklenými příčkami, občas s dveřmi, do ochozu - viz 803) jsou plochá zesílení, na ně jsou posazené v podélném směru traverzy, do nichž jsou zřejmě navařeny ztužující traverzy v příčném směru (traverzy jsou vloženy celkem pravidelně, vždy v každém poli běží traverza podél zeslabené části stěny, a od jejích konců, těsně před těmi mezilehlými přízdními pilíři, běží traverzy příčným směrem); příčně jdou v osách oken i táhla; nad uvedeným zesílením je stěna zeslabena, nad pilíři jsou přízdní čtvrtpilíře, a ve vzniklých polích, kromě levého, jsou zřejmě původní, šestitabulková okna 3/d.805.1 až 3 se segmentovými záklenky, na závěsech půlkulatě zakončených.

Jižní a východní stěna jsou do výšky asi 110 cm svislé, výše pak pokračují mírně šikmo a k nim se svažuje prudce šikmými plochami i strop, celá betonová konstrukce je ve spodní části zakrytá, výše zůstala viditelná trámová konstrukce: svisle tři trámy, v severojižním směru dva trámy, další pod stykem ploch. Okna 4/d.805.1 a 2 v šikmé stěně jsou dvě, levé je zakryté výstavním panelem, pravé řešeno podobně jako naproti (viz 802).

Na *podlaze* je koberec.

Záchody 806

jsou dispozičně i výrazově řešené stejně jako v nižších podlažích (zvl. obklady v kombinaci světle šedé a tmavomodrých rámců kolem ocelových zárubní);

okno 2/d.806 v šikmé východní stěně je zřejmě podobné jako předešlé, ale prostor pro uklízečky nebyl zpřístupněn.

Chodba 807

má šikmý *strop*, zpevněný šikmým trámem, *příčkou* s hladkými dveřmi v ocelové zárubni je v *severní části* vymezen sklad; *podlaha* z šedomodrých dlaždic, ve skladu PVC;

ve *východní stěně* nezajímavé hladké dveře;

překlad nad prosklenými dveřmi v *jižní stěně*, které jsou tu tupované vápnem, je rovný.

V *západní stěně* jsou dva hydranty nad sebou.

Výtahová šachta 809

není přístupná.

Místnost 810

Zvýšená prkenná *podlaha*; snížený sololitový *podhled*, takže krov tu nelze sledovat;

vstupní dveře od *severu* jsou prosklené strukturovaným sklem o dvou tabulích, klika je bakelitová.

V *západní stěně* je jedno původní jednoduché okno 3/d.810, typické pro podkroví, zachované včetně klíček (klíčky jsou u bočních křídel po jedné, střední, vyšší křídlo má dvě klíčky se štítky hojně umazanými bílou barvou; před dřevěnými výplněmi mezi křídly jsou zevně zděné omítané pilířky).

Jižní stěna je hladká zděná, v jihovýchodním koutě je vestavba ze sádkokartonu.

Podkroví 811 a 812

je rozdělená laťovou *příčkou*, asi tři metry vysokou; nad prostorem je část mansardové střechy, ale je odtud vidět i do krovu nad chodbovým traktem, který je pouze pultový. Na *podlaze* jsou čtvercové topinky, místy popraskané.

Krov je vaznicový kleštinový, to znamená, že všechny plochy mají samozřejmě krokve a plné podbití prkny asi 15 cm širokými, vaznice mezi střešními rovinami je nesená sloupky s pásky, tyto sloupky, spočívající na vazných trámech (ty jsou umístěny pouze v plných vazbách), jsou s příslušnou krokví spojeny krátkými kleštinami; pod šikmou hřebenovou vaznicí jsou kleštiny i rozměrná vzpěra. V prázdných vazbách je kromě krokví jen pozednice, umístěná na

hrubě omítané půdní nadezdívce, asi 80 cm vysoké, plynule, téměř křivkou přecházející ve vyšší části nadezdívky, ve kterých jsou potom umístěna okna. Sloupky, které jsou vezděny do zdi po východní straně podkroví, mají také pásy a nesou vrcholovou vaznici, pod níž jsou provedeny kleštiny. Mohutný komín je také hrubě omítaný. Krov je opatřený bílým vápenným nátěrem, lehce nažloutlým.

Okna 3/d.811 a 812, po jednom k *západu* i k *severu*, jsou zřejmě původní, trojkřídlá, se zajímavými kličkami, téměř anatomicky tvarovanými, ale svrchu a zespoda zploštělým, štítky pod nimi jsou téměř čtvercové, na kratších stranách lehce segmentově zakončené; mezi křídly oken, která jsou nahoře uzavřena výrazným segmentem, jsou širší dřevěné výplně s vpadlou plochou, která je po obvodu lemovaná čtvrtkruhovým výžlabkem; samotná křídla jsou na vnitřní straně lehce profilovaná na vnitřní hraně vůči sklu šikminou mezi ústupky, na vnější hraně je výžlabek; závěsy jsou prostě půlkulatě zakončené; parapet je plný, značně neurovnaný, tvořený plnými cihlami.

Východní stěna je hrubě omítaná, jsou v ní v hrubě tesaném kamenném pravoúhlém portále umístěné kovové vstupní dveře 5/k.811 s krabicovým zámkem, se secesní, hranolově tvarovanou klikou, plech je na rubové, tedy západní straně zpevněné diagonálami z plochých ocelových prvků, připevněných nýty s kulatými hlavičkami; ze strany chodby jsou dveře hladké, mají zpevnění kovovými pásy jednak po obvodu, pak proti masivním závěsům, které jsou nahoře zakončeny špičkou, klika podobná, zdobná, štítek protáhlý, vysoký obdélný; na dveřích je dokonce připevněn ozdobný secesní motiv, a sice převýšený obdélný rámec, v něm oválný motiv s vloženým sférickým kosočtvercem a v něm ještě kruhový motiv s kruhovou řadou mělkých půlkruhových otvorů; kolem tohoto ozdobného motivu jsou čtyři nýty s diamantovými hlavičkami a podobné nýty jsou i uvnitř obdélného rámu.

Jižní stěnu vymezuje zřejmě mladší, bedněná příčka, jejíž velké plochy jsou tvořeny nějakým sololitem.

Prádelna 813

nebyla přístupná, má údajně betonovou *podlahu* a
v *severní stěně* okno 4/d.813 jako v 819.

Z jihovýchodní části je vydělena **koupelna** bez oken; na *podlaze* je PVC, na stěnách do výše asi 160 cm bělinový obklad (vydělující stěny jsou do této výše zřejmě zděné, a výše už je jen nosná dřevěná konstrukce a azbestocementové desky); k *západu* vedou úzké hladké novodobé dveře v ocelové zárubni; v *jižní stěně* je ve výši asi 200 cm výklenek po zrušeném okénku.

Chodba 814

je *plochootropá*, *dlažba* 1/c.814 z diagonálně kladených cementových světlých dlaždic s černou bordurou.

k severu vedou zde obvyklé jednokřídlé dveře 1/d.814.1 o dvou výplních, spodní vysoká, svisle dělená, vrchní dělená křížem, v původní zárubni, lemované profilovanou lištou a hranolovým páskem po vnitřní hraně, klika původní;

ve východní stěně vlevo tytéž dveře 1/d.814.2, zárubeň z této strany méně zdobná, protože výklenek je stísněný, závěsy půlkulatě zakončené, kliky původní; vpravo jednodušší dveře 1/d.814.3, menší, v zárubni lemované profilovanou lištou, dveřní křídlo oboustranně zdobené dvojicí výplní, z nichž spodní je podstatně vyšší, ale další členění těchto výplní už postrádáme; závěsy půlkulatě zakončené, klika z obou stran včetně štítku původní, štítek do chodby nahoře a dole zakončený segmentově, dovnitř ještě o něco dokonce zdobnější, zakončený půlkruhem v odsazeních.

K jihu vedou hladké dveře v ocelové zárubni, novodobé;

v západní stěně jsou osazené zajímavé kovové dveře 5/k.811 do podkroví - viz 811.

V trojbokém **záchodě** východně při chodbě je okénko 3/d.814 s parapetem asi 150 cm vysokým, okénko je stejné jako ve stejné situaci v 821 (souměrně ve východním křídle), původní o dvou křídlech nad sebou, s původními klikami, spodní křídlo celoplošné se strukturovaným sklem, vrchní křídlo čtyřtabulkové.

Prostor 815

je *plochostrpý*, podlaha z PVC se k jihu stupňovitě zvedá a je tu vyrovnávací schodiště a nad ním kovový žebřík do strojovny výtahu.

Ve východní stěně je zdvojené novodobé okno o dvou křídlech nad sebou, spodní je výklopné, horní kyvné;

vstup od západu se děje hladkými dveřmi v ocelové zárubni (dveře vedou do předsíně, vymezené příčkami z prostoru 810, do nějž vedou od jihu hladké dveře v ocelové zárubni, které jsou z jižní strany maskované, protože je tam už expozice).

Schodišťová hala 816

má na jižní straně půlkruhově, podle schodiště uzavřený půdorys; *dlažba 1/m.816* na horní podestě je teracová, stejná jako níže: uprostřed zrnitá světlešedá výplň, olemovaná páskem z dvojice zřejmě křemičitých mozaikových kostiček, a vnější bordura téměř černá. *Strop* je dělen dvěma betonovými trámy, střední část tvoří světlíkové okno, spodní z různě strukturovaných skel o 5x5 téměř čtvercových tabulkách, nad tímto vodorovným oknem potom jsou boční stěny a vrchní světlík je výrazně šikmý, sklánějící se k jihu, z pěti svislých pásů, z drátěného skla.

Křivočaré **schodiště** je zřejmě provedené ze žulových stupňů, perfektně opracovaných, včetně rozměrnějšího stupně mezipodesty pod oknem; zábradlí 4/k.816 u hlavní podesty (104 cm vysoké, madlo prosté se zaoblenými hranami, údajně původní) má dvě široké části se secesními, složitě proplétanými, v podstatě oválnými motivy, mezi nimi jsou užší obdélné motivy opět tvarované spíše pravoúhle, ale jsou tu vloženy i drobné kruhové prvky; podél samotného schodiště pak je zábradlí děleno hustě svislými sloupky, mezi nimiž vyběhávají lichoběžníková pole, v nichž

se střídají dva motivy, jeden čtyřlaločný a druhý naopak tvoří obdélník se široce čtvrtoválně skrojenými rohy; na mezipodestě je opět širší prvek oválný.

V *severní stěně* je vsazené původní secesní čtyřkřídle okno 3/d.816.2 o 2x2 křídlech, s pevným poutcem pouze vodorovným, hladkým, spodní křídla vyšší, spodní i vrchní klička tvaru T, parapet tvořený dlaždicemi.

Na *západě* a na *východě* je po jedné typických původních jednokřídlych dveřích 1/d.814.2 a 1/d.816 s křížovým motivem v členění křídla, původní klika a štítek jednoduššího typu; zárubeň je opatřena asi 20 cm vysokými hladkými sokly.

Nad mezipodestou, v zaoblené *jižní stěně* je vsazené vysoké původní okno 3/d.816.1 o šesti křídlech, jde tedy o tři dvoukřídla okna nad sebou, s kličkami tvaru T; u všech křidel je možno vidět kovové, naprosto nezdobné úhelníky, které jsou zapuštěné do masy rámu a přetřené barvou, takže splývají s okenním rámem; závěsy jsou půlkulatě zakončené, okno je lemované lištou na vnitřní hraně zkosenou, s ústupkem; okno má pěknou kamennou parapetní desku, s čelní hranou tvarovanou segmentem v souladu s tvarem stěny.

Místnost 817

Rovný *strop*;

v *severní stěně* je rozměrné původní dvojité okno 4/d.817 o šesti křídlech, lehce narušené, s klikami tvaru L, na plném parapetu dřevěné prkno.

K *západu* i k *východu* vedou novodobé dveře v ocelové zárubni.

Místnost 819

Strop je rovný, nesený omítaným trámem, v severovýchodním koutě jsou šikmé plochy, protože tam zřejmě už začíná střecha. Na *podlaze* je PVC.

Vstupní dveře 1/d.819 od *jihu* jsou původní, jednokřídle, ale z jižní strany nověji pobité, takže jsou hladké, se štítkem z bílého kovu s kulovým madélkem, v hladké zárubni; také na rubu je stejný štítek, už s novější klikou hranolového provedení z bílého kovu, ale zůstalo tu původní členění s křížovým prvkem (dělicí prvky jsou poměrně výrazné, široké, doplněné po stranách výraznou šikminou); závěsy jsou obyčejné, poměrně masivní, ale půlkulatě zakončené.

K *západu* vedou novodobé dveře v ocelové zárubni, z převážné části prosklené strukturovaným sklem.

Okno 4/d.819 v *severní stěně* je dělené to T, dvojité, původní secesní, s klikami piškotového tvaru u spodních křidel, u vrchních křidel pak jsou kliky tvaru L, z boku zploštělé; klapačka je po bocích pravoúhle vybraná a podél oken je výrazná šikmina vůči sklu s ústupkem a na vnější hraně potom je také drobné pravoúhlé vybrání.

Ve *východní stěně* otvory nejsou.

Předsín 820

je *plochostropá*, na *podlaze* PVC;

Dveře 1/d.816 v *západní stěně* jsou zde typické, oboustranně se dvěma výplněmi a naznačeným křížem, dosud se zachovanými klikami i původním mosazným protáhlým štítkem; zárubeň je oboustranně lemovaná profilovanou lištou, navíc je profilovaná i u vnitřní hrany ústupkem, při němž zevně obíhá plochý pásek.

Dveře 1/d.819 k *severu* viz 819, jsou z jižní strany hladké, ale zárubeň je původní, ale s novodobým modrým nátěrem.

Ve *východní stěně* nejsou otvory;

k *jihu* do podkroví vedou opět zdobné plechové dveře 5/k.820 jako v západním křídle - viz 811 (se zdobným obdélným prvkem s vloženým oválným secesním motivem uvnitř, na líci zpevněné dvěma vodorovnými závěsy, na rubu zpevněné diagonálami).

Podkroví 821 a 822

Na *podlaze* topinky; asymetrický *krov* je v podstatě zrcadlovým obrazem krovu nad východním křídlem (viz 811), kleštiny jsou pod vrcholovou vaznicí a potom ještě ve výši nad pozednicí, ale menšího krovového útvaru dovnitř do dvorku.

Na *podlaze* jsou čtvercové topinky, mezitraktová zeď je asi tři metry vysoká, výše pak už pokračují pouze komíny.

Ve výklenku k *jihozápadu* je okénko 3/d.821.1 s plným parapetem, o dvou křídlech nad sebou, spodní celoplošné, vrchní čtyřtabulkové, původní secesní s profilem po obvodu a původními klikami.

Secesní okno 3/d.821.2 k *západu*, do dvora má hlavní dělení do T, ale horní část pak je ještě dělena tenkými příčkami na osm tabulek, klapačka opět po bocích pravoúhle vybraná, klička tvaru T, piškotovitá, shora i zdola výrazně zploštělá.

K *severu* vede jedno, k *východu* dvě zde typická půdní okna 3/d.822.1 až 3 s vysokým segmentovým uzavřením nahoře.

Prostora 823

nemá okna, po severní straně je vymezena laťovou *příčkou*, z latí jsou provedena i dvoje vrátka (jedna v chodbovém, jedna v hlavním traktu), mající dva obyčejné dřevěné svlaky a diagonální ztužení do tvaru písmene Z; závěsy jsou ploché kovové, na konci konvexkonkávně seříznuté.

Světlík 824

Prosklené zastřešení má dvě části, obě z množství velkých obdélných protáhlých tabulí, sledujících spád a upevněných zřejmě do kovových T-profilů ve spádnících: hlavní severní

část má valbový, půdorysně mírně lichoběžníkový tvar, těsně pod rovinou střechy má silnější I-nosníky pod všemi hřebeny, další dva příčné (všechny jsou doplněny o příhradové vazníky, jejichž spodní pásnice jsou nýtované z dvojic U nebo I-profilů) a dále v polovině výšky. Nízký příhradový vazník podchycuje i jižní okraj (ostatní spočívají na zdech), kde začíná jižní, také dosti rozměrná pultová část zastřešení.

Světlík nemá podlahu, protože jeho spodní část tvoří rozměrné vitrážové světlíkové okno dvorany (viz 306),

které je na rubové, tedy vrchní straně zpevněné rastrem ze čtyř ocelových profilů příčně kladených, a na severním konci jsou ještě čtyři podélně položené profily T (aby nebyly zespoda moc vidět).

V bočních stěnách je po devíti osách v uspořádání 3-3-3, počítáno podle 2. a 3. patra (viz 608 a 731), protože v 1. patře sem proniká těleso oválného vestibulu (trojosé - viz 503) a na jižním konci je tu po o dvě osy méně, zato jsou okna vitrážová (viz 502 a 504); v severním, segmentově tvarovaném čele je jedna osa velkých oken (viz 501, 633 a 702), v jižním půloválném čele tři okna

Pod- a nad nejvyšším podlažím obíhá kromě severní strany hranolová mezipatrová římsa, nad ní pak obíhá zděné zábradlí, členěné obdélnými, lehce vystupujícími rámci, a na toto zábradlí je potom nasazeno prosklené "obednění" ochozu z konce 80. let 20. století (viz 803 a 804).

Výše, zhruba na výšku jednoho podlaží (v jižní třetině se k jihu snižuje) se pak rozměry světlíku výrazně zvětšují: v *severní stěně*, vlastně nad výstupem schodiště, je velké jednoduché okno o 3x7 čtvercových tabulkách, ve východní pak tři a v západní čtyři šestitabulková okna segmentově uzavřená, vlastně ve vnitřní zdi hlavních traktů (viz 805 a 802).

5. patro:

Strojovna výtahu nad 815

Plochostropá prostora, ztužená kousek pod stropem průvlaky z ocelových I-profilů; vlastní stroj je umístěn na zděném, 140 cm vysokém hranolu, stěny omítané, od schodiště je odděleno příčkou drátěnou, s kovovou konstrukcí.

Ve *východní stěně* je nevelké okno převýšeného tvaru, novodobé, celoplošné, zřejmě s klikami z bílého kovu, *žebřík* sem vedoucí je kovový, svislý.

STAVEBNÍ HISTORIE

Výstavba i další vývoj stavebních úprav objektu jsou vcelku zřejmé z dochovaných původních plánů a stavební dokumentace, jak jsme je představili v dějinách objektu. Po úplném odstranění Caivasových domů ve druhé polovině roku 1910 se začalo se stavbou někdy v červnu 1911 a zřejmě ještě v roce 1911, jak bylo tehdejším zvykem prakticky u jakkoli velkého objektu, byla stavba dovedena pod střechu, a to včetně tzv. věže. V následujících třech čtvrtletích byly zvládnuty nejen omítky, ale veškeré štukatérské, truhlářské, sklenářské a uměleckořemeslné práce, kolaudační komise 16. září 1912 alespoň konstatuje nedodělky pouze v pracích malířských. Stavba byla povolena podle výkresů, které uspěly v architektonické soutěži, zřejmě až během stavby byla změněna podoba arkýřů při jihozápadním nároží s navazujícím balkónem, tzv. věže a dalších drobností. Zrušení oválných čekáren ve 2. a 3. patře můžeme vedle úspor odůvodnit i obtížemi se statickým řešením tělesa, vykonzolovaného nad bankovní halu; redukce rozsahu vitrážemi zasklených oken, které zřejmě v těchto podlažích (a asi ani v reprezentativních prostorách hlavního traktu 1. patra) nikdy provedeny nebyly, přestože O. Polívka na ně vypracoval podrobné výkresy, mohla mít vedle praktických hledisek už skutečně i finanční důvody. Pozoruhodné jsou mezonetové obchodní jednotky, dovedně vložené do cenného parteru do všech nároží i jinam po severním a zčásti i západním obvodu stavby - zřejmě je využili i obchodníci, mající své krámky ve zbořených Caivasových domech.

Další čtyři desetiletí sloužila budova i všechny její k obchodu i bydlení pronajaté části převážně k účelům, pro něž byly určeny, takže se stavební úpravy omezovaly na lokální zásahy do podoby výkladců nebo dělení kanceláří. Po polovině 20. století vystřídal banku na dlouhá léta zemědělské zásobování, což se projevilo dalším dělením velkých kanceláří pomocí příček na menší. Uměleckořemeslná výprava objektu byla kupodivu téměř v plném rozsahu respektována: jestliže ve výkresu příčného řezu z roku 1986 vidíme na zákresu severní stěny zasedací síně dřevěný obklad s původními dveřmi, vyškrábaný a překreslený nynějším větším průrazem, lze spekulovat, že i v dalších prostorách byla noblesní výprava až do této doby ponechána. Některé byty v severní části byly přece jen postupně zasaženy přebudováváním koupelen a kuchyní a bohužel i kompletními výměnami dveří, ojediněle jsme však svědky i přenesení původních dveří do nových příček. Otvory na fásádách byly naštěstí nově řešeny jen výjimečně: už v roce 1955 byly prodejnám v severozápadní části budovy odňaty provozní prostory v mezaninu a byl z nich bez velké snahy o architektonicky kvalitní řešení, po odstranění kovových točitých schodišť, vytvořen ředitelský byt. V neznáme době vznikla okénka spíží na severním průčelí a zvláště razantní záměna okna a dveří na levém balkóně 1. patra tohoto průčelí za prosklenou příčku s dveřmi. Potlačení obchodních prostor vedlo v roce 1965 v severovýchodní části i k náhradě prodejny za laboratoř.

Nedostatečně udržovaný zevnějšek se dostal v 60. letech 20. století do havarijního stavu, pro rozměrnou budovu uprostřed památkové rezervace, kterou ani tehdy nebylo dost dobře možné zbavit štukového členění, se obtížně hledal schopný dodavatel. Nakonec se přece jen podařilo jej zajistit a obnova pláště byla po tehdy obvyklých průtazích dokončena. K řadě zjednodušení členění přece jen došlo, a to zvláště ve slepé pravé ose na východním průčelí, v

parapetních rámech pod okny 3. patra na západním průčelí, ve štítě severního průčelí i na oblých čelech zdejších vysokých arkýřů.

V 80. letech 20. století se budova zalíbila vedoucím pracovníkům tehdejšího Východočeského krajského národního výboru ke zřízení muzea revolučních tradic. Stala se památkou, takže náklady na adaptaci bylo možno ukrojit z prostředků na obnovu památek, a mocná strana dokázala prosadit i vymístění kanceláří ZNZP, které si díky tomu mohlo postavit novou administrativní budovu. Lze ocenit, že i v tomto kontextu dokázala tehdejší památková péče prosadit vcelku značné respektování památkových hodnot objektu včetně vybavy ředitelny a místnosti správní rady. Muzeum bylo zprovozněno někdy v polovině roku 1989, fungovalo však jen několik měsíců, už v roce 1990 jeho prostor s výhodou využila Krajská galerie (nynější Galerie moderního umění), do té doby vnucený nájemník v biskupské rezidenci.

Galerie se za svého zatím dvacetiletého využívání objektu omezila na odstranění některých rušivých zásahů z minulé rekonstrukce, udržovací práce a zřízení plynové kotelny. Svému původnímu účelu se postupně navrátila část obchodních prostor, předmětem stavebních řízení jsou opět i drobné zásahy v prostorách bytů.

HODNOCENÍ

V první řadě je třeba napsat, že stavební program, který Záložní úvěrní ústav vložil do svého hradeckého paláce, byl předimenzovaný, a přestože stavební parcela byla využita beze zbytku a obec ve jménu srovnání uličních čar umožnila ukrojit i trochu ze šířky ulic, vnesla novostavba do prostoru Velkého náměstí nežádoucí výšku pěti nadzemních podlaží, jakkoli se mezanin do pater nezapočítává. Celý záměr byl zřejmě ovlivněn myšlenkami pražské asanace a ambicemi bohatnoucí české buržoazie přestavět centra českých měst dle svého obrazu. V Hradci Králové naštěstí zůstalo u ojedinělého počínu, dostatek stavebních ploch po likvidované barokní pevnosti obrátil budovatelské úsilí, vizionářsky umravené velkorysým územním plánem, do podnože historického města.

Teprve u vědomí těchto předem daných podmínek musíme hodnotit samotný architektův počín, a tu je možno konstatovat, že Osvald Polívka se úkolu zhostil se sobě příznačnou virtuozitou. Architekt, narozený 24. 5. 1859 v Enns v Rakousku, působil - převážně v centru Prahy - jako samostatný architekt od roku 1890. Pro své výjimečné nadání, výtvarnou fantazii i prostorovou představivost je vyhledáván nejbohatšími investory své doby, a tak projektuje zejména banky, spořitelny a pojišťovny. Ještě koncem 19. století se stal předním představitelem české novorenesance (např. Zemská banka Na Příkopě), virtuózně však ovládl i barokní tvarosloví (např. Městská pojišťovna na Staroměstském nám.) a posléze i výrazové prostředky secese (např. nádherný Obecní dům hl. m. Prahy). Díky skicám, které se zachovaly v architektově pozůstalosti, máme k dispozici snad první náčrt představy jižního průčelí paláce, která je zřetelně odvozená od staroměstské Městské pojišťovny: vedle souměrné kompozice vidíme styčné body především ve velkých, segmentově uzavřených výkladcích v přízemí a především v motivu trojbokého arkýře, vloženého doprostřed balkónu, který - nikoli už v ose kompozice - nalézáme i na vítězném soutěžním návrhu. Jako slepá ulička se zřejmě ukázala varianta s půlválcovým čelem do Velkého náměstí, jistě efektní, ale do dlouhé severní fronty náměstí nevhodná.

Výrazný posun, reagující na překotný vývoj architektury v období před 1. světovou válkou, tak můžeme sledovat nejen mezi první skicou a předloženým projektem, tak i mezi projektem a jeho úpravami už prakticky během stavby. Dynamicky promodelovaný tvar balkónu 1. patra, který odděluje v podstatě osově pojatý parter budovy od výrazně asymetrického obrysu její vrchní části, spolu s užitím leštěných kamenných obkladů a nadživotních kovových soch posiluje důraz na reprezentativnost hlavního vstupu a přibližuje stavbu k nastupující architektonické moderně. Jí a jejímu civilnějšímu výrazu odpovídá i obdélný tvar arkýřů a konečný výraz tzv. věže s nizoučkou střechou. Věž sice jen o jediné podlaží převyšuje hlavní římsu budovy, ale její dominance je dovedně posílena vytvořením hluboké terasy, za níž se teprve zvedá střecha. Její betonová střecha v jižní části přitom umožnila využít obestavěný prostor doslova až pod střechu.

Se stejnou invencí hospodaří architekt s prostorem i všude jinde. Aniž to ubírá bankovní hale na kráse a vzdušnosti, vrůstá její strop mezi chodby 1. patra, které jsou nad ní vykonzolovány. Architekt využil všech předností litých betonových stropů. Obdivovat musíme i

způsob skloubení severního bytového domu s jižně položenou bankou, v němž sklepy i patra plynule navazují, přestože banka potřebovala pro svoji halu výškově velkorysejší prostor. Veškerý dekor (jistě i atypická svítidla, přestože se výkresy k nim nedochovaly), typicky secesní, navrhl s příznačnou lehkostí O. Polívka: poměrně ploché štukatury, práce v kovu (bez výzdoby nezůstaly ani dveře na půdy) i teracu, dřevěné obklady, příčky i zčásti intarzovaný nábytek, bohatý rejstřík oken všech velikostí i dveří i početná okna vitrážová, v plném rozsahu zřejmě nakonec nerealizovaná. Stavbu korunuje rozměrná konstrukce proskleného světlíku, vpravdě již moderní, jíž však lze vytknout problematický tepelný režim.

Následující zásahy měly převážně lokální utilitární charakter a postupně ochuzovaly budovu v její zdobné výpravě. Jiné ambice a rozsah měla adaptace jižní části pro Muzeum dělnického hnutí: snaha o vlastní výraz tehdejších zásahů (především interiéry ve sklepech a zasklení ochozu v podkroví, ale i nové řešení sociálních zařízení a substituce výkladců po bocích hlavního vstupu) je tu nepochybná, jejich neohrabanost, násobená často křiklavou barevností, je podle našeho názoru v přímém kontrastu s noblesní invencí Polívkova díla. Lze jen doufat, že přínos 21. století se postaví vedle hladivé secese důstojněji.

***

Bankovní palác Záložního úvěrního ústavu v Hradci Králové je výbornou, v kontextu české secesní tvorby a jejím vývoji k moderně dosud nedoceněnou prací pražského architekta Osvalda Polívky, přes určité ztráty dobře dochovanou včetně řady soudobých, zčásti i nadprůměrně výpravných interiérů. Palác je zcela oprávněně chráněn jako nemovitá kulturní památka a jako takový zaslouží další zachování a rehabilitaci v původních hmotách i materiálech, v celkovém vzhledu i v početných autorských detailech.

HODNOTNÉ ARCHITEKTONICKÉ DETAILS

(podrobněji viz i grafické vyhodnocení a soupis prvků)

Exteriéry:

- kompozice a řešení všech průčelí (i ve dvorku) včetně sochařských doplňků, kamenných obkladů, komplikovaného štukového pojednání a všech původních oken a dveří i balkónů včetně kovových zábradlí, vyjma závadných zásahů (viz níže)
- štuková výzdoba podhledů balkónů
- nástupní schodiště ke hlavnímu vstupu

Interiéry:

- klenby, ve sklepech v kombinaci se segmentovými pasy
- veškeré řešení vstupního vestibulu (304 a 305) s teracovou dlažbou, kamennými obklady stěn, štukovou výzdobou, svítidlem a turniketem včetně nadsvětlíku
- celé řešení bankovní haly (306) s teracovou dlažbou, kamennými obklady stěn, štukovou výzdobou, skříni turniketu s nadsvětlíkem, dveřmi, prosklenými příčkami, vyrovnávacím schodištěm vč. zábradlí, údajně dochovanými dvěma bankovními přepážkami, vitrážovým světlíkem a původními svítidly, bez výstavních panelů a řešení prosklení v horní části bočních stěn
- rozměrné štukové kazety na stropěch přilehlých prostor
- dřevěné zábradlí v mezaninu bývalého jihovýchodního krámu (403)
- dlažba, kyvné dveře, obklady stěn a štukový prvek na stropě severního vstupu
- řešení hlavního schodiště s kamennými stupni, teracovými mezipodestami, zábradlími a okny, zčásti vitrážovými, včetně vestavěných lavic při nástupní podestě, bez nejvyššího podlaží a stropu
- řešení severního schodiště s kamennými stupni, teracovými hlavními podestami, zábradlími a okny, případně dveřmi, a stropu
- rozsáhlý soubor původních dveří, ojediněle i vestavěná skříň (ve 420) v bytech v severní části budovy, zvláště v téměř ucelených souborech ve východní části mezipatra a v patrech střední části západního křídla
- dveře a okna v chodbách jižní části pater (kromě dělicích mladších dveří), v 1. patře dále štuková výzdoba a svítidla na stropě a vitráže, v oválném vestibulu a přilehlých partiích také obklad stěn, vestavěný mobiliář a komponovaná pamětní deska

- štuková výzdoba stropů v místnostech jižní části 1. patra většinou i s původními svítidly, v 509 A také vnitřní obklad arkýřů, v 505 také štukatury na vrchní části stěn, v 506 a 507 také dveře (samozřejmě včetně zárubní, případně obkladů dveřních výklenků), obklady stěn s vestavěným nábytkem a v 507 i kryty topení

- ploše profilované fabiony na stropech v jižní části 2. a 3. patra

- dochované obklady okenních i arkýřových výklenků v bytech i bývalých prostorách banky a jejich rámování

ARCHITEKTONICKÉ ZÁVADY

Exteriéry:

- chybějící svítidlo na podhledu balkónu nad hlavním vstupem
- masivní přízdívky a další úpravy ve vnějších stěnách bývalých krámů po stranách hlavního vstupu
- nevhodné mladší řešení otvorů v mezaninu na pravé části severního a na levé části západního průčelí a na levý balkón 1. patra na severním průčelí, spízní okénka na tomto průčelí
- elektrorozvodné skříňky v patách portálu na severním průčelí
- zjednodušené štukové členění ve slepé pravé ose na východním průčelí, v parapetních rámech pod okny 3. patra na západním průčelí, ve štítě severního průčelí i na oblých čelech zdejších vysokých arkýřů.
- nevhodné rozměrné dveře ve východní stěně dvorku

Interiéry:

- neuspořádané provizorní řešení sklepních kójí ve spodních sklepech
- obezdívky točitých schodišť v jižním traktu
- zrušené bankovní přepážky v hale 306 a nepůvodní řešení prosklení nad nimi
- narušený obklad stěn v severním průchodu v přízemí
- nevhodné dělicí dveře, narušující celistvost chodeb v jižní části pater
- rozměrné výstavní panely, kryjící hodnotné prvky v nadzemních podlažích jižní části, odstraněná dvevní křídla a často i velké části dělicích stěn mezi prostory s hodnotnými stropy
- nevhodné příčky v bývalém jihovýchodním krámu (308), utilitární řešení dveří do výtahu
- nevhodné obyčejné mladší dveře zejm. při severním schodišti, ale i mnohde jinde

NÁMĚTY PRO OBNOVU

A. Širší urbanistické vazby

Stavba je součástí vysoce ceněného urbanistického souboru městské památkové rezervace Hradce Králové a je památkou i sama o sobě. I přes námitky, které jsme vznesli vůči její výšce, jde ze všech stran o hmotově a kompozičně uzavřený celek, který za sto let vrostl do historického prostředí, je ze všech stran i vnímaný a jakákoli změna jeho hmoty, ať již přidáním nebo ubráním, je téměř vyloučená. Jedinou možností, o níž je snad možno uvažovat, je zastřešení dvorku. Do něj obrácená okna a balkónové dveře, veskrze původní, tvořící ucelenou kompozici, jsou totiž výhradně jednoduchá - případné zastřešení, pokud by se podařilo jej funkčně i esteticky přijatelně vyřešit, by jistě tepelnou pohodu v přilehlých prostorách zlepšilo a ulevilo v tlaku na náhradu cenných původních otvorových prvků za nějaké mladší napodobeniny.

B. Možnosti využití objektu

Budova ve své jižní části s nejhodnotnějšími prostorami bohužel přišla o svůj původní účel, pro nějž byla s obdivuhodnou invencí zbudována, asi by bylo možné ji jako banku opět využít, ovšem princip oddělení klienta a bankéře přepážkou se už dnes téměř nepoužívá. Lze tak uvažovat o jakémkoli úřadě nebo velké společnosti, která by využila halu jako čekárnu, přilehlé prostory (po vhodném rozdělení na intimnější kóje nejlépe pomocí historizujících příček, pro jejichž řešení máme v konvolutu Polívkových plánů řadu předloh) pro styk se zákazníky a patra na více či méně reprezentativní kanceláře.

Aktuálním využitím je však umělecká galerie s potřebou rozměrných výstavních stěn ve velkých sálech, opatřených kvalitním, avšak rozptýleným osvětlením. Adaptace, při níž byly před více než dvaceti lety odstraněny kvůli expozičním účelům nejen mladší příčky, ale i části příčných zdí původních, je údajně nedostatečná a v odstraňování nenosných zdí je třeba pokračovat. Tato snaha je v kolizi s památkovými hodnotami stavby. Dáváme zde k úvaze využití dosud opomíjených prostor rozsáhlé budovy, jmenovitě sklepů a podkroví, v nichž by podle našeho názoru mohlo vzniknout mnoho metrů čtverečních velmi originálních výstavních prostor, které by modernímu umění mohly vyhovovat.

Řada původních prodejních prostor stále (nebo opět) slouží tomuto účelu, doporučujeme k tomuto účelu navrátit i místnosti z tohoto hlediska nejcennější, při Velkém náměstí (volbu sortimentu lze jistě přizpůsobit sousedství galerie).

Bytová část by optimálně měla sloužit nadále bytovým účelům, nikoli však lidem, které noblesní historické vybavení interiérů obtěžuje, ale těm, kteří si jej budou považovat jako součásti nadstandardního bydlení, k němuž se historické jádro města jistě oprávněně opět navrácí. Doporučujeme tedy restituovat původní dveře i zárubně a obklad okenních výklenků v maximálním rozsahu podle Polívkových předloh i tam, kde se nedochovaly, a vytvořit skutečně

kvalitní bydlení, případně i s pozměněnou dispozicí tam, kde to památkové vyhodnocení umožňuje.

C. Konstrukce, vytvářející památkovou podstatu

Tvoří je veškeré obvodové zdivo budovy, nesoucí architekturu zevnějšku (i ve dvorku) včetně sochařských doplňků, kamenných obkladů, komplikovaného štukového pojednání (včetně výzdoby podhledů balkónů) a všech původních oken a dveří i balkónů včetně kovových zábradlí - vyjma závadných zásahů (viz níže) - a nástupní schodiště ke hlavnímu vstupu;

dále většina dalšího nosného zdiva (viz grafické vyhodnocení, podrobnější specifikace by při rozsahu pojednávání budovy byla neúměrně složitá a nepřehledná; i u jeho vyňatých částí, zejm. východní mezitraktové zdi, je nezbytné zachování nosné funkce) i zdivo nenosné a dotčené části stropů jako prostorotvorné prvky hodnotných prostor i jako nositelé výzdoby, a to: veškerého řešení vstupního vestibulu (304 a 305) s teracovou dlažbou, kamennými obklady stěn, štukovou výzdobou, svítidlem a turniketem včetně nadsvítlíku; celého řešení bankovní haly (306) s teracovou dlažbou, kamennými obklady stěn, štukovou výzdobou, skříni turniketu s nadsvítlíkem, dveřmi, prosklenými příčkami, vyrovnávacím schodištěm vč. zábradlí, údajně dochovanými dvěma bankovními přepážkami, vitrážovým světlíkem a původními svítidly, bez výstavních panelů a řešení prosklení v horní části bočních stěn; rozměrných štukových kazet na stropěch přilehlých prostor; dřevěného zábradlí v mezaninu bývalého jihovýchodního krámu (403); dlažby, kyvných dveří, obkladů stěn a štukového prvku na stropě severního vstupu; řešení hlavního schodiště s kamennými stupni, teracovými mezipodestami, zábradlími a okny, zčásti vitrážovými, včetně vestavěných lavic při nástupní podestě, bez nejvyššího podlaží a stropu; řešení severního schodiště s kamennými stupni, teracovými hlavními podestami, zábradlím a okny, případně dveřmi, a stropu; rozsáhlého souboru původních dveří v bytech v severní části budovy, zvláště v téměř ucelených souborech ve východní části mezipatra a v patrech střední části západního křídla; dveří a oken v chodbách jižní části pater (kromě dělicích mladších dveří), v 1. patře dále se štukovou výzdobou a svítidel na stropě a vitráží, v oválném vestibulu a přilehlých partiích také obkladem stěn, vestavěným mobiliářem a komponovanou pamětní deskou; štukové výzdoby stropů v místnostech jižní části 1. patra většinou i s původními svítidly, v 509 A také vnitřním obkladem arkýřů, v 505 také štukaturami na vrchní části stěn, v 506 a 507 také dveřmi (samozřejmě včetně zárubní, případně obkladů dveřních výklenků), obklady stěn s vestavěným nábytkem a v 507 i kryty topení; ploše profilovaných fabionů na stropěch v jižní části 2. a 3. patra a dochovaných obkladů okenních (nutno s nimi zásadně počítat při situování nových příček!) i arkýřových výklenků (se souvisejícími prostorami, jež by měly zůstat celistvé) v bytech i bývalých prostorách banky a jejich rámování.

D. Námetky na rekonstrukce a doplnění

Jak již bylo několikrát naznačeno v předchozích kapitolách, a to nejen námětů, představuje bankovní palác hodnotnou architekturu, relativně dobře dochovanou, přesto v celé řadě jednotlivostí narušenou pozdějšími zásahy. Náprava je možná mnohde už analogickým způsobem, podle jinde dochovaných částí, jinde je možno se opřít o původní plány nebo mladší fotodokumentaci.

Na vnějším plášti, který na mnoha místech začíná dožít i fyzicky, je třeba doplnit chybějící svítidlo na podhledu balkónu nad hlavním vstupem, odstranit masivní přízdívky a další úpravy ve vnějších stěnách bývalých krámů po stranách hlavního vstupu a restituovat původní výkladce, před opravou omítek řešit nevhodné mladší řešení otvorů v mezaninu na levé části západního a na pravé části severního průčelí (pokud tu uvnitř zůstane byt, považujeme za možné aplikovat sem řešení z levé části) a na levý balkón 1. patra na severním průčelí a zrušit spízní okénka na tomto průčelí i elektrorozvodné skřínky v patách zdejšího portálu; přelešit zaslouží i nevhodné rozměrné dveře v přízemí východní stěny dvorku a nejlépe zrušit větrák kotelny. Při opravě omítek je třeba vyjít z původních výkresů, zejména doplnit zjednodušené štukové členění ve slepé pravé ose na východním průčelí a v parapetních rámech pod okny 3. patra na západním průčelí i obnovit úplně odstraněné plastické členění ve štítě severního průčelí a na oblých čelech zdejších vysokých arkýřů.

V interiérech vnímáme jako nejpálčivější úkol obnovu bankovních přepážek a původního řešení prosklení nad nimi tak, aby jedinečný secesní prostor mohl být vnímán nerušeně v celé své kráse - v galerii by měl být prezentován jako exponát sám o sobě, považujeme za možné (a lákavé) obnovit i původní křesílka a psací pulty. V patrech jižní části by bylo optimální odstranit nevhodné dělicí dveře, narušující celistvost chodeb v patrech. Přinejmenším v 1. patře by bylo vhodné redukovat nebo jinak řešit rozměrné výstavní panely, kryjící hodnotné prvky, a doplnit odstraněná dveřní křídla a chybějící části dělicích stěn mezi zdejšími prostory s hodnotnými stropy - z památkového hlediska by podle našeho názoru bylo nejvhodnější obnovit původní dispozici a najít pro ni vhodné využití, nikoli opačně. Množství podkladů umožňuje obnovu reprezentačních prostor v jejich plné kráse a pokud tato obnova nebude realizována nyní, nemělo by být jakýmkoli nevratnými zásahy zabráněno uskutečnit ji kdykoli v budoucnosti.

Při restituci jihovýchodního krámu (308) budou jistojistě odstraněny nevhodné příčky, při obnově krámu jihozápadního je možno uvažovat o obnově zrcadla, jež umožňovalo průhled do mezaninu; optimální by bylo odstranit zároveň obezdívky točitých schodišť - aby obchody měly alespoň nějaké zázemí, měly by dostat do pronájmu i části suterénu.

Změnu kvality bydlení, jak o ni hovoříme v kapitole B, by měla samozřejmě provázet i kultivace společných prostor, restituce narušeného obkladu stěn v severním průchodu v přízemí atp.

Věříme, že průzkum podlah přinese buď nálezy parket nebo jiných původních typů, které bude možno prezentovat nebo se jimi přinejmenším inspirovat pro nové vybavení.

Dveře ani další dřevěné prvky zřejmě původně neměly lesklý emailový nátěr, ale sametový světle hnědý povrch, vzniklý pouhým napuštěním. Návrat k tomuto efektu pravděpodobně nebude možný, šlo by o příliš náročné restaurování, pokud je vůbec možné, doporučujeme proto aplikovat vzhledem co nejbližší povrchový nátěr. Ostatní je zřejmé z dochovaných prvků - viz o tom blíže i v jejich soupisu. V nejzazších případech lze v případě nutnosti uvažovat i o lokálním přesunu prvků.

Bezbariérový vstup zřejmě bude nutné zachovat, doporučujeme však zvážit jeho estetizaci.

E. Konstrukce, dotvářející památkovou hodnotu

Jde o segmentové klenby, ve sklepech vcelku monotónně kombinované se segmentovými pasy, kovová točitá schodiště, sklepní části kamenných schodišť (ze severního by bylo vhodné odstranit zčásti nabetonovanou rampu) i ojediněle dochovanou vestavěnou skříň (ve 420); dále velké sály po bocích bankovní haly, kde předpokládáme zřízení nanejvýš nízkých příček (viz kapitolu B) a vybrané části bytů s přinejmenším zčásti dochovanými původními dveřmi, které doporučujeme ponechat celistvé, případné dispoziční zásahy volit tak, aby prostorové vyznění těchto prvků bylo co neoptimálnější (pokud možno se neocitly v drobných šatnách nebo v nepříjemných koutech apod.); krovky a cementové dlažby.

Řečené klenby zachovat, prostory pod nimi lze dělit příčkami podle aktuálních potřeb, pokud možno s ohledem na polohu pasů; ve vybraných zdech, stěnách a příčkách lze zřizovat přiměřené otvory (viz grafické vyhodnocení); podkroví lze při zachování krovové konstrukce účelově využít; cementové dlažby v původní skladbě pokud možno ponechat, případně přeložit.

F. Indiferentní části objektu

Množství prostor s monolitickými trámovými stropy - předpokládáme, že stropy budou téměř v úplnosti zachovány, částečné opatření sníženými podhledy by jistě bylo možné, brání mu však vysoké okenní výklenky většinou i s cenným dřevěným obkladem; novodobé i některé původní příčky (viz grafické vyhodnocení); vrchní rameno jižního schodiště, zasklení podkrovního ochozu a další nepůvodní vybavení (výtahy, dlažby, obklady, sanitární zařízení).

G. Části k odstranění

Masivní přízdívky a další úpravy ve vnějších stěnách bývalých krámů po stranách hlavního vstupu; elektrorozvodné skříňky v patách portálu na severním průčelí a v severním průchodu; příčky kolem provizorních sklepních kójí ve spodních sklepech; tenké obezdívky točitých schodišť v jižním traktu; nevhodné dělicí dveře, narušující celistvost chodeb v jižní části pater; rozměrné výstavní panely, kryjící hodnotné prvky v nadzemních podlažích jižní části; nevhodné příčky v bývalém jihovýchodním krámu (308).

H. Návrhy na podrobnější průzkumy

Podrobnější průzkumy doporučujeme ke zjištění původních podlah (tu s větší, tu s menší pravděpodobností mohou být zachované původní, i teracové dlažby nebo dobové parkety - nálezy dokumentovat, v kladných případech zvážit jejich další využití).

Dále je třeba provést restaurátorské průzkumy na původní povrchové řešení, případně barevnost fasád.